

မောင်သာနား မိုးတစ်ပွဲမိုး

photo: StockCake-Rainy Evening Walk-unsplash

ရိုးတံနီနီ ကျူပင်စိမ်းစိမ်း
 အရွက်ရှည်ရှည် လေမှာ ကိုင်းကိုင်း။
 မင်းနဲ့ ငါ တစ်လှေတည်းစီး
 အိုင်ငါးအိုင်မှာ ကျူပင်နုတ်ကြဲ။
 သင်္ဃန်းကနေ မိုးသောက်မှာ စခဲ့။
 မွန်းတည့် အိမ်ပင်အောက် နားခဲ့။
 မင်းနဲ့ ငါ ကျူပင်နုတ်။
 ညရောက်လည်း လက်တစ်ပွေ့ မရသေး။
 အမည်မသိ (လေးငါးရာစု)
 တရုတ်ဘာသာက အာသာ ဝေလီ ပြန်

photo: tim-unsplash

ISBN9789997138040

9 789997 138040

MMK 12,000.00

သာနိုး၊ မောင်

မိုးတစ်စိမ့်စိမ့် / မောင်သာနိုး။ -- ၂ ကြိမ်။ -- ရန်ကုန်။

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၂၅။

၂၉၁ စာ၊ ၂၁ စင်တီမီတာ။

၁။ စာပေဝေပန်ချက်

(၁) မိုးတစ်စိမ့်စိမ့်

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄ လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မရိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၂၅၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀

၂၀၁၆၊ ကွမ်းခြံလမ်းစာပေ၏ ပထမအကြိမ်မူ။

ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

ယခုစာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးအများစုသည် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း (၁၉၈၅-၈၆-၈၇) ခုနှစ်များတွင် မောင်သာနိုး အစဉ်တစိုက် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးများဖြစ်သည်။ ထိုဆောင်းပါးများကို ကနဦး စုဆောင်းခဲ့သူမှာ စာရေးဆရာ ပီဒီကျော်စွာဖြစ်ပြီး အကြောင်းကြောင်းကြောင့် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းမရှိဘဲ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအကျော်တွင်မှ စာအုပ်အဖြစ် စာဖတ်သူ ကဗျာ ချစ်သူတို့လက်ဝယ် ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကွမ်းခြံလမ်းစာပေ

မာတိကာ

၁။ ကဗျာအရသာ	၅
၂။ နှစ်ဦးလက်ဆောင်	၁၂
၃။ မိုးတစ်မိနစ် (၁)	၂၁
၄။ မိုးတစ်မိနစ် (၂)	၂၈
၅။ မိုးတစ်မိနစ် (၃)	၃၇
၆။ မိုးတစ်မိနစ် (၄)	၄၇
၇။ ဆောင်းမီးဖိုနံ့နား	၅၆
၈။ လွမ်းမတတ် စံကားဝါအငူမှာ	၆၅
၉။ ယုဂန်လှည့်သွား လရထားနှင့်	၇၄
၁၀။ လက်တွန်းလှည်းနီနီ	၈၃
၁၁။ မီးပုံးပျံလ	၉၃
၁၂။ မိုးတစ်မိနစ် (၅)	၁၀၄
၁၃။ ညဉ့်သုံးယံခါ လေပြည်လာ	၁၁၅
၁၄။ မိုးတစ်မိနစ် (၆)	၁၂၄
၁၅။ တေးဘုမ္မာ	၁၃၄

၁၆။ မြောက်လေချိုပျူ၊ သွန်းချ မြောက်ဖြန်း	၁၄၅
၁၇။ တောမြိုင်ခြေလမ်း	၁၅၄
၁၈။ မှန်မှန်ငွေနှင်း (၁)	၁၆၅
၁၉။ ကဗျာဆရာလောင်းလျာ	၁၇၉
၂၀။ နှင်းယွန်းဝသန်နွေ	၁၈၈
၂၁။ မိုးတစ်မိမိ (၇)	၁၉၆
၂၂။ မြိုင်စောင်းမှာ တူစုံမောင်နှံ	၂၀၄
၂၃။ မှန်မှန်ငွေနှင်း (၂)	၂၁၃
၂၄။ မှန်မှန်ငွေနှင်း (၃)	၂၂၀
၂၅။ သူငယ်ချင်းငယ်ကောင်း	၂၂၈
၂၆။ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယ	၂၃၅
၂၇။ ရေပွက်ပမာ	၂၄၁
၂၈။ ဘုရားတိုင် ကဗျာနှစ်ပုဒ်	၂၅၀
၂၉။ အမေ့ဖို့ ကဗျာ	၂၅၈
၃၀။ အမြတ်ခွန်ဝန်ထောက်နဲ့ ကဗျာအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်း	၂၆၈
၃၁။ နှစ်သစ်မင်္ဂလာ	၂၈၁

ကဗျာအရသာ

ကဗျာမြတ်နိုးသူတစ်ဦးအဖို့ ဘဝမှာ ကြည်နူးစရာအကောင်းဆုံး အချိန်ဟာ ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ် ဖတ်နေရတဲ့အချိန်ပါပဲ။ ကဗျာစာအုပ် တစ်အုပ် မရတတ်ရင်လည်း ကဗျာတစ်ပုဒ်နဲ့ပဲ လုံလောက်ပါတယ်။ တစ်ခု တော့ရှိတယ်၊ ကဗျာက ကဗျာကောင်းတော့ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။

ဖန်ဆင်းတဲ့ စာပေတိုင်းဟာ ကြည်နူးမှုကို ပေးကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်တို့ထက် ကဗျာက သာလွန်ချက်တွေ ရှိတယ်။ ကဗျာ ဟာ အသံရှိတယ်။ တချို့ကဗျာများဟာ အဓိပ္ပာယ်အထူးအထွေ မရှိလှပါ ဘူး။ အသံက ထူးခြားကောင်းမွန်လွန်းသမို့ အသံကပဲ ကဗျာလုပ်ရမယ့် အလုပ်ကို လုပ်သွားတယ်။ တချို့ကဗျာများမှာ အသံအနေနဲ့ ထူးထူးခြားခြား မရှိလှဘူး။ ဒါပေမဲ့ စကားလုံးတွေနဲ့ ရုပ်ပုံ (အိမာလ်) ဖော်ကျူးပုံက ထိမိ လွန်းတယ်။ ဒီလိုဖော်ကျူးရာမှာလည်း ရုပ်ပုံများများစားစား ပါလှတယ်ရယ် လို့ မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုလောက်နဲ့တင် ဖတ်ရကျိုး နပ်သွားစေပါတော့တယ်။ ကဗျာအနည်းစုကသာ အသံရော ရုပ်ပုံပါ ပြည့်စုံကြတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ဆို တာကတော့ ကဗျာတိုင်းလိုလိုမှာ ပါကြတာပါပဲ။ ဒီအဓိပ္ပာယ်လေးတွေကို ဖတ်သူက ခံစားနားလည်လို့ ရတဲ့အခါလည်း ရှိမယ်၊ မရတဲ့အခါလည်း

မရဘူး။ ကဗျာရေးသူနဲ့ ဖတ်သူ သဘောထားချင်း မမျှတဲ့အခါလည်း မမျှပေဘူး။ ဒီလို သဘောထားချင်း မတိုက်ဆိုင်ပေမဲ့ သူ့ရဲ့ တခြားကဗျာအင်္ဂါရပ်တွေက ကောင်းလွန်းနေပြန်တော့ သူ့အယူအဆကို မမှုတော့ပါဘူး။ ခုရက်ပိုင်းများမှာ ကျွန်တော် ကဗျာတော်တော်များများ ဖတ်ဖြစ်နေမိတယ်။ အမြဲလိုလို တွေ့ကရာ ကဗျာတွေ ဖတ်လေ့ရှိပေမဲ့ တစ်လောက တခြားအလုပ်တွေကြောင့် ကဗျာနဲ့ပြတ်နေရာက ဘယ်လို စိတ်ကူးပေါက်မိတယ်မသိ။ ကဗျာတွေ လျှောက်ဖတ်နေမိတယ်။ ကဗျာစာအုပ်အသစ်အချို့ရော ဖတ်ပြီး စာအုပ်ဟောင်းအချို့ပါ ရှေ့မှာချပြီး ဆက်တိုက်ဖတ်လိုက်မိတယ်။ ည ဇနာရီလောက်က ဖတ်လိုက်တာ တစ်ခါတလေ သန်းခေါင်ကျော်သွားပါရော။ မနက်အလုပ်ကြောင့် အစောကြီးထရမှာမို့ ချစ်ရတဲ့ ကဗျာစာအုပ်တွေကို မလွဲသာမရှောင်သာ ခဏပိတ်ထားပြီး အိပ်ရာဝင်ရတယ်။ မခွဲချင်၊ မခွာရက်။

ပျိုးကြီခြင်း

ပျိုးကြီဖို့ရာ အကောင်းဆုံး
 နေ့တစ်နေ့ပဲ။ မြေကြီးဟာ
 ဆေးရွက်အမှုန့်လို ချိုမြိန်
 ခြောက်သွေ့နေတော့တာ။
 အဝေးဇီးကွက်ရဲ့ ရယ်သွမ်းဟန်
 ပထမဆုံးအော်သံနဲ့
 ပထမကြယ်တို့ကြား နက်ရှိုင်းတဲ့နာရီကို
 ငါ မြည်းစမ်းမိရဲ့။
 အကြာကြီး ဖြန့်ကြက်တဲ့ နာရီပါပဲ။
 မလုပ်ရတာ ဘာကမှ
 မကျန်ဘူး။ စောစောစီးစီး အစေ့တွေ
 ကြံပြီပေါ့ စိတ်ချလက်ချ
 ခုတော့၊ မိုးသံ နားဆင်ပ

လေမဲ့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး
နမ်းတစ်ဝက်၊ မျက်ရည်တစ်ဝက်
ဆိုရဲ့ ည နှုတ်ခွန်းစကား။
အက်ဒွတ် တောဟုတ်

ပထမဦးဆုံး သတိပေးလိုက်ချင်တာကတော့ ဒါ ကာရန်မဲ့ကဗျာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့မူရင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာမှာ သုံးသလို ဘာသာပြန်မှာလည်း ကာရန်ကို သုံးထားပါတယ်။ ဟာ - တာ၊ နဲ့ - ရဲ့၊ မှ - ချ၊ ပါး - ကား တို့ဟာ အပိုဒ်လေးပိုဒ်ရဲ့ ကာရန်တွေပါပဲ။ အသံကို တတ်နိုင်သမျှ မိအောင် ကြိုးစားထားပေမဲ့ မူရင်းကိုမမိကြောင်း ဝန်ခံလိုပါတယ်။ ကဗျာဟာ သာမန် ကျေးလက်ရှုခင်းတစ်ခုကို ရိုးရိုးလွယ်လွယ်လေးနဲ့ ဖော်ကျူးထားတာမို့ လွယ်လွယ်နဲ့ ခံစားမိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လွယ်လွယ်ထဲကပဲ ကောက်နဲ့၊ လယ်နဲ့ သင်းလာအောင်၊ ကြုံတွေ့ခံစားမိလာအောင် စကားလုံးနည်းနည်း၊ အကွင်းအကွက်နည်းနည်းနဲ့ ဖော်ထားပုံဟာ အတုယူထိုက်လှပါတယ်။

စစချင်း မြေကြီးကို ဆေးရွက်အမှုန်လို ချိုမြိန်ခြောက်သွေ့တယ်လို့ ဆိုလိုက်တယ်။ တောသား လယ်သမားကြီးအဖို့ သူမောတိုင်း ဖွာနေတဲ့ ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ဟာ အရသာအရှိဆုံးပေါ့။ ဆေးဟာ စိုနေလို့ မဖြစ်ဘူး။ ခြောက်သွေ့သွေ့လေး ဖြစ်နေရမယ်။ မြေကြီးဟာ အဲဒီလိုဖြစ်နေတယ်။ အထိဆုံး အခိုက်ဆုံး အဆီလျော်ဆုံး နိမိတ်ပုံပါပဲ။ ပြီး ညဦးရဲ့အလှကို ဇီးကွက်တစ်ကောင်ရဲ့ အော်သံ၊ ကြယ်လေးတစ်စင်းနဲ့တင် ပြည့်စုံသွားအောင် ဖော်ပြလိုက်တယ်။ မရေးတတ်တဲ့သူတွေ စာ ၁၀ မျက်နှာလောက် ရေးမှာ ထက် လုံလောက်သွားတယ်။ ဒီညအလှကို လယ်သမားကြီးဟာ အားရပါးရ အရသာခံစားပစ်လိုက်တယ်။ ခံစားနိုင်ပြီလေ။ လုပ်စရာအလုပ်တွေ အကုန် လုပ်ပြီးပြီ၊ မျိုးစေ့ မြေချပြီးပြီ၊ မိုးရွာပေးဖို့ပဲ လိုတော့တယ်။ ဟော... မိုးလည်း ရွာပါပြီ။ လယ်သမားတစ်ယောက်အဖို့ ဒီထက်ပျော်စရာကောင်းတာ ဘယ်ရှိ တော့မလဲ။ သူဖွဲ့လိုက်တဲ့ မိုးလေးကိုလည်း သေသေချာချာကြည့်ပါဦး။ မပြင်းလှဘူး။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးပဲ။ လေရောပါမလာဘူး။ နမ်းတစ်ဝက် မျက်ရည်တစ်ဝက်နဲ့ ညနှုတ်ခွန်းစကား ဆိုနေပြန်ပေါ့တဲ့။ တိတ်တခိုးချစ်သူ

နှစ်ယောက် ခွဲရခါနီးမှာ နှုတ်ခွန်းဆက်ကြရတဲ့ အရသာမျိုး။

ဒီကဗျာကိုဖတ်ပြီး ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာ ပျိုးကြိသူ လယ်သမားကြီးရဲ့ ပီတိကို အပြည့်အဝ ခံစားနေမိသမို့ တော်တော်နဲ့ ရှေ့ကဗျာတွေကို ဆက် မဖတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ နောက်တစ်ပုဒ်ကလည်း ညနဲ့ ပတ်သက်တာပါပဲ။

အိမ်ပြေးကြယ်များ

ကြယ်တို့၊ မင်းတို့ဟာ ကောင်းကင်က မမြင်အောင်
တစ်ဦးကိုတစ်ဦး တိတ်တခိုး ကြည့်ကြတယ်
မင်းတို့စေတနာ သန့်ပါတယ်
မင်းတို့ကို နားလည်မှုလွဲခဲ့ပြီ
အရက်ဦးမှာ မင်းတို့ကို အေးစက်လို့
မင်းတို့ရဲ့မီးဖိုအဝေးမှာ
ကောင်းကင်တံခါးဝရဲ့ အဝေးမှာ တွေ့ရတယ်။
မြေကြီးက မမြင်အောင် တိတ်တခိုး
ငါ့ကို ကြည့်ကြစမ်း ကြယ်တို့
ငါ့ကို လျှို့ဝှက်လက္ခဏာတွေ ပေးကြ
ငါ မင်းတို့ကို ချယ်ရီသားတုတ် ပေးပါ့မယ်။
ငါ့ ပါးရေတွန့်တစ်ခုကို လမ်းအဖြစ်
ငါ့ မျက်တောင် တစ်ခုကို လမ်းပြအဖြစ်
မင်းတို့ကို အိမ်ပြန်ပို့ပေးဖို့ ပေးပါ့မယ်။

ဗာစကော ပေါ့ပါ

မိုးပေါ်က ကြယ်လေးတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဗမာစာဆိုတွေ မော့ ကြည့်ဖူးလှပြီ။ ကဗျာတွေ၊ တေးတွေ ဖွဲ့ဖူးလှပြီ။ ‘မိုးပေါ်က ကြယ်တစ်လုံး၊ တိမ်ဖုံးပါလို့ လမသာ’ ကဗျာတိုကလေးကနေ ‘ဟေ့ - ငွေကြယ်၊ အားငယ် နေသလားကွယ်’ ဆိုတဲ့ ဇော်ဝမ်းသီချင်းထိပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဗာစကော ပေါ့ပါရဲ့ ကဗျာနဲ့စာလိုက်ရင် ကျွန်တော်တို့ကဗျာတွေ၊ တေးတွေဟာ သူငယ်တန်း

mgyoe.com

မိုးတစ်မိုးစိမ့်

ဖတ်စာနဲ့ အဘိဓမ္မာကျမ်းလို ကွာခြားသွားတော့တယ်။

သူ့ကဗျာက တိုက်ရိုက်ဆိုထားတာကို နားလည်ဖို့ မခက်ပါဘူး။ ပေါ့ပါဟာ လွယ်လွယ်ဖတ်လိုရအောင် ရေးလေ့ရှိသူ ဖြစ်ပါတယ်။ မိုးပေါ်က ကြယ်လေးတွေ ကောင်းကင်ဘုံက အထမှားပြီး အိမ်က ထွက်ပြေးလာ ရတာကို ကဗျာဆရာက သူ့ပါးရေတွန့်၊ သူ့မျက်တောင်တို့ပေးပြီး အိမ်ပြန် ပို့ပေးမယ်လို့ ပြောနေတာပါပဲ။ အဲသလို ပြောရာမှာ ဘာကိုဆိုလိုတာလဲ၊ ဘယ်လိုလေးနက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေ ဆောင်နေသေးသလဲ။ ဒါကတော့ ကဗျာ ဖတ်သူရဲ့အလုပ် ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ဟိုတွေးဒီတွေး စဉ်းစားရတာကိုက ကဗျာ ဖတ်ရခြင်းရဲ့အရသာ ဖြစ်ပေတယ်။ ဘာမှစဉ်းစားမရလည်း အရေးမကြီးပါ ဘူး။ ဒုက္ခရောက်နေသူတွေအပေါ် ကဗျာဆရာရဲ့ မေတ္တာစေတနာတို့ကို တော့ ခံစားမိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

နောက်တစ်ပုဒ်ကလည်း မိုးပေါ်က ကြယ်တွေအကြောင်း ဖွဲ့တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပေါ့ပါလိုတော့ မဟုတ်ဘူး။ ရွတ်နောက်နောက်နဲ့ သရော်ထားတာ ဖြစ်တယ်။

နားထောင်စမ်းပါ

နားထောင်စမ်းပါ။
ဘယ့်နှယ် ကြယ်တွေ ထိန်ထိန်လင်းကြတာနဲ့
အဲဒါ တစ်ယောက်ယောက်မှာ လိုအပ်လို့တဲ့လား။
တစ်ယောက်ယောက်က သူတို့ရှိဖို့ တောင့်တလို့တဲ့လား
တစ်ယောက်ယောက်က ဒီတံတွေးခွက်တွေကို
ပုလဲလို့များ ခေါ်လို့တဲ့လား။
ပြီး၊ မွန်းတည့်ဖုန်မုန်တိုင်း
ကြားထဲက တိုးဝှေ့တက်လာကာ
ဘုရားဆီ ထိုးထွက်လာ၊
နောက်ကျမှာ စိုးရွံ့ထိတ်လန့်၊
ငိုယို။

အကြောပြိုင်းပြိုင်းနဲ့ သူ့လက်ကို နမ်းရှုပ်ကာ
 ကြယ်ကလေး
 မုချရှိမှဖြစ်မယ် တောင်းခံသတဲ့လား။
 ကြယ်မဲ့တဲ့
 ဒီဒုက္ခကို မခံနိုင်ပါဘူး ကျိန်တွယ်သတဲ့လား။
 အဲဒီနောက်
 ထိတ်တလန့်နဲ့ လျှောက်သွား၊
 ပုံကတော့ တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ပဲ၊
 တစ်ယောက်ယောက်ကို ပြောပြ
 'ခင်ဗျား ခု ဘာမှမဖြစ်ဘူးနော်၊
 မကြောက်ဘူးနော်၊
 နော်' တဲ့။
 နားထောင်စမ်းပါ
 ဘယ့်နှယ် ကြယ်တွေ ထိန်ထိန်
 လင်းကြတာနဲ့၊
 အဲဒါ တစ်ယောက်ယောက်မှာ လိုအပ်လို့တဲ့လား။
 သူက လိုချင် တောင့်တလို့တဲ့လား။
 သူက ညနေ ညနေတိုင်း
 ခေါင်မိုးတွေပေါ်မှာ
 အနည်းဆုံး ကြယ်တစ်ပွင့် လင်းစေချင်လို့တဲ့လား။
 ဝလာဒီမီရ် မာယာကျော့ဖ်စကီး

ဒီကဗျာမှာ မာယာကျော့ဖ်စကီး သရော်နေတာကတော့ ဣဿရန်မ္မာန
 ဝါဒသမားတွေပါပဲ။ သူက မိုး၊ မြေ၊ ကြယ်၊ လ စတာတွေကို သဘာဝတရား
 အရ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောလိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ရွတ်နောက်နောက်လေနဲ့ ရေး
 ထားပေမဲ့ မူရင်း ရုရှားစာကိုယ်မှာ အသံအင်မတန်ကောင်းပါတယ်။
 တေးသွားသွင်းပြီး သီချင်းတောင် လုပ်ဖူးကြတယ်။ ဒီကဗျာကို ရုရှားလိုကနေ
 ဘာသာပြန်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟောဒီမှာလည်း နောက်တီးနောက်

မိုးတစ်မိုးစိမ့်

တောက် ကဗျာတစ်ပုဒ်ပါပဲ။ သူ သရော်တာကတော့ တစ်မျိုး။

စွပ်ပြုတ်

နာမည်ကျော်လူတစ်ယောက် စွပ်ပြုတ်စားစဉ်
ငါ မြင်ခဲ့တယ်။

သူဟာ ထူပူပူဟင်းရည်ကို ဇွန်းတစ်ဇွန်းနဲ့
သူ့ပါးစပ်ဆီ မြောက်ယူနေတာကလား။

အဲဒီနေ့က သူ့နာမည် သတင်းစာတွေထဲမှာ
ခေါင်းစီးအနက်ရှည်ကြီးနဲ့ ပါလာတာပေါ့။

လူအထောင်အသောင်း သူ့အကြောင်း ပြောနေ
ကြရဲ့။

ငါ သူ့ကိုမြင်တော့၊

သူထိုင်ပြီး ခေါင်းကို ပန်းကန်ပေါ်ငဲ့တဲ့ကာ၊

ဇွန်းတစ်ဇွန်းနဲ့ စွပ်ပြုတ်ကို သူ့ပါးစပ်ထဲ

ထည့်နေလေရဲ့။

ကားလ်ဆဲန်ဒဘုဂ်

ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဆိုတာဟာလည်း သူလိုကိုယ်လို
ပါပဲဆိုတဲ့ လူတိုင်းသိလွယ်ပြီး အများအပြားလည်း စာဖွဲ့လှဖူးပြီဖြစ်တဲ့
အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ကဗျာဖွဲ့ထားတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူရေးပုံက စွပ်ပြုတ်
စားလိုက်တာကို ယူပြီး ရေးလိုက်တာဖြစ်ပေမဲ့ ရယ်စရာ ဟာသတစ်ကွက်
ဖြစ်နေတယ်။ ထမင်းစားတာ ဘာမှမဆန်းတဲ့ လူတိုင်းလုပ်နေတဲ့ ကိစ္စဖြစ်
တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ ရေးဖွဲ့ပြလိုက်မှ ထမင်းစားတာကိုပဲ ရယ်စရာ ဖြစ်နေ
တယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဒီလိုဟင်းကို ဇွန်းနဲ့ယူ၊ ပါးစပ်ထဲထည့်နေတယ် ဆိုရုံ
လေးနဲ့တင် သူပြောချင်တာတွေ အများကြီးပါသွားပြီး ထိမိသွားပါတော့တယ်။

နှစ်ဦးလက်ဆောင်

နှစ်ဟောင်းကုန်လို့ နှစ်သစ်ဆန်းလာရင် အကောင်းကို မျှော်ခေါ် တမ်းတတာ၊ မင်္ဂလာအခါအဖြစ် သတ်မှတ်ကြတာ လူမျိုးတိုင်းရဲ့ ဓလေ့ထုံးစံ ပါပဲ။ လူသားအချင်းချင်း မေတ္တာပို့သကြ၊ ကမ္ဘာလောကကြီး သာယာစိုပြည်ဖို့ ဆုခြွေကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး နှုတ်ဆက်စာလေးတွေ၊ ဆုခြွေ စာလေးတွေ ကမ်းကြ၊ လှမ်းကြတယ်။

ကျွန်တော်လည်း နှစ်ဦးကိုကြိုဆိုရင်း မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများဆီ ဘယ်လိုနှုတ်ဆက်စာ၊ မေတ္တာပို့စာများ ကမ်းရပါ့မလဲလို့ စဉ်းစားမိတဲ့အခါ ကိုယ်မြတ်နိုးတဲ့ ကဗျာလေးတွေကိုပဲ ဝေမျှရင် ကောင်းပေလိမ့်မယ်လို့ စိတ်ကူးပေါ်လာတယ်။ ဒါနဲ့ စာအုပ်စင်ပေါ်က ကဗျာစာအုပ်အချို့ကို စားပွဲပေါ် စုပုံတင်လိုက်မိတော့တယ်။

ကျွန်တော် လက်ဆောင်ပေးဖို့ စဉ်းစားတဲ့အခါတိုင်း ပထမဦးဆုံး စဉ်းစားတာကတော့ ကလေးတွေပါပဲ။ ကလေးတွေကို ကျွန်တော့်ရဲ့ အချစ် အပ်ဆုံး မိတ်ဆွေတွေလို့ ကျွန်တော် ထင်မှတ်ထားတယ်။ ဒါနဲ့ ကလေးတွေ ကို ကဗျာသင်တဲ့ စာအုပ်လေး စကိုင်မိတဲ့အခါ သာယာကြည်နူးဖွယ် နေ့ခင်း တစ်ခင်း ကမ်းစပ်ကမ်းနား ရှုခင်းဓာတ်ပုံလှလှလေးနဲ့ သရုပ်ဖော်ထားတဲ့

တွေ့ဖူးနေကျ ဒီကဗျာလေးကို သွားတွေ့ရတယ်။

သာမန် နေ့တစ်နေ့

ငါ့စိတ်ကိုငါ လမ်းလျှောက် ထုတ်ခဲ့တယ်
 (ဝါ) ငါ့စိတ်က ငါ့ကို
 လမ်းလျှောက်ထုတ်ခဲ့တယ်။
 ဘယ်ဟာပဲ မှန်မှန်ပလေ။
 အလင်းဟာ ရေပေါ်မှာ လက်နေတယ်
 (ဝါ) ရေဟာ အလင်းထဲ လက်နေတယ်
 တင်ကျီးတွေ ဒီရေ ကျောက်ဆောင်ပေါ် ရပ်
 တောင်ပံတွေ ဖြန့်ကားကြတယ်
 ယာဉ်အသွားအလာကိုတော့ မရပ်စေဘူး၊
 ဝမ်းဘဲမျိုးစုံ ဟိုမှာ ဒီမှာ ချီတုံ ချတုံ ဖြစ်နေကြ။
 ချီတုံ ချတုံ ရေပေါ်မှာလေ
 ရံဖန် စင်ရော်တစ်ကောင် ဟစ်ရဲ့၊ ပန်းငယ်တွေ
 ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ အားထုတ်ကာ
 ဝေဟင်က ခရီးသည်တင်ယာဉ်နှယ်
 ပျားတွေကို မိမိတို့လမ်းစွန်းဆီ ခေါ်ကြတယ်၊
 ကြည်လင်တဲ့ ရေထဲက ပေါင်းပင်ရှည်တို့
 အရှေ့တိုင်းအက ကကြရာ
 ဇာထိုးအပ် ငါးတစ်သင်းကတော့ မမှုဘူး၊
 နွားတစ်ကောင်
 ဝမ်းဘဲ အော်မယ် ပြုပြီးခါမှ မအော်ဖို့
 ပြန်စဉ်းစား မိ----- ဒါနဲ့ ငါ့ခြေတို့ ငါ့ကို
 အိမ်ပြန်ခေါ်ရဲ့။
 ငါ့စိတ်က ငါ့ကို |ဝါ| ငါက ငါ့စိတ်ကို
 ဆင်ခြင်ပြတယ်၊ သာမန်ထက်ကဲ အရာတွေဟာ

သာမန်ပါပဲကလား၊ (ဝါ)
 သာမန်အရာတွေဟာ သာမန်ထက်ကဲ
 ပါပဲကလား။ စိတ်ရဲ့ သဘာဝလို
 ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်စဉ်လိုပ။

နော်မန် မက်ဂိတ်ဝ်

သူ့ကဗျာထဲမှာ ဆိုထားသလို သာမန် ဘယ်နေရာမှာမဆို တွေ့ရလွယ်နိုင်တဲ့ ရေစပ်ကမ်းနား ရှုခင်းလေးကိုပဲ ရင်ထဲမှာ တစ်မျိုး နှစ်ခြိုက်ချင်လာအောင် ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာလေးပါပဲ။ သူ့ တခြားကဗျာများမှာလို မက်ဂိတ်ဝ်က စိတ်ရဲ့ ထွေပြားတဲ့ သဘောကိုတော့ အသားပေးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီကောက်ချက်ကို ကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက် သူ့ဖွဲ့ထားတဲ့ ရှုခင်းကားချပ်လေးကိုတော့ ကြိုက်ကြရမယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကဗျာညွန့်ပေါင်းကျမ်း အတော်များများမှာ ခဏခဏ ပါပါနေတာပါပဲ။ ကျေးလက်ရှုခင်းကို ဖွဲ့တာဖြစ်ပေမဲ့ မြို့ပြခံစားမှု ပါနေတာ၊ ဝမ်းဘဲတွေ၊ ပျားတွေကနေ လူတွေဖြစ်သွားတာများကို သတိပြုဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

‘တောင်ပံတွေ ဖြန့်ကားကြတယ်

ယာဉ်အသွားအလာကိုတော့ မရပ်စေဘူး’

ဆိုတာ တင်ကျီးတွေ တောင်ပံဖြန့်ပုံကနေ ယာဉ်ထိန်းရဲကြီး လက်ပြနေတာဆီ ရောက်သွားတာပါပဲ။ ‘ဝမ်းဘဲတွေ ချီတုံ ချတုံ’ ဖြစ်နေကြတာ၊ ပန်းတွေက ပျားတွေ ဖိတ်ခေါ်နေတာကနေ လမ်းစွန်းမှာရပ်ပြီး ယာဉ်ကို ခေါ်နေတဲ့ ခရီးသည်ဖြစ်သွားတာ စတာ စတာတွေဟာ မြင်ကွင်းရောယှက်ပြနေရင်း လူ့ဘဝကို တင်ပြ၊ ခံစားပြနေတာပါပဲ။ ဒီတော့ သူ့ကဗျာဟာ သာမန် ကျေးလက်ပန်းချီတစ်ချပ်ထက် ပိုသွားတယ်။ ‘သာမန်’ ကနေ ‘သာမန်ထက် ကဲ’ ဖြစ်သွားတယ်။

ဆရာက ဒီကဗျာကို သင်ပြပြီး “မင်းတို့လည်း ကျောင်းက အိမ်အပြန်လမ်းမှာမြင်ရတာ ကဗျာရေးကြစမ်း” လို့ ခိုင်းလိုက်တဲ့အခါ မူလတန်းကလေးတွေဆီက ကဗျာမျိုးစုံ ထွက်လာတယ်။ မက်ဂိတ်ဝ်ရဲ့ ကဗျာနဲ့ ဆင်တူယိုးမှားလေးတွေပေါ့။ ဥပမာ- ‘ငါ့ခြေတို့ကို ငါ လမ်းလျှောက်ထုတ်ခဲ့တယ်။ ဝါ’

mgyoe.com

ငါ့ကို ငါ့ခြေတို့က လမ်းလျှောက်ထုတ်ခဲ့တယ်' ဆိုတာမျိုး။ ပြီး ဒီလို စိတ်ကူး
လှလှလေးတွေကိုလည်း သူတို့ ရေးဖွဲ့လာကြပါသတဲ့။

'ကျားသစ်နီကြီး ငါ့အပေါ် ခုန်အုပ်တော့မယ် အလုပ်၊ မီးပွိုင့်မှာ
ရပ်သွားတော့တယ်'

'လော်ရီကားတွေ လိပ်နှယ် တွားနေကြ'

'အုံဆီ သွားနေတဲ့ ပျားနှယ် ဈေးဝယ်များ'

'နဂါးနီကြီးတစ်ကောင် မီးငြိမ်းသတ်ဖို့ တအားပြေးသွားလေရဲ့'

နောက်ကဗျာတစ်ပုဒ်ကလည်း ကျေးလက်ရှုခင်း ကဗျာပုံဖြစ်တယ်။

ဒါပေမဲ့ သူ့မှာလည်း သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ တွေးစရာ တစ်ပုံတစ်ပင် ပါလာ
တယ်။

ပျိုးကြီခြင်း

ပျိုးကြီဖို့ရာ အကောင်းဆုံး

နေ့တစ်နေ့ပဲ။ မြေကြီးဟာ

ဆေးရွက် အမှုန်လို ချိုမြိန်

ခြောက်သွေ့နေတာ။

အဝေး ဇီးကွက်ရဲ့ ရယ်သွမ်းဟန်

ပထမဆုံး အော်သံနဲ့နဲ့

ပထမ ကြယ်တို့ကြား နက်ရှိုင်းတဲ့ နာရီကို

ငါ မြည်းမိရဲ့။

အကြာကြီး ဖြန့်ကြက်တဲ့ နာရီပါပဲ

ဘာကမှ မလုပ်ရသေးတာ

မကျန်ဘူး။

စောစောစီးစီး အစေ့တွေ

ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ကြိပြီးရာ

ခုတော့၊ မိုးသံ နားဆင်ပ

လေမဲ့၊ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး။

နမ်းတစ်ဝက်၊ မျက်ရည်တစ်ဝက်

ဆိုရဲ့ ည နှုတ်ခွန်းစကား။

အက်ဒွတ်တော့ဟစ်

နေအေးအေး ညနေချမ်းမှာ ပျိုးကြဲတယ်၊ ဇီးကွက်သံ နားစွင့်လိုက်
တယ်၊ မိုးဖွဲ ကျလာတယ်၊ ဒါပါပဲ။ ဒီမျှကိုပဲ အင်မတန်လှပအောင် ၂၀
ရာစု အစဦးက ကဗျာဆရာကြီးဟာ ဖွဲ့ပြခဲ့တယ်။ 'ဇီးကွက်ရဲ့ ရယ်သွမ်းဟန်
အော်သံ' ဆိုတာကို ဘာလို့ရယ်ရတာလဲ၊ ရယ်တာလား၊ ငိုတာလား အငြင်း
ပွားချင်စရာ ဖြစ်နေတယ်။ ဇီးကွက်အော်သံကနေ ကြယ်အထိ အချိန်နာရီ၊
ဒီအချိန်နာရီကို ဖြည့်ကြည့်ခြင်း။ ဒါတွေဟာ အသံ၊ ရုပ်၊ အရသာ၊ အာရုံ
တွေ ရောမွှေပြထားပုံ အံဝင်ခွင်ကျလှတယ်။ ပြီး မိုးကိုဖွဲ့ပုံ၊ နမ်းတစ်ဝက်၊
မျက်ရည်တစ်ဝက်နဲ့ ည နှုတ်ခွန်းစကား ဆိုနေသတဲ့။ ခံစားမှုတွေ ပေါင်းစုံကို
တိုတိုနဲ့ ဖြည့်လောင်းပေးနေတော့တယ်။ ကျွန်တော်တော့ အကြိမ်ကြိမ်ဖတ်၊
အကြိမ်ကြိမ်ရွတ်ဆို၊ အကြိမ်ကြိမ် ပီတိဖြာနေမိတော့တယ်။ ကျွန်တော်
မျှဝေပေးလိုက်တဲ့ မိတ်ဆွေတွေ ဘယ်လိုနေမယ်တော့ မသိ။

နောက် ကျွန်တော်ရွေးမိတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကတော့ အသက်အရွယ်
နည်းနည်းရင့်လာပြီး အချစ်တွေ၊ ဘဝတွေ သုံးသပ်လာတတ်သူများအတွက်
ဖြစ်ပါတယ်။

မင်း အိုမင်း၊ ဆံဖြူ

မင်း အိုမင်း၊ ဆံဖြူ၊ အအိပ်လျှမ်း၊ မီးဖိုဘေး
ခေါင်းညိတ်လာရင်၊ ဒီစာအုပ် ထုတ်ယူလေ၊
ဖြည်းဖြည်းဖတ်လေ၊ တစ်ချိန်က မင့်မျက်လုံးတွေ
အကြည့်နု၊ အရိပ်နက်ရှိုင်းပုံ အိပ်မက်တော့
လေး။

မင့် ဝမ်းမြောက် အလှအချိန်တွေ ဘယ်နှဦး
ချစ်ကာ။

အတု၊ အစစ် အချစ်နဲ့ မင့်အလှကို ချစ်ခဲ့၊
 တစ်ဦးကတော့ မင့်ခရီးသည်စိတ်ကို ချစ်ခဲ့၊
 မင့်ပြောင်းလဲ မျက်နှာရဲ့ အဆွေးကို ချစ်ခဲ့ရှာ။
 နီရဲရဲ မီးဖိုတန်းတို့ဘေးမှာ ငုံ့လို့မို့၊
 နည်းနည်း ဝမ်းနည်း ညည်းလေ၊ အချစ်ထွက်ပြေးခဲ့၊
 ခေါင်းထက်က တောင်တွေပေါ် လမ်းသလားနေခဲ့၊
 ကြယ်အုပ်ကြီးထဲ ခေါင်းဝှက်ထားခဲ့ပါလားလို့။
 ဝီလျံ ဘတ်တလာ ယိတ်စ်

ကဗျာဆရာက သူ့ချစ်သူကို နောင်တစ်နေ့ သူ့ကဗျာစာအုပ်ဖတ်ပြီး ဆင်ခြင်သုံးသပ်ဖို့ မှာကြားနေတာပါပဲ။ တိုတိုတုတ်တုတ်နဲ့ အမယ်ကြီးအိုရဲ့ သရုပ်ဖော်ကျူးထားပုံကို မှတ်သားအပ်တယ်။ 'အိုမင်း၊ ဆံဖြူ၊ အအိပ်လျှမ်း၊ မီးဖိုဘေး ခေါင်းညိတ်လာ' တဲ့။ ပထမနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ 'အိုမင်း' နဲ့ 'ဆံဖြူ' က သာမန်ပါပဲ။ 'အအိပ်လျှမ်း' (အိပ်ချင်မှူးတူးဖြစ်နေတာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ အိုလာတော့ ထိန မိဒ္ဒ များလာတာကို ပြောတာ။ စိတ်ရော၊ ရုပ်ရော ဒီစရိုက် ပြည့်လျှမ်းနေတာကို ပြောတာပါ) နဲ့ 'မီးဖိုဘေး ခေါင်းညိတ်' တို့ကတော့ ထူးထူးခြားခြား စကားလုံးနည်းနည်းနဲ့ သူ့အိုရုပ်ကို တာသွားစေတဲ့ သရုပ်ဖော်ကွက်ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုအခါမျိုးမှာ ငယ်စဉ်က ကိုယ် နုပျိုလှပတာ၊ လှလို့ ချစ်သူများခဲ့တာ စဉ်းစားမိမယ်။ အများကတော့ ရုပ်အလှကို ချစ်ကြတာပါပဲ။ တစ်ဦးကတော့ သူ့ရဲ့ 'ခရီးသည်စိတ်' ကို ချစ်ခဲ့တာတဲ့။ ဒီတစ်ဦးဟာ ကဗျာဆရာ ယိတ်စ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားတယ်။ သူ့ကဗျာစာအုပ်ကို စာအုပ်စင်ပေါ်က ဆွဲချပြီး စာဖတ်ခိုင်းနေတာကိုး။ ဒီနေရာမှာ 'ခရီးသည်စိတ်' ဆိုတာ ဇွဲနဲပဲကြီးကြီး၊ သန္နိဋ္ဌာန်နဲ့ ကိုယ်လိုရာပန်းတိုင် အရောက်သွားတဲ့ ခရီးသည်တို့ရဲ့စိတ်ဓာတ်ကို ပြောတာပါပဲ။ ယိတ်စ်ရဲ့ မော့ဒ်ဂွန်းဟာ ဒီလိုစိတ်မျိုးနဲ့ သူပုန်မတစ်ဦးဆိုတာ အားလုံး သိကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရုပ်အလှကို ချစ်တဲ့ အချစ်ရော၊ အချစ်စစ်လို့ဆိုရမယ့် စိတ်ကိုချစ်တဲ့ အချစ်ရော သင်္ခါရပါပဲ။ လူအိုတွေ ဖြစ်ကြမှတော့ အချစ်စိတ်လည်း တောင်ပေါ်ထွက်ပြေးပြီး ကြယ်အုပ်ထဲ ခေါင်းဝှက်နေကြပါပြီတဲ့။ ရင်နှင့်အောင်မှန်ကန်တဲ့ အချစ်သရုပ်ဖွဲ့

ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်တယ်။

ဘာလို့မှန်းမသိ ဒီကဗျာကို ဖတ်မိတိုင်း ကျွန်တော်တော့ (အဖြစ်ချင်း မတူကြပေမဲ့) ကိုတင်မိုးနဲ့ မမြင့်မြင့်စန်းတို့ကို သွားသတိရမိတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကဗျာကို သူတို့ကို ပေးရမယ်။

ဒီကဗျာနဲ့မတူတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကတော့ ၈ ရာစုက ဂျပန်ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်ပါပဲ။ ကျွန်တော့် ရဲဘော်တွေထဲမှာ မိန်းမဆိုတဲ့ အချစ်နတ်သမီးကို ကိုးကွယ်သူတွေ အတော်များလာနေပြီ။ မောင်စွမ်းရည်၊ မောင်တင်ရွှေ၊ မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)၊ ခင်မောင်ဖြူ၊ ကိုခင်မောင်သန်း... ဒီလူတွေကို သူတို့နဲ့သင့်တော်မယ့် သူတို့အကြိုက် ဒီကဗျာကလေး လက်ဆောင်ပါးရမှာ ပဲ။

အမည်မသိ နယ်ခြားစောင့်တပ်သား

အေးစိမ့် နှင်းဝေတဲ့ ညတစ်ည
ဝါးရွက်တွေ တဖျပ်ဖျပ်လွန်ချိန်
ငါဝတ်ထားတဲ့ အနွေးထည် ခုနစ်ထပ်ဟာ
ငါ့မိန်းမရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာလောက်
မနွေးလေဘူး၊ မနွေးလေဘူး။

ဒီကဗျာတိုကလေးကို ကျွန်တော် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြတာထက် အဆ အရာအထောင် ပိုမိုကာ မောင်မင်းကြီးသားများ ဋီကာချဲ့တတ်ကြပါလိမ့်မယ်။

ဟောဒီကဗျာလေးကိုတော့ မိတ်ဆွေရဲဘော်၊ အသိအကျွမ်းအားလုံးကို ပဲ ကျွန်တော် ညွှန်းလိုပါတယ်။ ရောဘတ် ဖရော့စ် နုစဉ်က ရေးခဲ့တာ ဖြစ်ပေမဲ့ မိတ်ဆွေစိတ်၊ ရဲဘော်စိတ်ကို ချစ်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ဖော်ကျူးတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်မို့ အခုလို မင်္ဂလာအချိန်အခါမျိုးမှာ လက်ဆောင်ကမ်းဖို့ အသင့် မြတ်ဆုံးလို့ ယူဆမိပါတယ်။

မိုးတစ်မိုးစိမ့်

ပန်းတစ်ထွေး

နေမလာခင် နှင်းထဲ မြက်ကို ရိတ်သူရဲ့
နောက်မှာ မြက်လှန်ဖို့ တစ်ခါက ငါသွားခဲ့။

ညီညာရှုခင်းကို ငါ မရှုခင်ကပဲ
သူ့တံစဉ်သွား ထက်စေတဲ့ နှင်း လွင့်ပြီပဲ။

အပင်ကျွန်း တစ်ကျွန်း နောက်ကွယ် သူ့ကို
ငါ ရှာမိ၊
လေပြည်မှာ သူ့ ဓားသွေးကျောက်သံ
နားစွင့်မိ။

ဒါပေမဲ့ သူသွားပြီ၊ မြက်ကုန်ရိတ် ပြီးပြီ၊
ငါလည်း သူ့လိုပဲ တစ်ယောက်တည်းဖြစ်ရပြီ။
ငါ့နှလုံးထဲ ဆိုမိ 'ဒီအတိုင်း ဖြစ်ရမပေါ့၊
အတူတူ လုပ်လုပ်၊ တကွစီ အလုပ် လုပ်ဦး
တော့'

ဒါပေမဲ့ သလို ဆိုခိုက် ငါ့နား အမြန်ဖြတ်သွား၊
အသံမဲ့ အတောင်နဲ့ တအံ့တဩ လိပ်ပြာ
တစ်ကောင်သား။

ညမှာ ပြယ်ခဲ့တဲ့ သတိရမှုတွေနဲ့ မနေ့က ကြည့်ခဲ့တဲ့ ခိုရာပန်းရှာရဲ့။
သူပျံဝဲရာ ငါ ချက်ချင်း လိုက်ကြည့်မိ၊
ပန်းတချို့ မြေပေါ် နွမ်းလျနေလေမလား မသိ။
မျက်လုံး မြင်နိုင်သမျှထိ သူ ပျံတော့တယ်၊
ပြီး၊ တုန်ခါ အတောင်နဲ့ ငါ့ဆီ ပြန်လာတယ်။

အဖြေမရှိတဲ့ မေးခွန်းတွေ ငါတွေ့မိရဲ့၊
မြက်ကို အခြောက်လှန်းဖို့ မွှေလှန်တော့
မလိုကွဲ့။

သူက အရင်လှည့်လာ၊ ငါ့မျက်လုံးတွေကို
ချောင်းနံဘေး ပန်းပင်ရှည် တစ်စုဆီ ခေါ်တော့
သကို။

ခုန်ပျံ ပန်းပွင့်လျှာ တံစဉ် ဘေးမဲ့ပေးခဲ့၊
ကျူပင်မြိုင် ချောင်းနံဘေး တံစဉ် လှစ်လှိုပြခဲ့။
နာမည်သိဖို့ ငါ့နေရာက ခွာခဲ့၊
လာတော့ လိပ်ပြာ အလေ့ပန်းလို့ တွေ့ရရဲ့။
နှင်းထဲ မြက်ရိတ်သူ သူတို့ကို ချစ်ခဲ့ရှာ၊
ရှင်သန်ခွင့် ပေးခဲ့၊ တို့အတွက်လည်း မဟုတ်ပါ။
တို့အတွေး သူ့ဆီ ဆွဲယူဖို့လည်း မဟုတ်ပါ၊
ပန်းဝေဝေ ကြည့် မနက်ခင်း ပီတိမျှသာ။
လိပ်ပြာနဲ့ ငါကတော့ ဒါပေမဲ့လည်း
အရုဏ်ဦးက သဝဏ်ကို တွေ့ရပြီပဲ။
ဒါကြောင့် နိုးဆဲ ငှက်တို့တေး ငါကြားရ၊
မြေမှာ တီးတိုးဆိုတဲ့ တံစဉ်သံ ကြားရ။
ငါ့စိတ်နဲ့တူတဲ့စိတ် ခံစားရပေါ့၊
ဒီနောင် ငါ တစ်ယောက်ထီးတည်း အလုပ်မလုပ်ရတော့။
သူနဲ့ အတူရွှင်၊ သူ့အကူနဲ့ ငါ လုပ်ပြီ၊
မွန်းတည့် မော်ရင် သူနဲ့ အတူ အရိပ်ရှာပြီ။
အိပ်မက်ထဲမှာနှယ်၊ သူ့အတွေးကို သိဖို့၊
မမျှော်ထားခဲ့ သူနဲ့ ညီအစ်ကိုစကားဆိုလို့။
'အတူတူ လုပ်လုပ်၊ တကွဲစီ အလုပ် လုပ်ဦးတော့။
လူတွေ အတူလုပ်နေရဲ့' နှလုံးသားက သူ့ကို ပြောပေါ့။

မိုးတစ်မိမိမိ (၁)

မိုးကလေး တစ်မိမိမိမှာ စိတ်ကူးယဉ် နယ်ချဲ့ရတာ အရသာရှိလှ တယ်။ ဒီထက် စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ကိုင်ကာ စာအုပ်ရဲ့ အတွေးကမ္ဘာထဲ မျောပါနေရတာ ပိုနှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်တယ်။ စာအုပ်မှာမှ ကဗျာစာအုပ်ဖြစ်ခဲ့ရင် ကြည့်နူးစရာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။

စိတ်ကူးစာပေမှာ အမြင့်မားဆုံးက ကဗျာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မူလ တန်းကလေးတွေကို စိတ်ကူးဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးဖို့၊ ဒီတော့မှ ကိုယ်ပိုင်ထိုးထွင်းဉာဏ် နဲ့ လောကကို မြင်ကာ ဖန်ဆင်းတဲ့စာပေကို သစ်သစ်လွင်လွင် ရေးတတ် လာစေဖို့ ကဗျာသင်ရတာဖြစ်တယ်။ ပထမအဆင့် သူတစ်ပါး ကဗျာလေး တွေ နားထောင်ကြည့်၊ ဒီလိုနဲ့ ယဉ်ပါးလာ၊ နောက်တော့ ကိုယ်တိုင် ကဗျာ ရေးခိုင်းတာပါပဲ။ ‘ကျွန်တော်တို့ရဲ့ကျောင်း’၊ ‘ကျွန်တော်တို့ရဲ့မြို့’ စတဲ့ စကား ပြေ စာစီစာကုံးများကို အရေးမခိုင်းခင် ကလေးငယ်တွေကို ကဗျာရေးခိုင်း ရပါတယ်။

စကားပြေကောင်းဆိုတာ (ဝတ္ထုဖြစ်ဖြစ်၊ ဆောင်းပါးဖြစ်ဖြစ်) ကဗျာနဲ့ နီးစပ်ဖို့ ကြိုးစားလာနေပြီဖြစ်ပေမဲ့ ကဗျာလို ကျစ်လျစ်မှုကတော့ အထ မမြောက်တတ်သေးဘူး။ စကားပြေဆိုရင် ရှင်းပြတာ၊ ကောက်ချက်ချပြတာ

က ပါနေသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း စကားပြေဖတ်ရင် သိပ် စိတ်အလုပ် လုပ်စရာ မပါလှဘူး။ ကဗျာမှာတော့ အကောင်းဆုံး စကားလုံးကို ရွေးစစ် ပြီး ချွေတာသုံးစွဲကာ နိမိတ်ပုံ ဖော်ထားလေတော့ စိတ်မကူးလို့မရ၊ ကဗျာ ဆရာက ကွက်ခနဲ အရိပ်အမြွက်ပြလိုက်တာကို မိမိစိတ်ထဲ ဖန်ဆင်းယူရပြီ၊ ဉာဏ်တို့ ခံစားမှုတို့ နိုးထ အလုပ်များလာရပြီ။ ဒီဟိုက္ကူကဗျာတိုလေးကို ယူကြည့်လေ။

ဟိုက္ကူကဗျာဆိုရင် အချိန်ရာသီကို ညွှန်းလေ့ရှိတာ များတယ်။ တစ်ခါ တလေ တိုက်ရိုက်ဖော်ပြတယ်၊ တစ်ခါတလေ သွယ်ဝိုက်ညွှန်းထားတယ်။ ဒီမှာတော့ တိုက်ရိုက်ပဲ ပြောထားပါတယ်။ ဆောင်းဦးတဲ့။ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံး နှင်းဖတ်တွေနဲ့ ရေခဲတဲ့ အအေးဒေသတွေမှာ ဆောင်းရာသီမှာ ဘာပန်းမှ မပွင့်နိုင်ဘူး။ ဆောင်းမှာပွင့်တဲ့ပန်းဆိုတာ ရှားပါးဘိခြင်း။ ဒါကြောင့် လူသတ်သမားကြီးတစ်ဦးက ကလေးမလေးတစ်ဦးအပေါ် ၅၂၈ မေတ္တာနဲ့ သံယောဇဉ်ဖြစ်ခဲ့ပုံ ဇာတ်လမ်းဆင်ထားတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားကို 'ဆောင်း ရဲ့ပန်း' (ဖုယုနို ဟန) လို့ အမည်ပေးဖူးတယ်။ (ရန်ကုန်မှာ ပြသွားပါပြီ။) အဲ-အဲသလို ရှားရှားပါးပါး ပန်းလေးတစ်ပွင့်ကို ကဗျာဆရာ မြင်တွေ့လိုက် ရတယ်။ 'ဆောင်းဦးရဲ့ ကောင်းကင်' လို့ဆိုလိုက်တော့ ဆောင်းရာသီရဲ့ နှင်းဖတ်တွေ၊ အအေးဓာတ်တွေဟာ ကောင်းကင်ကိုတောင် လွှမ်းမိုးစပြုနေပြီ၊ မြေပြင်တစ်လွှားကိုတော့ မပြောနဲ့တော့။ နှင်းတွေဖွေးဖွေးနဲ့ နှင်းပင်လယ်ကြီး ဖြစ်နေလိုက်မယ့်ဖြစ်ခြင်း။ ဒီဆောင်းဦးရဲ့ နှင်းလောကထဲ တစ်ကိုယ်တော် လှလှပပ ငွားငွားစွင့်စွင့် တင့်တယ်နေလိုက်မယ့် ပန်းကလေးရဲ့အလှကို ကျွန်တော်တို့ စိတ်အာရုံထဲမှာ နှစ်လိုခြင်းကြီးစွာ မြင်နေရပြီ။ ပန်းကလေးကို တွေ့ရတဲ့နေရာက 'ငှက်တို့၊ လိပ်ပြာတို့' တောင် မသိဘူးဆိုတော့ လူသူ အရောက်အပေါက် နည်းတဲ့အရပ်၊ ခေါင်တဲ့အရပ်ဆိုတာ မှန်းဆလို့ရတယ်။ တောင်ပေါ်က ကျောက်တုံး ကျောက်ဆောင်ကြီးတစ်ခုရဲ့ အကွယ်အကာ အောက်မှာ ပွင့်နေတာပဲ ဖြစ်လေရောလား။ ချုံတစ်ချုံ သစ်ပင်တစ်ပင်ထက် ပွင့်နေတာများလား။ ငှက်တို့၊ လိပ်ပြာတို့ မသိကြဘူးဆိုတော့ အနီးအနားမှာ အခြားသစ်ပင်ဝါးပင်မရှိဘဲ တစ်ချုံတည်း၊ တစ်ပင်တည်း ဖြစ်ရမယ်လို့ တွက်ဆလို့ရတယ်။

နို့- ဒီပန်းကလေးကို ကဗျာဆရာက ချစ်သူကို ပေးမယ်ကွ၊ ဘုရားမှာ လှူမယ်ကလို့ ခူးဆွတ်လိုက်ရောတဲ့လား။ ကဗျာမှာ ဘာမှ ထုတ်ဖော်ရေး မထားဘူး။ ဒါပေမဲ့ 'ငှက်တို့၊ လိပ်ပြာတို့' ကို ဖော်ပြထားလေတော့ ဒီသတ္တဝါ တွေဟာ ပန်းကို ဝတ်ရည်စုပ်ဖို့ ချောင်းနေတဲ့သတ္တဝါတွေ၊ ဖျက်ဆီးမယ့် သတ္တဝါတွေဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ နားလည်ထားကြတယ်။ သူတို့ မသိကြ ဘူးလို့ ပြောကြတဲ့ ကဗျာဆရာဟာ သူတို့နဲ့ တစ်တန်းတစ်စားတည်း မဟုတ် ဘူးလို့လည်း မပြောထားပေမဲ့ ပြောသလိုဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ သူဟာ ပန်းကလေးရဲ့အလှကို တဝကြီး ငေးကြည့်ကာ ကြည်နူးမှုကို ရယူခဲ့ပြီး ကမ္ဘာတည်အောင် ဒီဟိုက္ကလေးကို ရေးခဲ့တာပဲ ဖြစ်ရမယ်။ စိတ်မျက်စိထဲမှာ လူသူမနီး ခေါင်လှတဲ့ အရပ်တစ်ခု၊ နှင်းတွေဖွေးဖွေးနဲ့ အေးစိမ့်တဲ့အချိန်၊ ရှားရှားပါးပါး တစ်ပွင့်တည်း ပန်းပွင့်လေးကို ရပ်ကြည့်ပြီး ကြည်နူးနေမယ့် ကဗျာဆရာရဲ့ရုပ်ပုံကို မြင်ယောင်ကြည့်ကာ ကိုယ်တိုင် ကြည်နူးကြစမ်းပါ လေ။

လှပါပေကလား
 စက္ကူကန့်လန့်ကာ အပေါက်က
 နဂါးငွေ့တန်း

အစ္စ

နဂါးငွေ့တန်းဆိုတာ နွေရာသီနှောင်းပိုင်းမှာမှ မြင်ကြရတာပါ။ ဒီတော့ ဥတုရာသီကို အလိုလိုပြောပြီးဖြစ်သွားတယ်။ ညကလည်း လမသာ တဲ့ည၊ မိုးတိမ်ကင်းစင်တဲ့ည ဖြစ်ရမယ်။ ဒီလို အချိန်ရာသီမျိုးမှာ မိုးကောင်း ကင်ထက် နဂါးငွေ့တန်း ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကြီးကို မြင်ရတာ ဘယ်လောက်လှ လေမလဲ။ လတို့၊ ကြယ်တို့ စတဲ့ စကြဝဠာရဲ့ ဒြပ်ဝတ္ထုတွေဟာ လှကြတာ ချည့်။ ဒီတော့ စကြဝဠာဆိုတာ အလှဆုံးဘုံကြီးပါလား။ ဒီစကြဝဠာမှာ အသက်ရှင်နေထိုင်ရတာ၊ စကြဝဠာရဲ့အလှကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် အားပါး တရ ခံစားရတာများ ကံထူးလေစွ။ ဒီကဗျာအတိုလေးကို ဖတ်လိုက်ရင် ဒီ အတွေးတွေ ခေါင်းထဲဝင်လာကာ ကြည်နူးခြင်း ခံစားမှုတွေ ရင်မှာပြည့်သွား

တယ်။ စကြဝဠာရဲ့အလှ၊ တစ်နည်း ဘဝရဲ့အလှ။

အဖိုးတန် သစ်ခွပန်းလေးမှ လှတာလား၊ ပင်လယ်ပြာနဲ့ သဲပြင်ရွှေဝါ မှ လှတာလား၊ မျက်လုံးပြူးလေးနဲ့ ချစ်စနိုးပြုံးတတ်တဲ့ ပလီပလာ ကောင် မလေးမှ လှတာလား။ လမိုက်ည ကောင်းကင်ပြင်ကျယ်ကြီးက ဖြူဖြူဖွေးဖွေး နဂါးငွေ့တန်းကြီးကလည်း လှတာပါပဲ။ သြကာသ လောကတစ်ခုလုံးဟာ အလှတွေချည်း။

ဒီသြကာသအလှကို ရွှေနန်းတော်ကြီးပေါ်ကနေ ရှုစားမှ အရသာ ခံစားရတာလား။ တဲကုပ်ကလေးကနေ ကြည့်လိုက်ရင်လည်း လောကရဲ့ အလှကို ခံစားရတာပါပဲ။ ကဗျာဆရာဟာ တဲကုပ်ကလေးထဲမှာ ရှိနေတယ်။ တဲကို စက္ကူကတ်ပြားတွေနဲ့ အကာအရံ လုပ်ထားပါတယ်။ စက္ကူကတ်ပြား မှာ သစ်သစ်လွင်လွင် ဟုတ်ပုံမရ၊ အပေါက်တွေနဲ့ ဖြစ်နေပြီလေ။ ဒီ ကြယ်မြင် လမြင်တဲရဲ့ အကာအရံမှာ ရှိနေတဲ့ အပေါက်တွေကနေ မိုးကောင်းကင်ဆီ လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ ဧရာမ ကောင်းကင်ပြင်ကျယ်ဟာ နဂါးငွေ့တန်းရဲ့ အလှအပကို မြင်လိုက်ရတာပါပဲ။ ကောင်းကင်ပြင်နဲ့ စက္ကူကတ်ပြားက အပေါက်ငယ်၊ မြင်းမိုရ်တောင်နဲ့ နှမ်းစေ့။ ပမာဏချင်း ကွာပါဘိခြင်း။ ကြီးမားတဲ့အလှဆိုတာ သေးသေးနုနု ရှုထောင့်ကလည်း ရှုမြင်ခံစားလို့ ရပါကလား။

တစ်နည်း၊ စကြဝဠာအနန္တနဲ့ နှိုင်းစာလိုက်ရင် ဒီကမ္ဘာဆိုတာ အသေး အမွှားလေး၊ ဒီကမ္ဘာပေါ်က လူသားတစ်ယောက်ဆိုတာ ဘာမှ မပြောပ လောက်တဲ့ မြူမှုန်ကလေး။ ဒါပေမဲ့ ဒါကို စဉ်းစားပြီး စိတ်ပျက်အားငယ် စရာမဟုတ်။ မြူမှုန်လူသားကလည်း စကြဝဠာကို ပိုင်ဆိုင်တယ်၊ သူ့အလှကို ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိတယ်။

တံတိုင်းတို့ကြား

ဆေးရုံရဲ့
နောက်ဖေးဆောင်တို့မှာ

ဘာမှ မပေါက်
ရောက်တဲ့နေရာ

ပြာတွေ
တည်နေလေရာ

ပြာထဲ လင်းလက်
နေလေရဲ့ပုလင်း

အစိမ်းအကွဲ
အစများ
ဝီလျံကားလော့စ် ဝီလျံမ်

ဆေးရုံဆိုတာ ဘာပြောပြော မင်္ဂလာရှိတဲ့နေရာ မဟုတ်ဘူးလို့ပဲ
အများက မြင်ကြပါတယ်။ ဆေးရုံသွားရမယ်ဆိုရင် ကြောက်ကြတယ်။
ဒီနေရာမျိုးမှာ ဘာကြည်နူးစရာ၊ ဘာအလှအပမှ မရှိဘူးပေါ့။ အဲဒီလိုနေရာ
မျိုးရဲ့ နောက်ဖေးဆောင်ဆိုတော့ ဘာပြောစရာ ရှိတော့မလဲ။ ညစ်ပတ်ပေရေ
စိတ်ပျက်စရာ ရှုခင်းပဲ ရှိမယ်ပေါ့။ နောက်ဖေးဆောင်ဆိုတော့ ရှေ့မျက်နှာ
စာမှာလို မျက်စိပသာဒဖြစ်စရာ ပန်းပင်လေး ဘာလေးလည်း စိုက်ပျိုး မထား
ပေဘူး။ အမှိုက်ပဲ စွန့်ကြမယ်။

ဟုတ်ကဲ့၊ ပြာတွေ စွန့်ထားပါတယ်။ ပြာဆိုတော့ မီးရှို့ရာက အကြွင်း
အကျန်တွေပါ။ ဒီထဲက ဘာအလှအပ ဘာရှင်သန်မှုများ ထွက်လာနိုင်ပါ
ဦးတော့မလဲ။ ပြာပုံကို ဘယ်သူမှလည်း ဂရုစိုက်ကြည့်မနေပေဘူး။ စေ့စေ့
စပ်စပ်ကြည့်တတ်သူ၊ မြင်တတ်သူ၊ နေရာတကာမှာ အလှကို ရှာဖွေသူ
ကဗျာဆရာကတော့ ပြာပုံကိုပဲ ကြည့်လိုက်တယ်။ ပြာပုံထဲမှာ အစိမ်းရောင်
ပုလင်းကဲ့အစအနလေးတွေ လင်းလို့ လက်လို့ ရှိနေပါသတဲ့။

ဒီကဗျာမှာ ခြပ်ဝတ္ထုလေးတွေနဲ့ချည်း၊ ဝိသေသနပုဒ် မပါ။ ခံစားမှုကို
စိကာစဉ်ကာ တင်ဆက်ထားပုံဟာ လက်ဖျားခါရလောက်အောင် ထူးထူး

ခြားခြား ရှိလှတယ်။

(၁) ဆေးရုံ - သူ့ရဲ့ အနိဋ္ဌာရုံအတွေးများ၊ (၂) နောက်ဖေးဆောင်
 - အညစ်အကြေးစွန့်ရာ၊ ဘယ်သူမှ တကူးတက သွားမကြည့်မယ့်နေရာ၊
 (၃) ဘာမှမပေါက်ရောက် - သက်ရှင်လှုပ်ရှား တိုးတက်မှုနဲ့ ဆန့်ကျင်၊
 (၄) ပြာ - ရှင်သန်မှုရဲ့နိဂုံး။ ဒီမျှအထိ မှိုင်းမှိုင်းညှို့ညှို့ စိတ်အားငယ်စရာ
 အနိဋ္ဌာရုံတွေကို ဆင့်ကဲ ဆင့်ကဲ ပြလိုက်ပြီးတော့မှ၊ (၅) လင်းလက် -
 အားရှိလာ၊ မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည်၊ (၆) ပုလင်းကွဲ - သေးနပ်မှု၊ သာမန်
 ရုပ်ဝတ္ထု၊ (၇) အစိမ်း - ငြိမ်းအေးခြင်း၊ စိတ်ငြိမ်းချမ်းမှု။

မှတ်ချက်။ ။ ဝီလျံကားလော့စ် ဝီလျမ်စ်က ဆရာဝန်၊ ကဗျာဆရာ၊
 ဝတ္ထုရေးဆရာ။

ရဲဆီပီ

မွန်းတည့်ပြီးခါစ
 အုတ်ကြွပ်အိုတွေနဲ့ ခေါင်မိုးတစ်ခု ယူ။

လေကြောင့် လှုပ်ရွှနေတဲ့
 အစွမ်းကုန် ကြီးထွားပြီး သံပရာပင်ရဲ့ဘေး
 အားလုံးကို ထား။

တိမ်ဖြူဖြူတွေနဲ့
 ရေဆေးတို့ထားတဲ့ ကောင်းကင်ပြာကို
 သူတို့အပေါ် တင်။

သူတို့ဘာသာ ထားလိုက်။
 သူတို့ကို ကြည့်လေ။

ဂျမ်းဗလစ်

ရဲဆီပီဆိုတာ ဟင်းချက်နည်း၊ မုန့်ဖုတ်နည်း စတဲ့ အညွန့်စာကို ခေါ်တာပါ။ အမျိုးသမီးစာစောင်တွေမှာ ပါလှပေ။ ဝက်သားကို နုပ်နုပ်စဉ်း ပါ၊ ငံပြာရည်နဲ့ နယ်ပါ။ ဆီ ဘယ်လောက်သား ထည့်ပါ စသဖြင့် ညွန့်ကြား ထားလေ့ရှိတယ်။ အခုကဗျာကို ဒီနည်းအတိုင်း ရေးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟင်းချက်၊ မုန့်ဖုတ်တာလိုလိုနဲ့ ပန်းချီဆွဲခိုင်းတာ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရလိမ့် မယ်။ သူညွန့်တဲ့အတိုင်း စိတ်ထဲမှာ ပန်းချီကားတစ်ချပ် ဆွဲကြည့်ပါလေ။ အချိန်က မွန်းတည့်ခါစအချိန်တဲ့၊ စဉ်းစားမြင်ယောင်ကြည့်။ နေချစ်ချစ် တောက် ပူနေချိန်ပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာ အိမ်အိုတဲအိုတစ်ခုက အုတ်ကြွပ် ခေါင်မိုးတစ်ခုကို နေရောင်အောက်မှာ မြင်ယောင်ကြည့်လိုက်။ ‘အုတ်ကြွပ် အို’ ဆိုတော့ နီရဲမနေဘူးနော်။ ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်း ဖြစ်ရမယ်။ ပြီးတော့ အိမ် ဘေးမှာ သံပရာပင်တစ်ပင်ကို ယှဉ်ပေးလိုက်။ သံပရာက ငယ်ငယ်မဟုတ်၊ အစွမ်းကုန် ကြီးထွားနေတဲ့အပင်။ အခြားအပင်ကို မခိုင်းဘဲ သံပရာပင်ကို စဉ်းစားခိုင်းတာ ဘာကြောင့်လဲ တွေးကြည့်ပါ။ လေတဟူးဟူး တိုက်နေရ မယ်။ သံပရာပင် အခက်အလက်တွေ လေထဲ လှုပ်ရွံ့နေရမယ်။ ဒီအိမ်နဲ့ ဒီသံပရာပင်တို့ အထက်မှာက မိုးကောင်းကင်ပြာ။ ကောင်းကင်ပြာမှာ တိမ် ဖြူဖြူတွေကို ရေးဆွဲရင် စုတ်တံနဲ့ ရေကျဲကျဲ ဖောဖောသီသီ ရေးတို့သလို တို့ပေးပါတဲ့။

ပန်းချီကား ပြီးသွားပြီ။ ဒီရုပ်ပုံတွေကို သူတို့ဘာသာသူတို့ ဒီတိုင်းပဲ ထားလိုက်ပါ။ (ဟင်းတို့၊ မုန့်တို့လို စားပစ်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ချက်နည်း ပြုတ်နည်း အညွန့်မှာက ‘အခုဆို စားပွဲပေါ် တည်ခင်း စားသုံးနိုင်ပါပြီ’ လို့ ပါတတ်တာကိုး။) ကြည့်ရုံပဲ ကြည့်ပါတဲ့၊ အနုပညာဆိုတာ အာရုံငါးပါး နဲ့ ခံစားဖို့မျှ ဖြစ်တယ်။ အနုပညာရှင်က မိမိခံစားမှုကို တစ်ပါးသူထံ မျှဝေ ပေးထားတာမျှ ဖြစ်တယ်။ ဒီထက် ဘာမှမပိုဘူးလို့ ဆိုလိုရာကျတယ်။

ကဲ... သူ အဆွဲခိုင်းတဲ့ ပန်းချီကားလေးကို မိုးတစ်မိမိမှာ စိတ်ကူးထဲ ရေးဆွဲကြည့်ပြီး ကဗျာဆရာ မျှဝေပေးထားတဲ့ ခံစားမှုကို အရယူ ကြည့်နူး နိုင်ပါစေလေ။

မိုးတစ်မိုးစိမ့် (၂)

‘ကဗျာတတ်ချင် စာစပ်သင်’ လို့ အဆိုရှိတယ်။ ဒါကို ‘ကဗျာတတ်ချင် ဟိုက္ကသင်’ လို့ ပြောရမလားပဲ။ အနောက်တိုင်းမှာ ခေတ်ပေါ်ကဗျာ ဖြစ်ထွန်းလာပုံ သမိုင်းကိုကြည့်ရင် ဂျပန်ပြည်က ဟိုက္ကကို သွားတွေ့လိုက်ခြင်းဟာ လည်း အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ပါဝင်နေတာကို တွေ့ကြရတယ်။ ဒီအရင်က ဖွဲ့ကြတဲ့ ကဗျာဆိုတာက အလင်္ကာတွေ၊ အခြယ်အမွမ်းတွေနဲ့ အိုင်ကျင်း ဖွဲ့တတ်ကြတာကလား။ ဟိုက္ကကို သွားတွေ့တော့မှ တိုတို တုတ်တုတ်နဲ့ ထိထိမိမိ ရေးချပြဖို့ဆိုတာကို နားလည်လာကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဟိုက္ကကဗျာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်ကြီးများက ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား သင်ယူစ စာသင်သားငယ်တို့ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ် ရင့်သန်စေဖို့ လေ့ကျင့်ခန်းအဖြစ် ရှေးကဗျာရှည်ကြီးထဲက စာတစ်ကြောင်းစ၊ နှစ်ကြောင်းစကို ဖြတ်တောက်ပေးရာက စခဲ့တယ်လို့ တချို့ဆိုကြတယ်။ ဥပမာ- ‘မဲဇာတောင်ခြေ’ တစ်ပိုဒ်လုံး မပေးဘဲ...

ပိတ်ဆီး ခြယ်သန်း
လျှပ်ရောင်တန်းမျှ
ရွှေနန်း ရွှေဘုံ

သုံးပါဒလေးတင် ပေးလိုက်တာမျိုး။ (ဒါထက် စကားမစပ် မဲဇာ
တောင်ခြေရတုတစ်ပိုဒ်လုံးကို ခဏမေ့ပစ်လိုက်ပြီး အခုပေးလိုက်တဲ့ သုံးပါဒ
လေးတင် ကွက်ပြီး အတွေးနယ်ချဲ့ကြည့်ရင် ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ ကဗျာ
လေးတစ်ပုဒ် ဖြစ်လိမ့်မလဲ) ထားပါတော့လေ။ ရှေးဂျပန်စာဆိုကြီးတို့ရဲ့
ဟိုက္ကုတချို့ကို လေ့လာကြည့်ကြရအောင်။

လျှပ်စီးတစ်ချက်ဝင့်။
အမှောင်ထုထဲ စူးဝင်သွား။
ဥပျိုင်းငှက် အော်သံ။

ဗျူး

အကာလ ညအခါဖြစ်တယ်။ 'လျှပ်စီး' လက်တယ်လို့ ဆိုထားတော့
ရာသီဥတုအရ သူတို့ဆီမှာ မိုးရွာတတ်တဲ့ ဆောင်းဦး၊ ဝါ ဆောင်းရာသီပေါ့။
မိုးသဲသဲမဲမဲနဲ့ ချမ်းစီးတဲ့ရာသီ အကာလ ညအခါရဲ့ သရုပ်သကန်ကို စကား
လုံးနည်းနည်းနဲ့ ဖော်ကျူးလိုက်တာကို ခံစားလိုရတယ်။ အားငယ်တတ်သူတို့
ကြောက်စရာ လန့်စရာ အချိန်အခါပါပဲ။ အဲဒီလို မှောင်နဲ့မည်းမည်း
ကြီးထဲမှာ လျှပ်စီးလက်လိုက်တယ်။ လက်လိုက်တာကလည်း တစ်ချက်
တည်း။ တစ်ချက်တည်းပေမဲ့ ဒီအမှောင်ထဲမှာ ဒီတစ်ချက်ဟာ တာသွားလိုက်
မယ့်ဖြစ်ခြင်း။ အဲဒီအချိန်မှာ ဗျိုင်းတစ်ကောင်ရဲ့ စူးစူးရှရှ အော်လိုက်သံက
ထွက်ပေါ်လာတယ်။ တစ်လောကလုံး ဘယ်သက်ရှိသတ္တဝါမှ မလှုပ်ဝံ့
မမြည်တမ်းဝံ့၊ ပုနေကြရတဲ့အချိန်မှာ ဒီဗျိုင်းရဲ့အော်သံ ဘယ်လောက် တာ
သွားမလဲဆိုတာကိုလည်း တွေးချင့်ကြည့်ပါဘိ။ ဒီလိုနဲ့ အထီးကျန် ဆိတ်ငြိမ်
မှုဆိုတဲ့ သုညလောကကြီးထဲကို မျက်စိအမြင် (လျှပ်စီး) နဲ့ နားအကြား
(ဗျိုင်းအော်သံ) ဓာတ်နှစ်ခုတို့ လှုပ်ရှားနှိုးထပေးလိုက်တယ်။ တစ်ခါ ဗျိုင်းရဲ့
အော်သံ (သဒ္ဒါရုံ)က အမှောင်ထု (ရူပါရုံ) ထဲ 'စူးဝင်သွား' တယ်လို့
ဆိုလိုက်တဲ့အတွက် မတူခြားနားတဲ့ အာရုံခံစားမှုနှစ်ရပ်ကို နှောပေးလိုက်
သလို ဖြစ်သွားတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့မှာ အင်မတန်ထူးခြားတဲ့ ခံစားမှု
တစ်ရပ်ကို ကြုံတွေ့ကြရတယ်။ ဒီလို ညအချိန် ဗျိုင်းအော်သံကို ကြားဖူးသူ

က ရှားလိမ့်မယ်ဖြစ်ပေမဲ့ ဒီလို မှောင်နဲ့မည်းနည်း မိုးကြီးလေကြီးကျချိန် လျှပ်စီးလက်တာကိုတော့ ကြုံဖူးသူချည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ကြုံ ဖူးတဲ့ အတွေ့အကြုံထဲ ဗျိုင်းအော်သံကို စိတ်ကူးနဲ့ထည့်ပြီး ခံစားကြည့်စမ်း ပါလေ။

ဟောဒါကတော့ ကနေ့ခေတ် ကဗျာဆရာတစ်ဦးရဲ့ လက်ရာဖြစ် တယ်။

သက်ရေလှိုင်းလုံးများ၊
အသံလွင့်ပြယ် ပျောက်လို့သွား၊
ဆောင်းဦးညနေခင်း။
ဝတနဘဲ ဆုအိဟ (၁၈၈၂ - ၁၉၄၆)

ဒီကဗျာကို အပြည့်အဝ ခံစားနိုင်ဖို့ကတော့ ငပလီလို ပင်လယ်ကမ်း စပ်တစ်နေရာကို ရောက်ဖူးရင် ပိုကောင်းမယ်။ ပင်လယ်ရေဟာ ဒီတက် ဒီကျအရ တက်လိုက် သက်လိုက်နဲ့ ရှိတယ်။ ဒီရေတက်လာရင် လှိုင်းလုံး ကြီးတွေ ကြောက်ဖွယ်လန့်ဖွယ် တဝေါဝေါ တဝုန်းဝုန်းနဲ့ ကမ်းစပ်ကို တိုးဝှေ့ တိုက်ဖြို ချိတ်ကလာကြတယ်။ ဒီရေကျချိန်လည်းရောက်ရော တဖြည်းဖြည်း နဲ့ အားမာန်ပျော့ဆင်းကာ ပင်လယ်ထဲ ပြန်ဆင်းသွားကြရော။ တက်လာချိန် က တဝုန်းဝုန်း တဒိုင်းဒိုင်း အသံမာန်ပြင်းသလောက် ဆင်းချိန် သက်ချိန် ကျတော့လည်း အားမာန်တွေ တဖြည်းဖြည်း လျော့ဆင်းကာ အော်မြည်သံ လည်း တိုးတိုးသွားပြီး နောက်ဆုံး တိမ်မြုပ် ငြိမ်ဆိတ်သွားရတော့တာပါပဲ။ ရာသီဥတုက အအေးဓာတ်ပိုကဲစ ဆောင်းဦးရာသီ၊ အချိန်က ညနေခင်း။ တစ်လောကလုံး အေးချမ်းသမို ငြိမ်ဆိတ်နေကြမယ့် အချိန်ပေါ့။ ဒီလို ချမ်းချမ်းစီးစီး တိုးတိတ်ငြိမ်ဆိတ်နေကြချိန်မှာ လှိုင်းလုံးကြီးတို့ ဆူညံနေရာက အသံတိုးတိုးသွားကြမယ့် အခြေအနေကို စိတ်နားနဲ့ ကြားယောင်ယောင် ခံစားကြည့်စမ်းပ။ စကားလုံးနဲ့ ဖော်ပြဖို့ ခဲယဉ်းတဲ့ ရသတစ်ခုကို ခံစားရပါ လိမ့်မယ်။ ရင်ထဲမှာ လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်နဲ့ ဖိုမောပြီး အေးစိမ့်စိမ့် ဟာတာတာ ဖြစ်သွားတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

မိုးတစ်စိမ့်စိမ့်

ဟောဒါကလည်း ခေတ်ပေါ် ဂျပန်စာဆိုတစ်ဦးရဲ့ လက်ရာပါပဲ။
ကဗျာပုံစံက 'တန်ကာ' လို့ခေါ်တယ်။ ဟိုက္ကူ အရင်ပေါ်တဲ့ ကဗျာပ။ စပ်နည်း
ကတော့ ပထမ ပါဒအက္ခရာ - ငါးလုံး၊ ဒုတိယ - ခုနစ်လုံး၊ တတိယ-
ငါးလုံး၊ စတုတ္ထနဲ့ ပဉ္စမ - ခုနစ်လုံးစီဖြစ်တယ်။

အထီးကျန်ပါပေ

ဖြူဖြူဖွေးဖွေး ငှက်တစ်ကောင်။
မိုးရော ပင်လယ်ပါ
ပြာနေရက် မစွန်းမထင်း။
ဝဲပျံနေလေရဲ့။

ဝါကယာမ ဘိုကုဆုအိ

အင်မတန် လှပပြီး အေးငြိမ်းမှု (သန္တရသ) ကိုပေးနေတဲ့ ပန်းချီကား
လေးတစ်ချပ်ကို စကားလုံးနဲ့ ရိုးရိုးစင်းစင်းကလေး ရေးဆွဲပြလိုက်တာပါပဲ။
မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်ကြည့်စမ်းပါဘိ။ အပြာရောင် မိုးကောင်းကင်အောက်
မှာ အပြာရောင်ပင်လယ်ပြင်။ နှစ်ခုစလုံးအပြာ။ ဒီအပြာရောင် ပြင်ကျယ်ကြီး
ထဲမှာ ဖြူဆွတ်နေတဲ့ ငှက်တစ်ကောင်က ဝဲပျံလို့ နေပါသတဲ့။ ဒီငှက် ဘယ်
လောက်တောင် ဖြူဆွတ်သလဲဆိုရင် ကောင်းကင်နဲ့ ပင်လယ်တို့က အခုလို
အပြာချင်း ပြိုင်နေကြပါရက်ကနဲ့ သူ့ကို နည်းနည်းလေးမှ အပြာရောင်
မစွန်းထင်းချောဘူးတဲ့။ ငှက်ရဲ့ဖြူဆွတ်ပုံကို အပြာပြင်ထဲမှာ တသီးတသန့်၊
ထူးထူးခြားခြား ကျွန်တော်တို့ မြင်ကြရတော့တယ်။ အပြာရောင်ဆိုတာ
ငြိမ်းချမ်းမှုရဲ့အရောင်၊ အဖြူရောင်ဆိုတာက ကြည်လင်ခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း
တို့ရဲ့အရောင်။ ဒီနှစ်ခု ဖက်စပ်ထားပုံဟာ ရိုးပေမဲ့ မရိုးနိုင်ဘဲ ကဗျာဆရာ
မျှပေးချင်တဲ့ ခံစားမှုကို ပေးဝေနိုင်စွမ်း ရှိနေတယ်။ ဖြူတဲ့ငှက်ဆိုတာ ဗျိုင်း၊
စင်ရော်၊ ချိုးဖြူ တစ်ကောင်ကောင် ဖြစ်နိုင်ပေမဲ့ ဗျိုင်းရယ်၊ စင်ရော်ရယ်
ခွဲခြား မဆိုတာကိုက အဖြူရောင်ကို အသားပေးလိုရာ ရောက်သွားတယ်။
ဖြူတာကို ကျွန်တော်တို့ ပိုပြီး ပီပီသသ မြင်စေတယ်။

အရှေ့တိုင်းကဗျာကို မြည်းစမ်းပြီးတဲ့နောက် အနောက်တိုင်းဘက်
လှည့်ကြဦးစို့။ ဆောင်းဖွဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်ပဲဖြစ်တယ်။ သူကတော့ သဘာဝ
ရှုခင်းထက် လူကို ဦးစားပေး ဖွဲ့ထားတာဖြစ်တယ်။

ဆောင်းညနေခင်း

ဆောင်းညနေခင်း မှောင်လာနေ။
ဖိနပ်ချုပ်သမား ဖိနပ်နားကပ်
ကုန်းကွ။
သူ့တူသံ သွက်လို့လာခဲ့။
အဘွားအို စောင့်လို့နေ၊
လက်က အအေးဓာတ်ကို ပွတ်ခြေနေရဲ့။
ချားလိင် ရက်ဇနီကော့ပ်

အရိုးဆုံး စကားလုံးတွေနဲ့ ရိုးရိုးကလေး ရေးဖွဲ့ထားတာပါပဲ။ ဘာ
ဆန်းလို့လဲလို့တောင် ပြောချင်စရာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ စကားလုံးချွေတာပြီး
တာသွားအောင် ရေးဖွဲ့ပုံကို မှတ်သားအပ်တယ်။ စကားပြေသာဆိုရင် အများ
ကြီး ချဲ့ကား ရေးပြရမှာပဲ။ ဆောင်းရာသီဖြစ်တယ်၊ ညနေခင်းဖြစ်တယ်၊
မှောင်သထက် မှောင်လာနေပြီ။ သူက ဒါပဲပြောပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်
သူက ဆောင်းမို့ ချမ်းမယ့်သဘော၊ မှောင်တောင်လာနေပြီ၊ မိုးချုပ်လာနေပြီ
ဆိုတော့ အချမ်းပိုလာမယ့်သဘောကို ခံစားမိကြရတယ်။ ဒီလိုအချိန်မှာ
ဘယ်သူ အပြင်ထွက်ချင်၊ အလုပ် လုပ်နေချင်ပါ့မလဲ။ ကိုယ့်အိမ်က မီးဖို
နံဘေး ကွေးလို့နေဖို့ပဲ ကောင်းတာ။ ဒါပေမဲ့ ဖိနပ်ချုပ်သမားခမျာမှာတော့
အိမ်မပြန်အား၊ အလုပ်လုပ်နေရတယ်။ သူ့ရဲ့ သမုဒ္ဒရာ ဝမ်းတစ်ထွာအတွက်
ချမ်းချမ်းစီးစီးထဲ ကုန်းအလုပ်လုပ်နေရှာပုံကိုကြည့်ပြီး သူ့ရဲ့ ဆင်းရဲမွဲတေတဲ့
ဘဝကို ကျွန်တော်တို့ ရိပ်စားမိကြရတယ်။ (ကဗျာထဲမှာ ‘သနားစရာ ဆင်းရဲ
မွဲတေရှာတဲ့’ ဆိုတဲ့ ဝိသေသန ထည့်မဆိုဘဲ အလိုလို အဓိပ္ပာယ် တာသွားပုံကို
ဆင်ခြင်ပါလေ။) မှောင်နေပြီဆိုတော့ ဘယ်ကောင်းကောင်း မြင်ရတော့မတုံး။

မိုးတစ်စိမ့်

မီးအိမ် မီးခွက်လည်း တတ်နိုင်ပုံမရဘူး။ ဒါကြောင့် 'ဖိနပ်နားကပ်ကုန်းကွ' နေရတယ်လို့ ဖွဲ့တယ်။ မရှိဆင်းရဲသားမို့ ဖိနပ်တစ်ရန် ချုပ်ချုပ်ရ မနည်းဘူး ဆိုပြီး အားတင်းကာ ချုပ်နေရပေမဲ့ အိမ်ကိုတော့ ပြန်ချင်လှပြီ။ ကိုယ်တိုင် ချမ်းတာကြောင့်လည်း ဖြစ်မယ်၊ အိမ်မှာ 'အဖေကြီးပြန်လာမှ ချက်ရမယ်' ဆိုပြီး စောင့်မျှော်နေရှာကြမယ့် ဇနီး၊ သားသမီးတို့ဆီ တစ်နေ့တာရခဲ့သမျှ အသပြာကလေး ပေးချင်လွန်းလို့ရင်လည်း ဖြစ်မယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဆာနေမှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အားချည့်နေကာ 'ကုန်းကွ' နေတာဖြစ်မယ်။ နို့-သူ့ဆီ ဖိနပ်ပြင်ခိုင်းလာတဲ့ အဘွားအိုကကော၊ ဒီအချိန် ဖိနပ်လာပြင်ရ တယ်ဆိုကတည်းက ဖိနပ်အပိုမရှိ၊ အသစ်လည်း ဝယ်မစီးနိုင်၊ ဒီတစ်ရန်လေး ပဲ ဖာဟယ် ထေးဟယ်နဲ့ ပြင်ပြီးရင်းပြင်ကာ စီးနေရတဲ့ဘဝဆိုတာ သိသာ တယ်။ သူ့မှာ ဖိနပ်တစ်ရန် စီးစရာ မရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ အဝတ်အစားလည်း လုံလုံလောက်လောက် ဝတ်ဆင်နိုင်ပုံမရဘူး။ သူတို့ အေးတဲ့ဒေသတွေမှာ အနွေးထည် ကိုယ်ဝတ်အင်္ကျီအပြင် လက်အိတ်ပါ စွပ်ကြရတယ်။ သူ့မှာ တော့ လက်ချင်းပွတ်ကာပဲ အအေးဓာတ်ကို ဖြေဖျောက်နေရပါတော့သတဲ့။ ကိုယ်တိုင် ဖိနပ်လာချုပ်ရပုံထောက်တော့ ခိုင်းစရာ သား၊ သမီး၊ မြေး၊ မြစ်ရယ်လို့မရှိ၊ တစ်ကိုယ်ရေတစ်ကာယနေရသူ အဘွားအိုကြီးဆိုတာကို လည်း သိနိုင်တယ်။

ဟောဒီတစ်ပုဒ်ကတော့ အမေရိကန်စာဆိုတော်ကြီး ရောဘတ်ဖရော့စ် ရဲ့ကဗျာ။

ဝင်ခဲ့ပါ

တောအစွန်ဆီ ငါ လာခဲ့ရာ
မြေလူးငှက် ဂီတ... ဟော။
အပြင်မှာ ဆည်းဆာဆိုခဲ့ရင်
အတွင်းမှာ မှောင်ပကော။
တောင်ပံ ကျင်လည်သူ ငှက်အဖို့
တောထဲ မှောင်လွန်းပေါ့

ညအိပ်တန်း မဝင်သင့်ပြီဘူး။
 သူ တေးသီနိုင်သေးတော့။
 အနောက်ဘက်မှာ သေလွန်သွားတဲ့
 နေရဲ့ နောက်ဆုံးအလင်းဟာ
 မြေလူးငှက်တစ်ကောင်ရဲ့ ရင်ခွင်ထဲ
 နောက်တေးအတွက် ရှင်ဆဲသာ။
 ပိန်းပိတ် အမှောင်ထုထဲကနေ
 မြေလူးငှက် သီဆဲ။
 အမှောင်ထဲ ဝင်ခဲ့ပ၊ ဆွေးလှည့်ပ၊
 ဖိတ်ခေါ်နေသယောင်ပဲ။
 တော်ပြီ၊ ငါက ကြယ်တွေဆီ ထွက်မှာ၊
 မဝင်ခဲ့တော့ဘူး။
 ခေါ်တောင် ဝင်မယ် မဟုတ်ပါ၊
 ခေါ်လည်း မခေါ်ပါဘူး။

ရောဘတ်ဖရော့စ်

ကဗျာဆရာဟာ တောအုပ်တစ်ခုရဲ့ အစွန်ဆီ ရောက်လာခဲ့ရာ တော
 ထဲက မြေလူးငှက်ရဲ့တေးသံကို ကြားလိုက်ရတယ်။ တောရဲ့အပြင်ဘက်မှာ
 တောင် ညနေဆည်းဆာ မှောင်နဲ့မည်းမည်းဆိုတော့ တောထဲမှာလည်း မှောင်
 မည်းနေပြီပေါ့။ ဒီလို မှောင်နဲ့မည်းမည်း တောတွင်းဆိုတာ တောင်ပံကို
 ကျင်ကျင်လည်လည်သုံးပြီး ပျံသန်းနေနိုင်တဲ့ ငှက်အဖို့ အိပ်တန်းဝင်စရာ
 နေရာ မဟုတ်ဘူးလို့ ကဗျာဆရာက မြင်တယ်။ တောင်ပံကိုသုံးပြီး အပြင်
 ဘက်လောကမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပျံသန်းနေပါတော့လား၊ ဒါမှမဟုတ်
 ရင်လည်း အပြင်လောကနဲ့ ထိတွေ့နေရတဲ့ မြင်သာထင်သာ နေရာမျိုးမှာ
 အိပ်စက်ပါတော့လားလို့ သူက ဆိုလိုတယ်။ ဒီမှာ ကဗျာဆရာရဲ့အယူအဆ
 ကို စတင်ဖော်ထုတ်လိုက်ပါပြီ။ ဒါကို နောက်ဆုံးအပိုဒ်မှာ ထပ်မံတင်ပြထား
 တာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ မြေလူးငှက်ကတော့ မှောင်ထဲကပဲ
 တေးသီနေနိုင်သေးသတဲ့။ ကဗျာဆရာရဲ့အမြင်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်။ ကြည့်စမ်း၊

မိုးတစ်မိမိ

ခုဆို အနောက်ဘက်မှာ နေကွယ်သွားပြီဆိုပေမဲ့ နေရဲ့ နောက်ဆုံးအလင်းက ဝင်းပဆဲပဲရှိတယ်။ ဒီဆည်းဆာ အလင်းလေးဟာ ရင်ခွင်ထဲမှာ တေးတစ်ပုဒ် ဖြစ်ထွန်းလာလောက်တယ်မဟုတ်လား။ ဒီအလင်းရဲ့အလှကို ခံစားပါဦး တော့လားတဲ့။ ဒါကိုပဲ အရသာမခံနိုင်၊ မကြည်နူးနိုင်။ မြေလူးငှက်ဟာ အမှောင်ထဲမှာပဲ အိပ်တန်းဝင်ရင်း တေးသီနေလေတော့တယ်။ အဲဒီလို အမှောင်ထဲကနေ တေးသီနေလိုက်ပုံက ကြားရသူအပေါင်းကိုလည်း သူ့လို အမှောင်ထဲ ဝင်လှည့်ပါ။ ပူဆွေးလှည့်စမ်းပါလို့ ဖိတ်ခေါ်နေသလို လည်း ဖြစ်နေတယ်။

ဒါပေမဲ့ ကဗျာဆရာကတော့ မလာနိုင်ပါဘူးတဲ့။ သူက ပြင်ပလောက ကြီးထဲမှာ ကြယ်ကလေးတွေဆီ ထွက်သွားမယ့်သူ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ သူ့ကို အပြင်မှာမနေပါနဲ့၊ အမှောင်ထဲ လာခဲ့ပါလို့ ဖိတ်ခေါ်လည်း လာမယ်မဟုတ်။ တကယ်က ဘယ်သူကမှလည်း မခေါ်ပါဘူးတဲ့။ မြေလူးငှက်က ခေါ်တယ် လို့ ထင်ရုံထင်ရတာ၊ တကယ်က မခေါ်ပါဘူး။ သူ့ဘာသာသူ တေးသီနေ တာမျှပါပဲ။

သူ့ကဗျာဟာ သူရေးထားတဲ့အတိုင်းပဲ အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပါတယ်။ ဟိုလို ဒီလို ဆိုလိုသလားဆိုပြီး အတွေးမခေါင်ကြပါနဲ့လို့ ရောဘတ်ဖရော့စ်က ပြောလေ့ရှိတယ်။ သူ့မှာကြားတဲ့အတိုင်း ခုကဗျာကို ခံစားကြည့်ရင် တောနက် မှောင်မည်းမည်းထဲက တေးသီနေတဲ့ ငှက်တစ်ကောင်နဲ့ ကဗျာ ဆရာရဲ့အမှောင်ကို မကြိုက်၊ ပြင်ပလောကမှာသာ နေလိုတဲ့အမြင်တို့ ခြားနား ပုံကို ရေးဖွဲ့ထားတယ်လို့ပဲ ဆိုရပေမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ ဘာပြောပြော သူ့ကဗျာ မှာ ပေါ်လွင်နေတာကတော့ သူဟာ အလင်းကိုပဲ ကြိုက်တယ်။ အလင်းက ကိုယ်စားပြုနေတဲ့ သက်ဝင်လှုပ်ရှားနေကြတဲ့ လူ့လောကကြီးထဲမှာပဲ နေလို တယ်ဆိုတာပါပဲ။ မြေလူးငှက်ဟာ သူနဲ့ အယူအဆမတူတဲ့ ကဗျာဆရာ တချို့ကို ပြောလိုတာ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီကဗျာဆရာတွေက အနုပညာသမားဆိုတာ လူသူလေးပါးနဲ့ မဆိုင်ဘူး၊ မိမိ အတွင်းအဇ္ဈတ္တကိုပဲ ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး မိမိအတွင်းစိတ်ရဲ့ ခံစားမှုကိုပဲ ဖော်ထုတ်ရေးသားရမယ်လို့ ကြွေးကြော်လေ့ရှိကြတယ်။ ရောဘတ်ဖရော့စ်က အဲဒီကဗျာဆရာတွေနဲ့ အမြဲပဋိပက္ခ ဖြစ်ရလေ့ရှိတယ်။

အဲဒီအဇ္ဈတ္တဝါဒီတွေက ရောဘတ်ဖရော့စ်ကို အထင်မကြီးကြဘူး။ ရောဘတ်ဖရော့စ်ကလည်း သူတို့ကို အရေးမလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီ သမိုင်းနောက်ခံအချက်လေးတွေကို စဉ်းစားကြည့်ရင်တော့ ဒီကဗျာဟာ အဇ္ဈတ္တဝါဒီ ကဗျာဆရာတွေရဲ့ အနုပညာနဲ့ လမ်းခွဲတည်ရှိနေတဲ့ မိမိရဲ့ လူသူလေးပါးကဗျာ (Public Poetry) ကို ရောဘတ်ဖရော့စ် ကြေညာလိုက်တာလို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

မိုးတစ်မိုးစိမ့် (၃)

တစ်နေ့ကပဲ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ကဗျာဆရာ လူငယ်တစ်ယောက်နဲ့ တွေ့ဆုံရတယ်။ သူက ခေတ်ပေါ်ကဗျာလို့ ပြောနေရပေမဲ့ ဘာကိုပြောမှန်း သိပ်နားမလည်သေးဘူးလို့ ရိုးရိုးသားသားပဲ ဝန်ခံပြောပြတယ်။ “ကိုယ်ရေး နေတာ များသောအားဖြင့် ခေတ်ပေါ်ကဗျာ၊ မိတ်ဆက်စာတမ်းတွေပေါ့” လို့ သူ့ကို ပြောပြတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်၊ သူလည်း ဖတ်ပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ပြတ်ပြတ်သားသား နားမရှင်းသေးဘူးတဲ့။

လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထဲဆိုတော့ ရှည်ရှည်ဝေးဝေးကလည်း ဆွေးနွေးလို့ မဖြစ်ဘူး။ ခု ဒီဆောင်းပါးမှာလည်း တစ်ချိတည်း အပြတ်တင်ပြဖို့ မဖြစ် နိုင်ပါဘူး။

အကြမ်းဖျင်း ပြောနိုင်တာကတော့ မြန်မာလို ‘ခေတ်ပေါ်’ လို့ ဆိုရ တာက အင်္ဂလိပ်လို Modernist နဲ့ Modern နှစ်မျိုးစလုံးကို ဆိုလိုရာရောက် နေတယ်။ Modernist ဆိုတာကတော့ ၂၀ ရာစုအစက ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ဝတ္ထုတို့နဲ့အတူ ပေါ်ထွန်းခဲ့တာဖြစ်ပြီး အခု ၁၉၇၀ လောက်မှာ ခေတ်ကုန် သွားခဲ့ပါပြီ။

Modern ဆိုတာကတော့ ရှေးရှေးကဗျာ ခေတ်အဆက်ဆက် ရေးကြ

တာတွေနဲ့ လမ်းခွဲကာ ကနေ့ခေတ်ရေးကြတဲ့ ကဗျာတွေကို ခြုံခေါ်လိုက်တာ ပါပဲ။ ဒီအထဲမှာ Modernist လည်း ပါတာပလေ။ အရင့်အရင့် ကဗျာတွေ က ဇာတ်လမ်းကို၊ ပုံပြောတာကို အဓိကထားတယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာက နိမိတ်ပုံနဲ့ ခံစားမှုကို ဖော်ကျူးထားတယ်။ ကဗျာတစ်ခုလုံးက နိမိတ်ပုံတစ်ခု ဖြစ်သလို ကဗျာအပိုင်းတိုင်း အပိုင်းတိုင်းကလည်း နိမိတ်ပုံတွေ ဖြစ်နေတယ်။ တစ်နည်း အရင့်အရင့်ကဗျာတွေက နိမိတ်ပုံကို အဆင်တန်ဆာအဖြစ်မျှသာ သုံးတယ်။ ကနေ့ ကဗျာက နိမိတ်ပုံကို ကဗျာရဲ့အသက်လို့ သတ်မှတ်တယ်။ လလေးက သာနေတယ်၊ လေညင်းလေးက ဆော်သွေးနေတယ်။ ဒီလိုအချိန် အခါမှာ မင်းကို လွမ်းလိုက်တာကွယ် ဆိုတာမျိုးက ရှေးရိုးကဗျာဖြစ်တယ်။ အလားတူပဲ အကြောင်းအရာက ခေတ်အကြောင်းအရာ ဖြစ်စေကာမူ တစ်ဦး ကတော့ နောက်ဆုံးပေါ် ပုံစံသစ် ဂျပန်ကားပေါ်မှာ ဇိမ်နဲ့ထိုင်လို့၊ တစ်ဦး ကတော့ လမ်းဘေးရွံ့ဗွက်ထဲမှာ အစုတ်စုတ်အပေပေနဲ့ ဘဝနှစ်ခု ခြားနား ပါဘိတော့တယ်ဆိုတာမျိုးဟာလည်း ရှေးရိုးကဗျာပဲဖြစ်တယ်။ ဇာတ်လမ်းကို ပြောနေတာချည့်၊ ပုံပြောနေတာချည်း။

အရင့်အပတ် ဆောင်းပါးမှာ ဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း ခေတ်ပေါ်ကဗျာ ရေး တတ်ချင်ရင် ဟိုက္ကကို လေ့လာပါလေ။ ဒီနောက် နိုင်ငံခြားကဗျာ (အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ်၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်) စသဖြင့်များကို အဆင့်တက် လေ့လာကြည့်ပါလေ။ သူ ရေးထားတာကိုကြည့်ပြီး ငါသာဆိုရင် ဘယ်လို ရေးမလဲ ချင့်ချိန်ကြည့်ပါလေ။

ဟောဒီ ဟိုက္ကကို ကြည့်ပါလေ။

ဆောင်းဦးရာသီ အစ
ပင်လယ်နဲ့ မြလယ်ကွင်းတို့
စိမ်းတာ တစ်ခုတည်း။
ဗျူး

အချိန်ရာသီက ဆောင်းဦးရာသီဖြစ်တယ်။ ဆောင်းဦးမှာမှ ဆောင်းဦး ရဲ့ အစပိုင်း၊ ဒီတော့ အေးစပြုနေပြီ။ သိပ်ကြီးတော့လည်း မအေးတတ်လှ

သေးဘူး၊ နေလို့ကောင်းတုန်း။ ရေမြေတောတောင် ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း စိမ်းတာ စိုတာ လှပတာတွေ ရှိတုန်း။

ဆောင်းဘက် နက်သထက်နက်သွားရင် အအေးဓာတ်လွန်ကဲပြီး သဘာဝအလှတွေ ပျက်တော့မယ်။ နှင်းခဲ ရေခဲတွေသာ လွှမ်းမိုးတော့မယ်။ အခုတော့ အဲသလိုမဟုတ်သေးဘူး။

ဒါကြောင့် ပင်လယ်ပြင် ရေပြင်ကြီးဟာ စိမ်းလဲ့နေသလို လယ်ကွင်း တွေဟာလည်း စိမ်းလဲ့စိုပြည်ပြီး မြေကမ္ဘာပြင်ကြီး ဖြစ်နေတယ်။ ရေပြင် အစိမ်းနဲ့ မြေပြင် (လယ်ကွင်း) အစိမ်းတို့ဟာ သဟဇာတဖြစ်ပြီး ပြေပြစ် ညီညွတ်မှုကို ဖော်ကျူးနေတယ်။ စိတ်ရဲ့ငြိမ်းချမ်းမှု (သန္တရသ) ကို အပြည့် အဝပေးနေတဲ့ သဘာဝ ရုပ်ပုံကားချပ်ကြီးတစ်ချပ် ဖြစ်နေတယ်။ တရား သဘောအရကြည့်ရင် ဘဝကြီးတစ်ခုလုံးရဲ့ (သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ ဟူဟူသမျှတို့ ရဲ့) ဧကဂ္ဂတာ (Oneness) သဘောကို ဖော်ကျူးနေတာပါပဲ။ ဒီရှုခင်းရဲ့ အမြင်သဘောမှာ ရာသီဥတုရဲ့ အေးသက်သက် အချမ်းဓာတ်ကလေးကိုပါ ဖြည့်သွင်းခံစားကြည့်ရင် မဆုံးနိုင်တဲ့ ကြည်နူးမှုရသတွေ ဖြစ်ပေါ်စေပါလိမ့် မယ်။

ဒီမှာ ဆောင်းဦးရာသီ အေးစိမ့်စိမ့်မှာ စိမ့်တဲ့ ပင်လယ်ပြင်၊ စိမ်းတဲ့ လယ်ကွင်းပြင်တို့ကို ရှုမောပြီး စိတ်ထဲ အေးမြလိုက်တာကွယ်လို့ မရေးတာ။ ဒီထက်ဆိုးတာက ဒီလိုရာသီ၊ ဒီလိုရှုခင်းမှာ လွှမ်းလိုက်တာ အချစ်ရယ်၊ ဘယ်လိုလွှမ်းမှန်း မသိဘူးလို့ ကောက်ချက်ဆွဲ မရေးလိုက်တာကို သတိပြု ပါလေ။ ရေးရင် ပျက်ပြီ။

နောက်တစ်ပုဒ်...

ဝါဆို မိုးဖြိုင်ဖြိုင်
တစ်ညနေမှာ ရုတ်တရက်
ထင်းရှူးကြားမှာ လ။
အိုဂိုမ ရယိုးတ (၁၇၁၈-၁၇၈၇)

နယုန်မိုးသေး မြက်သားမွေးရာက ဝါဆို၊ ဝါခေါင်မှာ ရေဖောင်ဖောင် ဖြစ်လာနေပါပြီ။ ခုလို မိုးတစ်ခွက်ခွက် ရွာသွန်းနေချိန်မှာ ပြင်ပ သဘာဝရှုခင်းကို ဘယ်ပီပီသသ ရှုစားရပါ့မလဲ။ ကြည့်လေရာ မိုးပေါက်ရေတွေချည်းပဲ။

ဒီလိုအချိန်မျိုးမှာ တစ်ညနေတော့ မိုးက နည်းနည်းဖွဲသွားတယ်။ ထင်းရှူးပင်တွေ မိုးရေအလိမ်းလိမ်းနဲ့ လှမ်းမြင်နေရတယ်။ အဲဒီထင်းရှူးပင် တွေကြားမှာ ဗြဲနဲနဲ ဝင်းဝင်းပပ မြင်လိုက်ရတာကတော့ စန်းလသော်တာ ပါပဲတဲ့။ ဘယ်လောက်များ အားကြည်နူးစရာ၊ ရွှင်လန်းစရာ ကောင်းလိုက် ပါဘိသလဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကဗျာထဲမှာ 'ထင်းရှူးကြားတွင်၊ လကိုမြင်သည်၊ ဘဝင် ချမ်းမြေ့စွာကား' လို့ ကောက်ချက်ချမပြထားတာကို သတိပြုပါလေ။ ဒီအလုပ်ကို ကဗျာဖတ်သူ လုပ်ပါစေလေ။ ဘာလို့ အစက အဆုံးတိုင် ကဗျာဆရာက လျှောက်ပြောပြနေတော့မလဲ။ ခံစားပုံ ဆိုတာကလည်း တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး တူချင်မှလည်းတူမှာ၊ ဒီအခြေအနေ ဒီရှုခင်းကို တင်ပြလိုက် ရင် တော်လောက်ပါပြီ။ ကိုယ်ခံစားရသလို သူလည်း ခံစားတတ်ပါလိမ့်မယ်။ ကဗျာဆရာတာဝန်က ကိုယ့်မှာ ခံစားမှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လှုံ့ဆော် တဲ့ဝန်းကျင်ကို သူ့အတွက် ပြန်လည်တည်ဆောက်ပေးဖို့ပါပဲ။ အဆောက် ကောင်းရင်၊ ဝါ၊ ဆောက်ပေးတာမှန်ရင် ကိုယ့်ခံစားမှုမျိုး သူရလိမ့်မယ်။ ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းနည်းတယ်ဆိုတဲ့ မသေချာတဲ့ စကားလုံးတွေနဲ့ ဖော်ပြ မနေနဲ့တော့။ ဒီစကားလုံးတွေ ယေဘုယျကျလွန်းလို့၊ မတိကျလွန်းလို့ နိမိတ်ပုံကို သုံးကြရတာ မဟုတ်လား။

ဟောဒီ ရှေးဂန္ထဝင်ကဗျာမှာတော့ ကဗျာဆရာက သူဆိုလိုတဲ့ကောက် ချက်ကို အရင်တင်ပြလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ဒီကောက်ချက်ကို ရူပကအလင်္ကာ နိမိတ်ပုံနဲ့ အားဖြည့်ဆိုပြလိုက်တယ်။ သူပြောချင် ဟောချင်တာ ကျွန်တော်တို့ ရင်ထဲ လျှောခနဲ ဝင်ရောက်သွားတော့တယ်။

လင်ယင်ကုန်းမြင့်

အမြင့်ဆီ တက်ခဲ့ရာ လူ့လောကရဲ့
သေးမွှားပုံ

ငါ သဘောပေါက်ရ။
 အဝေးဆီ မျှော်မိရာ လောကီဘုံရဲ့
 အနှစ်မဲ့ပုံ
 ငါသိမြင်လာရ။
 ခေါင်းလှည့်ကာ ပြန်ခဲ့ရဲ့
 နန်းတော်နဲ့ ဈေးဆီ။
 စပါးတစ်စေ့ ကျဆင်းလာ
 စပါးကျိကြီးထဲဆီ။

ပိုချူအီ (၇၇၂-၈၄၆)

ကနေ့ခေတ်အနေနဲ့ ပြောရရင်တော့ ဒီအတွေးမျိုးဟာ မဆန်းတော့ပါ
 ဘူးပေါ့လေ။ ဒါပေမဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်က ရေးခဲ့တာ၊
 ဆိုခဲ့တာကို သတိပြုပါလေ။ ကုန်းမြင့်ကြီးပေါ် တက်ကြည့်လိုက်တော့မှ
 လူ့လောကဆိုတာ ငယ်ငယ်လေးပါလားလို့ သဘောပေါက်လာရသတဲ့။
 တောင်ပေါ်ကနေ အဝေးကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း လောကကြီးမှာ ငါ့
 စည်းစိမ်၊ ငါ့ဥစ္စာ လုပ်နေတာတွေဟာ အနတ္တတရားမျှပါလားလို့ သိမြင်
 လာရသတဲ့။ ဒီလို သိမြင်ပြီး တောင်ပေါ်ကဆင်းကာ ကိုယ့်အိမ်ကိုယ့်ရာဆီ
 ပြန်ခဲ့တယ်။ မင်းမှုထမ်းတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့အတွက် နန်းတော်ဆီ ပြန်ခဲ့တယ်လို့
 ဆိုတယ်။ လောကီသားတစ်ဦးလည်းဖြစ်လေတော့ ဈေးနဲ့ကလည်း မကင်း
 ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် ဈေးဆီပြန်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုတယ်။

ဒီလိုပြန်ခဲ့တာကို ရူပကအလင်္ကာနဲ့ နိမိတ်ပုံပြလိုက်တယ်။ စပါးကျိ
 ကြီးထဲကို စပါးစေ့လေး တစ်စေ့ ကျဆင်းလာတာပါပဲတဲ့။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ တရုတ်ကဗျာဆရာကြီးက ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ
 (သုညသဘော၊ အနတ္တသဘော) ကို တိုတိုနဲ့မိမိ တင်ပြလိုက်တာပဲ ဖြစ်
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဘိဓမ္မာသဘောကို အတုံးလိုက် အတစ်လိုက်ရေးတာ
 မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တွေ့နဲ့ယှဉ် တင်ဆက်ထားတာမို့ မိမိခံစားမှုကို ဖော်ကျူးရာ
 ကဗျာကောင်းတစ်ပုဒ်လည်း ဖြစ်သွားတယ်။ (စကားမစပ် ဒီသဘောလေးကို
 ဂျပန်ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားမှာလည်း တွေ့လိုက်ရဖူးတယ်။ နာမည်တော့

မမှတ်မိ။ Expo 70 ကျင်းပတာ ထည့်ရိုက်ထားတာတော့ မှတ်မိတယ်။
မြို့ပေါ်မှာနေတဲ့ မြို့ကြီးသားက အလည်လာတဲ့ အဖေနဲ့ညီ မိသားစုကို
ဘူတာ လိုက်ပို့ပြီးနောက် ကားနဲ့ပြန်လာရာမှာ သူ့ကားဟာ အနမတဂ္ဂ
မြို့တော်ရဲ့ ကားတွေကြား ရောယှက်ပျောက်ကွယ်သွားပုံကို ရိုက်ပြသွားပုံ
လေးပါပဲ။)

ဒီတရုတ်ကဗျာနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင် (ဆင်ရုံဆင်တာ၊ နိဂုံးချုပ်ပုံချင်း လုံးဝ
မတူတော့) အမေရိကန်ကဗျာဆရာကြီးရဲ့ ကဗျာလေးကိုလည်း ဖတ်ကြည့်
ပါဦး။

ဦးထုပ်များ

ဦးထုပ်တို့ ဘယ်ကပါလဲ။

မင်းတို့အောက်မှာ ဘာရှိလဲ။

မိုးထိတိုက်နဖူးရဲ့ အစွန်းပေါ်က

ငါ ငုံ့ကြည့်ရာ မြင်ရ။

ဦးထုပ်တွေ၊ ဦးထုပ် ငါးသောင်း။

ပျားတို့၊ သိုးတို့၊ နွားတို့၊ ရေတံခွန်တို့ အသံနဲ့ ဆူညံနေ။

ပင်လယ်မြက်ငြိမ်ပုံ၊ ပရယ်ရီစပါးပင် ငြိမ်ပုံနဲ့ တန်နေ။

ဦးထုပ်တို့၊ မင်းတို့ရဲ့ မြင့်မြင့်မားမား မျှော်လင့်ချက်တွေ ပြောပ။

ကားလ် ဆဲန့်ဒဘာဂ်

ကဗျာဆရာဟာ အထပ် လေးငါးဆယ်မြင့်တဲ့ မိုးထိတိုက်ရဲ့ ခေါင်မိုး
ပေါ် ရောက်နေတယ်။ အောက်ကို ငုံ့ကြည့်လိုက်တော့ မြင်လိုက်ရတာက
ဦးထုပ်တွေ၊ ဦးထုပ်တွေ အထောင်အသောင်းမက များလိုက်ပါဘိခြင်း။
ကဗျာမှာ 'ငါးသောင်း' လို့ ဆိုထားတာက ငါးသောင်းအတိအကျလို့ ပြောလို
ရင်းမဟုတ်။ များပြားတာကို ဖွဲ့နေတာမျှဖြစ်တယ်။ ဦးထုပ်တွေကို ကဗျာ
ဆရာက မေးခွန်းထုတ်လိုက်တယ်။ မင်းတို့ ဘယ်အရပ်ဒေသကလဲတဲ့။
ဦးထုပ်တွေဟာ လူ့ခေါင်းပေါ်ကပေါ့။ သိရဲ့သားနဲ့ မေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်း
ပါပဲ။ မင်းတို့အောက်က ဘာရှိလဲဆိုတော့လည်း လူ့ခေါင်းရှိတာပဲလို့ ဖြေရုံပ။

ဒီနောက် ဦးထုပ်တွေကို ဖွဲ့နွဲ့ပြတယ်။ ‘ပျားတို့၊ သိုးတို့၊ နွားတို့၊ ရေတံခွန်တို့ ဆူညံသံမျိုးနဲ့ ဆူညံနေကြတယ်’ တဲ့။ ပျားလို ရှုပ်ယှက်ခတ် ဆူညံနေတာကို အလွယ်နဲ့ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ ‘ပျားပန်းခပ်မျှ’ လို့ မြန်မာစကား အဆိုရှိ သားပဲ။ အလားတူ သိုး၊ နွားတို့ အုပ်ကြီးတွေ တိုးဝှေ့ ရွေ့လျားနေတာကို လည်း အလွယ်နဲ့ သဘောပေါက်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ပျား၊ သိုး၊ နွား တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ နှိုင်းပြောပြီး တစ်ဆက်တည်း ‘ရေတံခွန်’ နဲ့ နှိုင်းလိုက်တာဟာ ဆန်းသွားသလောက် တာသွားတော့တယ်။ ရေတံခွန်မှာ ရေတွေ တဝေါဝေါ နဲ့ ဒလဟော ထိုးဆင်းနေပုံနဲ့ လူတွေ ဥဒဟို တိုးဝှေ့သွားလာနေကြပုံ မျက်စိ ထဲမှာ နှိုင်းယှဉ်မြင်ယောင်ပါလေ။ လူတွေဟာ လှုပ်ရှားသွားလာရုံ သွားလာ တာတင်မဟုတ်။ တန့်ရပ်တဲ့အခါလည်း တန့်ရပ်သေးတယ်။ ဒါကို ‘ပင် လယ်မြက်’ တို့၊ ‘ပရယ်ရီစပါးပင်’ တို့ရဲ့ ငြိမ်ပုံနဲ့ နှိုင်းခိုင်းလိုက်တယ်။ ပင်လယ်မြက်ဆိုတာ ပင်လယ်တမျှ ကြီးမားပြန်ပြောတဲ့ မြက်ပြင်ကြီး (မြက် ပင်လယ်) လို့ ပြောတာပါပဲ။ ‘ပရယ်ရီ’ ဆိုတာကတော့ လော်ရာ အင်ဂဲလ်ရဲ့ ‘ပရယ်ရီက အိမ်ကလေး’ ဝတ္ထုကို တီဗွီမှာ မြင်နေကျဆိုတော့ မြန်မာတွေ ကျွမ်းနေပါပြီ။ ဒီ ပရယ်ရီ လွင်ပြင်ဒေသက စပါးပင်တွေရဲ့ ငြိမ်ပုံမျိုး ငြိမ်နေ ကြတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့် ကျောက်ဆောင်၊ ကျောက်ရုပ်လို ငြိမ်တယ်လို့ နှိုင်းနေကျ ဥပမာကို မသုံးရသလဲ။ လူတွေ ငြိမ်တာက ကျောက်ဆောင်၊ ကျောက်ရုပ်လို ထာဝရ ငြိမ်မှာမှ မဟုတ်တာကိုး။ ခဏပန်းသာ ငြိမ်နေတာ မဟုတ်လား။ မြက်တို့၊ စပါးပင်တို့ကလည်း လေမလာခိုက် ခဏပဲ ငြိမ်တာပဲ ပေါ့။ ဒါကြောင့် ခဏသာ ငြိမ်တာကိုလည်းပြ၊ များတာကိုလည်းပြ၊ မိုးဒဏ် လေဒဏ်ကိုခံရင်း ဝှေ့ယမ်းကြရတဲ့ သဘောကိုလည်း ပြတဲ့အတွက် အလွန် အံဝင်တဲ့ နိမိတ်ပုံဖြစ်သွားတယ်။ မြက်ပင်၊ စပါးပင်တို့ဟာ အသီးတွေကို ရွက်ထားကြပါတယ်။ မြက်တို့၊ စပါးပင်တို့နဲ့ နှိုင်းခိုင်းထားရာ လူတွေမှာ လည်း အသီးသဖွယ် ရွက်ထားတဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ မျှော်လင့်ချက်တွေကလည်း သာမန်မျှမဟုတ်။ လူတစ်ကိုယ် ထင်တစ်လုံး ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း မြင့်မားတဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေ။ ဒီမျှော်လင့်ချက်တွေဟာ ဘာတွေများပါလိမ့်၊ သူ့ကို ပြောပြစမ်းပါတဲ့။

လူ့မျှော်လင့်ချက်ကို ဘာရယ်လို့ အတိအကျ ပြောမပြဘဲ ထားလိုက်

တာကိုက စာဖတ်သူမှာ တွေးစရာရသွားလို့ ဖတ်ရတာ ကောင်းသွားတယ်။
ချမ်းသာရေး၊ ပျော်ရွှင်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဘာညာနဲ့ ထုတ်ဖော်ကာ ရေးလိုက်
ရင် ကဗျာပျက်သွားမှာ မုချ။

နောက် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကလည်း လူ့အကြောင်း၊ မိုးလေဝသအကြောင်း
ဖွဲ့တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပဲဖြစ်တယ်။ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးက ပြောပြနေသလို ရေး
ထားတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါဘိ။

ဆယ့်ကိုးရာစု ကဲန်ဆာ့စ် ပန်းချီဆရာတစ်ဦးရဲ့ မှတ်စုစာအုပ်မှ

ကျုပ်က မိုးလေဝသ
ကြမ်းတမ်းပုံ ပန်းချီချည်း ဆွဲတာ
(မြွေလို ပေါက်သတ်တတ်တဲ့
နဂါးအမြီး ထူထဲထဲနဲ့
တော်နေဒိုး မုန်တိုင်းပုံ များတယ်)
ပြီး သွေးလန့်တဲ့ အဒေါ်တို့
ချောက်ချားတဲ့ ဦးလေးတို့ကို
ပေးပစ်လိုက်တာပါပဲ။
စထရောဘဲရီ နေဝင်ဆည်းဆာတို့၊
မြက်မြေစာ လေညင်းက
ဂမုန်းပင်တွေ ဒေါင်ဒင်မြည်စေတဲ့
မေလ စပျစ်ရည်နေ့တို့မှာ
ငြိမ်းချမ်းမှု ခံစားမိပေမဲ့
ချွန်ထက်ထက် ကတော့ပုံ တိမ်တို့၊
မိုးမိုးမတ်မတ် စပါးခင်းထဲ
လန့်ထိတ် အော်ငို ပြေးလွှားနေတဲ့
ကြောက်ဒူးတုန် ကလေးတို့
ပုံပဲ ဝါသနာကြီးနေတယ်။
ကျုပ်ဆွဲတာက

အမည်းစက် စွန်းထင်းတဲ့ ပုံတွေ၊
ကျုပ်ခေါင်းထဲ မုန်တိုင်းထန်နေတာ
တွေပ။

ဒေပ်အက်တာ

တော်တော်ရှည်လျားတဲ့ ခေါင်းစဉ်က ဖမ်းထားပုံ သတိပြုပါလေ။
ပန်းချီဆရာတစ်ဦးရဲ့ မှတ်စုစာအုပ်တဲ့။ ပန်းချီဆရာမှာ ၁၉ ရာစုက ကန်ဆာ့စ်
ပြည်နယ်သား ပန်းချီဆရာတဲ့။ ဟုတ်ငြားငြား အရိပ်အယောင်ကို ယူထား
လိုက်တယ်။ ပြီး... ပန်းချီဆရာ အပြောနဲ့ ဆက်ပြောတယ်။ သူက မိုးလေ
ဝသ ကြမ်းတမ်းပုံ ပန်းချီကားတွေချည်း ဆွဲလေ့ရှိတယ်တဲ့။ မုန်တိုင်းတိုက်
ခတ်လို့ ပျက်စီးကြရပုံ ကြောက်ဖွယ်ပန်းချီကားတွေပါပဲ။ တော်နေဒိုးတို့၊
ဟာရီကိန်းတို့ဆိုတာ မုန်တိုင်းအမျိုးမျိုးကို ခေါ်တာတွေပါ။ မုန်တိုင်းကို
မြွေနဂါးနဲ့ နှိုင်းထားတယ်။ အမြီးထူထူထဲထဲနဲ့ ပေါက်သတ်တတ်တဲ့ မြွေ
နဂါးပဲ။ အဲဒီလို ဆွဲပြီးပုံတွေကို အဒေါ်တွေ၊ ဦးလေးတွေကို ပေးပစ်လိုက်
တယ်တဲ့။ သူ့ပန်းချီတွေကို သူ သိပ်တန်ဖိုးမထားဘူးလို့ ပြောလိုရာ ရောက်
သွားတယ်။ သူ့ပုံကိုကြည့်ပြီး အဒေါ်တွေ၊ ဦးလေးတွေ လန့်ဖျပ်ကုန်ကြ
တယ်။ ဒါကိုပဲ 'သွေးလန့်တဲ့ အဒေါ်တို့၊ ချောက်ချားတဲ့ ဦးလေးတို့' လို့
ကြိယာကို နာမဝိသေသနပြုပြီး ရေးပါတယ်။ သူဟာ ရှုခင်းလှလှပုံတွေကို
ကြိုက်တော့ အကြိုက်သားပါတဲ့။ ဒါပေမဲ့ မုန်တိုင်းပုံတွေကို ဝါသနာပိုကြီး
နေတယ်တဲ့။

ရှုခင်းလှလှပုံဆိုရာမှာ စတော်ဘယ်ရီလို နီမြန်းနေတဲ့ ညနေ နေဝင်
ဖျိုးဖျ ဆည်းဆာပန်းချီမျိုး၊ မြေစာမြက်လို နူးညံ့တဲ့ လေညင်းက ဖြတ်တိုက်
သွားရင် ဂမုန်းပင်လေးတွေ ခေါင်းလောင်းနယ် အသံမြည်သွားရတဲ့ မူးယစ်
ရီဝေစရာ (စပျစ်ရည်) မေလ နေ့တစ်နေ့ပုံ ပန်းချီမျိုးတို့ကို ဥပမာထုတ်ပြ
ထားတယ်။ ဒီလိုပုံလေးတွေဟာ သူ့စိတ်ကို ငြိမ်းချမ်းမှု ပေးပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့
မုန်တိုင်းတိုက်တဲ့အခါ တိမ်မည်းတွေက ကတော့ပုံ ချွန်ထက်ထက် ဖြစ်နေပုံ
တွေ၊ စပါးလယ်ကွင်းထဲက ကလေးတွေ အစားအစာကိုပေးတဲ့ စပါးပင်
ဟာပဲ အခုတော့ ကလေးငယ်အဖို့ မိုးမိုးမတ်မတ် လန့်စရာဖြစ်နေပြီ။ ကြောက်

လန့်တကြီး အော်ဟစ်ငိုယို ထွက်ပြေးနေကြပုံတွေပဲ ဆွဲချင်နေမိတယ်တဲ့။
 ဘာကြောင့် အခုလို မှောင်နဲ့မည်းမည်း ကြောက်ဖွယ်လန့်ဖွယ် မုန်တိုင်းပုံ
 တွေချည်း ဆွဲချင်နေရတာလဲ။ ပန်းချီဆွဲတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်စိတ်ထဲရှိတာ
 ဆွဲပြတာကိုး။ သူ့ခေါင်းထဲ၊ စိတ်ထဲမှာက မုန်တိုင်းပဲ ထန်နေလေတော့
 သူ့ပန်းချီကလည်း မုန်တိုင်းပန်းချီပဲ ဖြစ်နေတာပဲတဲ့။ သူ့စိတ်ထဲက မုန်တိုင်း
 ဆိုတာကို ရှင်းမပြပေမဲ့ လူသားချင်းဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူတွေက
 ချက်ချင်း သဘောပေါက်လိုက်ပါတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ သောက၊ ပရိဒေဝ
 မုန်တိုင်းတွေပဲ။

(ဒီကဗျာရဲ့ အကြောင်းအရာ 'သီမ' ကိုလည်း အခြားကဗျာဆရာတို့
 ရေးဖွဲ့ဖူးပြီ။ နိမိတ်ပုံနဲ့ သီမကို ထူထောင်ရာမှာသာ ကွဲပြားသွားကြတယ်။
 'ရောဘတ်ဖရော့စ်' က 'အပြင်မိုးလေဝသ' နဲ့ 'အတွင်းမိုးလေဝသ' လို့
 ဖွဲ့ဖူးလေရဲ့။)

ကဗျာခေါင်းစဉ်က 'ပန်းချီဆရာတစ်ဦးရဲ့ မှတ်စုစာအုပ်မှ' လို့ ဆို
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူပြောပြနေတာ ပန်းချီဆရာတစ်မျိုးတည်းရဲ့ စိတ်သဘာဝ
 ကိုတင် ပြောနေတာမှ ဟုတ်ရဲ့လားဆိုတာကို ဆင်ခြင်ပါဘိ။

မိုးတစ်မိမိမိ (၄)

ကဗျာဆိုတာ ရေးဖို့မဆိုထားနဲ့၊ ဖတ်ပြီး အရသာခံဖို့ကိုက မလွယ်ချေဘူး။ ကဗျာရေးဖို့ဆိုတာက ပါရမီရှိဖို့လိုတယ်။ ကဗျာဆရာဆိုတာ မွေးလာရတာ၊ လုပ်ယူရတာမဟုတ်ဘူး။ 'A Poet is born not made' လို့ အဆိုရှိပေသကဲ့။ ဖတ်ပြီး အရသာခံဖို့ဆိုတာကတော့ သင်ဖူးရင်၊ အလေ့အကျင့်ရှိရင် အထိုက်အလျောက် အောင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ် ကဗျာတွေကို ငယ်စဉ်က အိမ်မှာ၊ ကျောင်းမှာ သင်ခဲ့ရဖူးလို့၊ အလေ့အကျင့်ရှိခဲ့ဖူးလို့ အထိုက်အလျောက် ဖတ်တတ်၊ ခံစားတတ်နေတာပါပဲ။ ကိုယ့်လိုမှ မသင်ခဲ့ဖူး၊ မလေ့ကျင့်ဖူးသူတွေကို ကိုယ်ခံစားမိတာကလေး မျှပေးချင်လို့ ဒီဆောင်းပါးစဉ်ကို ကျွန်တော် ရေးနေတာပါ။ ဒါကို တချို့လည်း အသိအမှတ်ပြုဖော် ရကြပါတယ်။ “အေးဗျာ ခင်ဗျား ခံစားပြမှပဲ ဒီလိုကိုးလို့ သဘောပေါက်ရပေတော့တယ်” လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောပြကြတယ်။ တချို့လည်း မှတ်စုစာအုပ်နဲ့ ကြီးလာသူပီပီ “ခင်ဗျား ဘယ်စာအုပ်ထဲက ဘာသာပြန် ရေးနေတာလဲဗျ” လို့ လာမေးကြတယ်။

ဒါ အဆန်းတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ကျွန်တော့်ရဲ့ ‘ထင်းရှူးပင်ရိပ်’ စာအုပ် ထွက်ခဲ့စဉ် (၁၉၆၈) ကတည်းက ဒီလိုပြောတဲ့လူက ပြောကြတာပါပဲ။

“ထင်းရှူးပင်ရိပ်ဟာ ဝန်ခံမထားတဲ့ ဘာသာပြန်စာအုပ်ပါ” လို့ ပြောတဲ့လူက ပြောကြတယ်။ ကဗျာစာကိုယ်ကိုတင် ဘာသာပြန်တာမဟုတ်ဘူး၊ ခံစားချက်တွေကိုပါ ဘာသာပြန်ထားတာလို့ ပြောချင်တာပါလေ။ ကိုယ်နဲ့နှိုင်း မရိုင်းဆိုသလို ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က မှတ်စုလေးနဲ့မှ စာတို့ပေတို့ဆိုတာကို ခံစားတတ်၊ သိနားလည်တတ်သူများပီပီ ထင်လိုက်ကြတာပဲ။ တကယ်က ဂန္ထဝင်ကဗျာတွေ၊ ရောမန္တိက ကဗျာတွေဆိုရင် မှတ်စုရှိနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ကျောင်းမှာ ဒါတွေကို မှတ်စုကိုင်ခဲ့ဖူးတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာမှာ ဘယ်ကလာ မှတ်စုရှိမလဲ။ အဲလီယတ်လို ပဂေးမျိုးရဲ့ ကဗျာကို တောင် ခြုံငုံသုံးသပ်တာပဲ ရှိနိုင်တယ်။ လုံးစေ့ပတ်စေ့ မှတ်စုနဲ့ ရှင်းတာမျိုး ကျွန်တော် မတွေ့မိသေးဘူး။

တကယ်က ကဗျာကိုဖတ်ပြီး အရသာခံတာဟာ ဂဏန်းပုစ္ဆာတွက်သလို အဖြေတစ်မျိုးတည်း ကွက်တိထွက်နိုင်တဲ့အရာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီကဗျာကိုဖတ်ပြီး ကျွန်တော်က ဒီလိုခံစားမိပေမဲ့ ဟိုလူက ဟိုလိုမြင်ကာ ဒီလူက ဒီနှယ် တစ်မျိုးတွေးမိနိုင်တာမျိုးပါ။ စံပယ်ဖြူမှာ ကျွန်တော် တင်ဆက်နေတဲ့ ဟိုက္ကုတစ်ပုဒ်ဆိုပါတော့၊ ကျွန်တော်က ဒီလိုခံစားမိပေမဲ့ ဆရာမင်းသုဝဏ်က တစ်မျိုး၊ တင်မိုးက တစ်နည်း၊ မောင်စွမ်းရည်က တစ်ဖုံ မြင်ကြပေလိမ့်မယ်။ ဂျပန်ပညာရှိတစ်ဦးကလည်း သူ့ခံစားချက်နဲ့သူ တစ်မူ ပြောပြနိုင်ပါလိမ့်ဦးမယ်။ ဥပမာ...

ကောလိပ်ကျောင်းသားများ
 အများစု စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်
 တောငန်းတို့ ပျံသွား
 နကမုရ ကုဆဒအို

ဒီကဗျာကို ဖတ်လိုက်ရတော့ ကောလိပ်ကျောင်းသားများလို့ ဆိုလိုက်တဲ့အတိုင်း ကျွန်တော့်မျက်စိထဲမှာ ကောလိပ်ဝင်းထဲက ကော်ရစ်ဒါတစ်လျှောက်မှာ ပျားပန်းခပ်မျှ သွားလာလှုပ်ရှားနေကြတဲ့ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားတွေကို တန်းပြီး မြင်လိုက်မိတာပါပဲ။ ‘အများစု စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်တဲ့’။

အဝတ်အစား စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်နဲ့ ပုံပန်းတွေကို မြင်ယောင်ကြည့်မိတယ်။ ဘာကြောင့် စုတ်ပြတ်နေကြသလဲလို့ တစ်ဆက်တည်း တွေးကြည့်မိတယ်။ အခုခေတ်က အဝတ်အစား နွမ်းနွမ်းစုတ်စုတ် ဝတ်တာကိုပဲ ဖက်ရှင်ဖြစ်နေလို့ မို့ စုတ်ပြတ်နေကြတာလား၊ တခြားအကြောင်းကြောင့်များ မဖြီးနိုင် မသနိုင် ကပိုကသီ ဖြစ်နေကြတာလား၊ တွေးချင့်ကြည့်မိတယ်။ တတိယပါဒမှာ 'တောငန်းတို့ ပျံသွား' လို့ဆိုတယ်။ အဲဒါကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သူက မတ်လလို့ ဆိုတယ်။ တောငန်းများဟာ နွေဦးအစမှာ မြောက်ဘက်ဆီ အုပ်စု ဖွဲ့ပြီး ပျံသွားလေ့ရှိတယ်။ 'စာမေးပွဲ' ရာသီလို့ ရှင်းပြထားပါတယ်။ အဲဒီ တော့ ဪ... စာမေးပွဲနဲ့ နပန်းလုံးနေရလို့ မသနိုင် မလှနိုင် ဖြစ်နေကြတာ ကိုးလို့ သိလိုက်ရတယ်။ သူ့မှတ်စုက ဒါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ အတွေးစက မပြတ်သေးဘူး။ စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ် ကျောင်းသားတွေနဲ့ တောငန်းတွေ တွဲပြထားတာ ဘာကြောင့်လဲ၊ ဘာအကြောင်းများ ရှိလိမ့်ဦး မလဲလို့ ဆက်ဆင်ခြင်နေမိတယ်။ ဒီတင် ငယ်ငယ်က ကျောင်းမှာ သင်ရသမို့ အလွတ်ရနေတဲ့ ဆရာမင်းသုဝဏ်ရဲ့ 'ညောင်းရွက်လေချီ မြရွက်စီနှင့် ရာသီ နွေဦး မင်းလွင်မြူးက ရင့်ကျူးသံချို ဥသြပျိုလည်း' စတဲ့ကဗျာလေးကို သတိရမိတယ်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်က နွေဦးရောက်ရင် ဥသြလေးလည်း လူ့ရုပ်ကိုလာပြီ၊ တေးသီလာပြီ။ ဒီအချိန်မှာ တက္ကသိုလ်က သားမောင်လည်း မိခင်ဆီ ပြန်လာတော့မှာမို့ 'မယ့်ရင် ဆင်သင့် ပြင်နှင့်ပြီ' လို့ ရေးဖွဲ့ထား တယ်။ ကိုယ်တိုင်လည်း ကျောင်းသားဘဝမှာ ဒီလို နွေဦးပေါက်တိုင်း ဒီလို ခံစားရတာမို့ ဒီကဗျာကို စွဲလမ်းခဲ့တယ်။

တောငန်း စတဲ့ မြောက်ဘက်ဒေသက ငှက်တွေဟာ ဆောင်းရောက် လာတော့မယ်ဆိုရင် ပူနွေးတဲ့ တောင်ဘက်ဒေသတွေကို အုပ်ဖွဲ့ပြီး ပျံလေ့ ရှိကြတယ်။ (ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ရခိုင် မင်းပြားကို ဟောပြောပွဲ သွားကြ တော့ 'ဆိုက်ဘီးရီးယန်းငန်း' ပစ်ပြီး ကျွေးလိုက်ကြတာကို အမှတ်ရမိတယ်) ဆောင်းကုန်လို့ နေဝင်တော့မယ်ဆိုတော့လည်း ကိုယ့်ဇာတိမြေ မြောက်ဘက် ကို အုပ်ဖွဲ့ပြီး ပျံသန်းသွားကြရော။ ဒီတော့ ကဗျာမှာ ခုလို တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားနဲ့ တောငန်းကို ပြထားတာဟာ 'နွေဦး' ရာသီသက်သက်ကိုတင် ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ 'ဆွေဝေးရပ်ခြား ဆရာပါးမှ မနားမဖင့် ပြန်ကြောင်းထင်'

တာကို နိမိတ်ပုံပြလိုက်တာလို့ မြင်မိပြီး မိဘရပ်ဌာန်က ခွဲခွာပြီး တက္ကသိုလ်မှာ သွားနေတဲ့ ကျောင်းသားဘဝ၊ နွေဦးမှာ စာမေးပွဲကြီးနဲ့ နပန်းလုံးရတဲ့ဘဝ၊ ဒီနောက် တပျော်တပါး မိဘရပ်ထံ ပြန်ရတဲ့ဘဝတွေကို ပြန်လည်မြင်ယောင် မိကာ အလွမ်းဓာတ်၊ အနွေးဓာတ်တွေရောပြီး ခံစားမှုတွေ ရင်မှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ရတော့တယ်။

ဒါ ကျွန်တော့်ခံစားချက်ပါပဲ။ ဒါကို ဆရာသမားတစ်ဦးက “ဟာ... မဟုတ်တာပဲ၊ ခင်ဗျား အတွေးနယ်ချဲ့လွန်းတာပဲ။ သူ့ကဗျာက နွေဦးရာသီမှာ ကျောင်းသားတွေ စာမေးပွဲဖြေနေရလို့ မခြယ်မသနိုင်ဘဲ ဖိုသီဖတ်သီဖြစ်တာ လောက် ရေးတာပါဗျာ” လို့ ပြောလည်း ရနိုင်ပါတယ်။ “တောငန်းတွေဟာ ရိုင်းတယ်၊ ကျောင်းသားတွေလည်း ဟေးလားဝါးလားနဲ့ ရိုင်းပျတာကို ဆိုလို တာပါဗျာ” လို့ နောက်တစ်ယောက်က ပြောသေးရင်လည်း ရဦးမှာပါပဲ။ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ခံစားပုံချင်းကမှ မတူကြဘဲကိုး။

ကျောင်းသားလူငယ်ဖွဲ့ ကဗျာရဲ့နောက် လူအိုဖွဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို အရသာခံကြည့်ကြရအောင်။

လူအိုများ ရေထဲမှာ မိမိတို့ကိုယ်မိမိ ရှုစားနေကြခြင်း
 လူအိုအိုကြီးတွေ ပြောသံ ငါ ကြားခဲ့
 ‘အရာတိုင်း ပြောင်းလဲ၊
 တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ငါတို့ ကြွကြရ’ တဲ့
 သူတို့ လက်တွေ ငှက်လက်သည်း၊ ဒူးတွေမှာ
 ရေစပ် ဆူးပင်အိုကြီးတွေနယ်သာ
 ကွေးလိမ်နေတာပဲ။
 လူအိုအိုကြီးတွေ ပြောသံ ငါ ကြားခဲ့
 လှတဲ့အရာ မှန်သမျှ မျောသွားရ၊
 ရေတွေနယ်သာပဲ။

အိုင်းရစ်အမျိုးသား အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ဝီလျံ ဘတ္တလာယိတ်စ် ရဲ့ ကဗျာပါ။ (သူ့နာမည်ကို အိတ် ကာရန်နဲ့ ရွတ်ပါ။ ‘ရိပ်’ ပေါ့။ အိကာရန်နဲ့ ‘ယိ’ မလုပ်လိုက်ပါနဲ့။) ရိုးရိုးရှင်းရှင်း တင်ပြထားတာမို့ အခက်အခဲ ဘာမှ ရှိနိုင်မယ်မဟုတ်ပါ။ လူအိုတစ်စု ကမ်းစပ်မှာ ထိုင်နေကြတယ်။ ရေထဲမှာ မိမိတို့အရိပ်ကို မြင်ကြရတယ်။ ပြီး ပါးစပ်က ရေရွတ်တယ်။ “ဪ... အရာရာ အနိစ္စပါကလား။ ငါတို့တွေဟာ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ကြွေ ကြရတာပါကလား” တဲ့။ ဒီနေရာမှာ သူတို့ရုပ်ပုံကို ကဗျာဆရာက ဖွဲ့ပြ တယ်။ လက်က ငှက်လက်သည်းလိုပဲတဲ့။ နုပျိုစဉ်ကလို ပြည့်ပြည့်ဖြိုးဖြိုး မဟုတ်တော့ဘဲ အရိုးပေါ် အရေတင်ဖြစ်နေကာ ကွေးကွေးကောက်ကောက် ဖြစ်နေပုံကို ကျွန်တော်တို့ မြင်ယောင်မိတော့တယ်။ ဒူးတွေကလည်း ရေစပ်မှာ အဖုအဆစ် အမြစ်ငေါငေါနဲ့ ပေါက်နေတဲ့ ဆူးပင်အိုကြီးတွေနဲ့ တူသေးတော့ တယ်တဲ့။ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို ဖွဲ့ပြမနေတော့ဘူး။ လက်နဲ့ ဒူးတို့ရဲ့ ‘ဖုထစ်ရွတ်တွ ငှက်လင်းတသို့’ ဖြစ်နေပုံကို တို့ပြလိုက်ရုံနဲ့ပဲ လူသက်ကျားအို တို့ရဲ့ သရုပ်ဟာ ပေါ်လွင်သွားပြီ၊ လုံလောက်ပြီ။ ဒီနောက် အဘိုးအိုတွေက ဆက်ပြောကြသေးတယ်။ “လှတဲ့အရာမှန်သမျှ ရေတွေလို မျောပါသွားရပါ ကလား” တဲ့။ ဒါပါပဲ၊ ဒီမျှဟာ ရိုးရိုးလေးရေးထားတဲ့ ကဗျာရဲ့ ဆိုလိုချက် ပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဒီဆိုလိုချက်ရဲ့နောက်ကွယ်မှာ ခံစားမှုကို အားပေးနေတာ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကဗျာကို အသေးစိတ် ပြန်ဖတ်ကြည့်ရတယ်။ ဘာကြောင့် အဘိုးကြီးတွေကို ရေစပ်မှာ အထိုင်ခိုင်းထားတာလဲ၊ ရေစပ်မှာ ရှိနေတဲ့ ဆူးပင်အိုကြီးနဲ့ ယှဉ်ပြရတာလဲ၊ ငါတို့ သေကြမယ်လို့မပြောဘဲ ‘ကြွေကြရ’ တယ်လို့ ပြောရသလဲ။ နောက်ဆုံးမှာ လှတဲ့အရာမှန်သမျှ ‘မျော သွားရ’ တယ်၊ ‘ရေတွေနှယ်သာပဲ’ လို့ ဆိုရသလဲလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရတယ်။ ဒီတော့မှ အနိစ္စသဘောကိုပြောရင် ရေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်လေ့ရှိပုံ၊ ရေဟာ အမြဲ မပြတ် စီးဆင်းနေပြီး တစ်နေရာတည်းမှာ မတည်တံ့ပုံဟာ အနိစ္စတရားကို ရှုဆင်ခြင်ဖို့ အကောင်းဆုံးဥပမာဖြစ်ပုံကို သွားသတိရမိတော့တယ်။ ဒါကြောင့် အဘိုးကြီးတွေကို ကဗျာဆရာက ရေစပ်မှာ အထိုင်ခိုင်းပြီး ရေနဲ့ပဲ သူ့ကဗျာကို နိဂုံးချုပ်သွားပါကလားလို့ သိရတယ်။ တစ်ခါ သူတို့ကို

သစ်ပင်နဲ့ နှိုင်းထားတာကြောင့် နုပျိုစဉ် ငွားငွားစွင့်စွင့် မိုးမိုးမတ်မတ် အာကာသထဲ ဝင့်ကြားနေရာက ပြုလဲကျသွားပြီး ရေထဲမျောပါသွားရတဲ့ သဘောကိုပါ တွဲလျက်ခံစားလို့ ရတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူ မှာ အနိစ္စသဘောကို အပြောသက်သက်နဲ့ ရှင်းလင်းပြတာမျိုးထက် ပိုပြီး စိမ့်ဝင်ခံစားလို့ ရသွားတော့တယ်။ ရေနဲ့သစ်ပင် သင်္ကေတတို့က အဲဒီလို ခံစားနိုင်အောင် တွန်းပို့ထားတာပါပဲ။

ဘာသာပြန်တယ်ဆိုတာ အကန့်အသတ်ရှိတယ်။ ဘယ်ဘာသာပြန်မှ အပြည့်အစုံ သယ်မပေးနိုင်ဘူး။ မူရင်းကဗျာမှာက ခေါင်းစဉ်ပါ စကား လုံးဟာ 'ရူစား' တာထက် ပိုတယ်။ ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကိုကြည့်ပြီး နှစ်သက် ကြည်နူးနေတာကို ပြောတာပါ။ ဒီတော့မှ ကဗျာအဆုံးမှာ 'လှတဲ့အရာ မှန်သမျှ' လို့ ပါတာနဲ့ သွားအံ့ကိုက်တယ်။ အဲဒီတော့မှ အဘိုးကြီးတွေက သူတို့ကိုယ် သူတို့ လှတယ်လို့ တသသ စွဲထင်ရူစားနေပုံကိုကြည့်ပြီး ပထမ ပြုံးမိလိမ့်မယ်။ နောက် သေသေချာချာ စဉ်းစားတော့လည်း ဟုတ်သားပါ လား။ သက်ရှိအရာမှန်သမျှ လှတာပဲလို့ သဘောပေါက်သွားလိမ့်မယ်။ သစ်ပင်အိုကြီး လှသလို အဘိုးအိုကြီးလည်း လှတာပါပဲ။ ဒီလိုအဆိုအမိန့် မျိုး (ရုတ်တရက် မဟုတ်ဘူးထင်ရပေမဲ့ တကယ်တွေးကြည့်တော့ ဟုတ်နေ တာမျိုး)ကို ပါရဒေါကွလို့ ခေါ်တယ်။

သက်ကျားအိုကို အရှေ့တိုင်းကဗျာဆရာ ဖွဲ့ပုံကိုလည်း ရှုပါဦးလေ။ တရုတ်ကဗျာဆရာ အိုက်ချင့်ရဲ့လက်ရာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆောင်းရေအိုင်

ဒီဆောင်းရေအိုင်

လူအိုရဲ့ နှလုံးသားလို အထီးကျန်နေရဲ့
လောကဒုက္ခစုံ မြည်းစမ်းဖူးတဲ့ နှလုံးသား။

ဒီဆောင်းရေအိုင်၊

လူအိုရဲ့ မျက်လုံးများလို ခြောက်သွေ့ချိုင့်ခွက်နေရဲ့
အလုပ်ကြမ်းကြောင့် ရောင်ဝါမှုန်ဝါးနေတဲ့ မျက်လုံးများ။

ဒီဆောင်းရေအိုင်၊
 လူအိုရဲ့ ဆံပင်လို ခန်းခြောက်နေရဲ့၊
 ဆောင်းမြက်လို ကျဲလှတဲ့
 မွဲပြာရောင်ဆံပင်။
 ဒီဆောင်းရေအိုင်၊
 အပူသည် လူအိုလို မှိုင်းညိုနေရဲ့၊
 ကောင်းကင်ရဲ့ အမှောင်အောက် ကုန်းကိုင်းနေတဲ့ လူအို။
အိုက်ချင့်

အနိစ္စတရားကို ဆင်ခြင်ရာမှာ ရေကို ယူတဲ့အချက်မှာ အနောက်တိုင်းက အိုင်းရစ်ကဗျာဆရာနဲ့ အရှေ့တိုင်းက တရုတ်ကဗျာဆရာတို့ သွားတူညီနေကြတယ်။ တစ်ဦးက အဘိုးအိုတစ်စုကို ရေစပ်မှာ ထိုင်စေတယ်။ တစ်ဦးက ရေအိုင်ကိုကြည့်ပြီး အဘိုးအို ရုပ်လုံးကို သွားမြင်တယ်။ တစ်ဦးက အဘိုးအိုကို သစ်ပင်အိနဲ့နှိုင်းကာ တစ်ဦးက ရေအိုင်နဲ့ နှိုင်းတယ်။ တစ်ဦးက သူအိုရဲ့ သရုပ်ကို လက်နဲ့ ဒူးတင်ယူပြီး ချွေချွေတာတာ ပြလိုက်တယ်။ တစ်ဦးက နှလုံး (ဘာသာပြန်ဆရာတစ်ဦးကတော့ 'ဦးခေါင်း' လို့ဆိုတယ်)၊ မျက်လုံး၊ ဆံပင်တို့ကို ဖွဲ့ပြတယ်။ တစ်ဦးက အဘိုးအိုအပါအဝင် လှပတဲ့ သက်ရှိရုပ်တရားမှန်သမျှ မမြဲဘူးလို့ တိုက်ရိုက်ဆိုထားတယ်။ တစ်ဦးက မမြဲဘူးလို့ တိုက်ရိုက်မဆို၊ နိမိတ်ပုံတွေကပဲ ဆိုလိုချက်ကို ပြောပြီးသားဖြစ်စေတယ်။ ဒါပဲ ကွာခြားတယ်။ အနုပညာပစ္စည်းကို ဖန်ဆင်းရာမှာ အကြောင်းအရာက အဓိကမဟုတ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံဆိုတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကသာ အခရာဖြစ်ကြောင်း၊ ဘယ်လိုဖွဲ့သလဲဆိုတာကိုလိုက်ပြီး အနုပညာမြောက်၊ မမြောက် ပြောရကြောင်း ဒီကဗျာနှစ်ပုဒ်က သာဓကပြုနေတယ်။

ဆောင်းရာသီဆိုတာ သစ်ပင်ပန်းမန်တို့ မဖြစ်ထွန်း၊ သဘာဝအလှဆိတ်သုဉ်းတဲ့ရာသီလို့ သူတို့ဆိုမှာ နားလည်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် 'ဆောင်းရေအိုင်' ဆိုရာမှာ မြန်မာပြည်မှာကတော့ 'နွေခေါင်ခေါင်ရေအိုင်' ဆိုတာမျိုးပါပဲ။ အဲသလို ဩကာသလောကရဲ့ စိမ်းလန်းစိုပြည်မှုတွေ ဆိတ်သုဉ်းနေသမို့ 'အထီးကျန်' တယ်လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။ ရေအိုင်ရဲ့ အထီးကျန်ပုံဟာ လူအို

ရဲ့နှလုံးသားနှယ် အထီးကျန်နေတော့သတဲ့။ လူအိုရဲ့နှလုံးသားဆိုတာက လောကရဲ့ ဒုက္ခအဝဝကို ခံစားလာခဲ့ရတဲ့ နှလုံးသား။

ဆောင်းရေအိုင်မှာ ရေတွေ ခန်းခြောက်နေတယ်။ အိုင်ဟာ မြေထဲ ချိုင့်ဝင်ခွက်နေတော့တယ်။ ဒါဟာဖြင့် အဘိုးအိုရဲ့ ဟောက်ပက်မျက်လုံး တွေကို သတိရစေပါတော့သတဲ့။ အဘိုးအိုရဲ့မျက်လုံးများဟာ ငယ်စဉ် နုပျို စဉ်ကလို ဝင်းပရွန်းလဲ့ခြင်း မရှိတော့ဘူး။ ထမင်းတစ်လုတ်အတွက် ရုန်း ကန်ရင်းနဲ့ပဲ မျက်လုံးရဲ့ အရောင်အဝါ မှေးမှိန်ခဲ့ရပြီ။

အပင်မရှိ၊ ရေမရှိနဲ့ ကောနေပြီဖြစ်တဲ့ ဆောင်းရေအိုင်ကို မြင်ရတော့ အဘိုးအိုရဲ့ဆံပင်ကို သတိရမိတော့တယ်။ လူအိုရဲ့ဆံပင်ဆိုတာ ကျိုးတိုး ကျဲတဲ့။ ဆောင်းမှာ ရှားရှားပါးပါး ပေါက်ရတဲ့ မြက်ပင်နှယ် ဟိုတစ်ပင် ဒီတစ်ပင်သာ။ ဆောင်းမှာပေါက်တဲ့ မြက်ဟာ မစိမ်းလန်းတော့သလို အဘိုးအိုရဲ့ဆံပင်ဟာလည်း အဖြူနဲ့အနက်ရောကာ မွဲပြာရောင်ဖြစ်နေပြီ။

ဒီလို ရေမရှိ၊ အပင်စိမ်းစိမ်းမရှိ၊ ညိုမှိုင်းနေတဲ့ ဆောင်းရေအိုင်ကို မြင်ရတော့ အပူတွေဖိစီးပြီး သုန်မှုန်နေရတဲ့ အဘိုးအိုရဲ့ ရုပ်လုံးတစ်ခုလုံးဟာ ပေါ်လာတယ်။ ကောင်းကင်ကြီးကလည်း မည်းမှောင်လို့ လာနေပြီ။ ဒီ မိုးမှောင်မှောင်အောက်မှာ ကုန်းကုန်းကိုင်းကိုင်းနဲ့ မသေခင် သွားလာလှုပ်ရှား နေရတဲ့ အဘိုးအိုရဲ့ ရုပ်သဏ္ဍာန်။

ရိုးစင်းလွယ်ကူတဲ့ ကဗျာရဲ့ စကားပြေကတော့ ဒီမျှပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခံစားချက်က ဒီမှာတင် ပြီးသွားရောလား။ သာမန်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ဒီကဗျာဟာ အဘိုးအိုတစ်ယောက်ရဲ့ ကဗျာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ အဘိုးအိုဖွဲ့လို့မဆို၊ 'ဆောင်းရေအိုင်' လို့ ခေါင်းစဉ်က ဆိုထား တယ်။ ရေးဖွဲ့ပုံကလည်း ကဗျာကို အဓိကထားပြီး ပြောနေတာ၊ အဘိုးအိုကို ရေအိုင်နဲ့ ဥပမာအလင်္ကာအဖြစ်သာ သုံးထားတာ။ ဘာကြောင့် အဘိုးအိုကို ပင်မထားပြီး ရေအိုင်နဲ့တူတယ်လို့ မဖွဲ့ပါလိမ့်။ ရေအိုင်ကို ပင်မ မဏ္ဍိုင် ပြုလိုက်တဲ့အတွက် ရေအိုင်ရဲ့ ခန်းခြောက်တိမ်ကောနေရပုံကို ကျွန်တော်တို့ ပိုမိုမြင်ယောင်၊ ပိုမိုခံစားမိကြတယ်။ ဒီတော့မှ အဘိုးအိုရဲ့ ခန်းခြောက်ကျဆုံး လုနီး နေရပုံကို ကျွန်တော်တို့ ပိုထိထိမိမိ ခံစားလာနိုင်ကြရတယ်။ ဒါက တစ်ကြောင်း။ ရေအိုင်ကို မဏ္ဍိုင်ထားလိုက်တဲ့အတွက် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့

အရာဟူသမျှ ဩကာသလောကထဲရှိ အရာခပ်သိမ်း အနိစ္စတရားရဲ့ သက်
 ရောက်မှုကို အတူတူခံကြရကြောင်း ဖွင့်မပြောဘဲ အလိုလို ခံစားမိကြရတော့
 တယ်။ ဒါက တစ်ကြောင်း။ ဒီအကြောင်း နှစ်ကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လိမ့်မယ်
 လို့ ကျွန်တော် တွေးမိပါကြောင်း။

ဆောင်းမီးဖိုနံ့ဘေး

ဆောင်းရာသီ ရောက်လာပြီဆိုရင် အညာဒေသမှာ စောင်ကို အားကိုး လို့ မလုံလောက်တော့ဘူး။ မီးဖိုကိုပဲ အားထားရတော့တယ်။ တောင်ပေါ် ဒေသတွေမှာ အိမ်ထဲမှာပဲ ညလုံးပေါက် မီးဖိုထားလေ့ရှိတယ်။ မီးဖိုနံ့ဘေးမှာ မိသားစု ဝိုင်းအိပ်ကြတာပဲ။ အညာကျေးလက်တွေမှာလည်း ညလုံးပေါက် မီးဖိုတဲ့နေရာ ဖိုကြပါရဲ့။ အများစုကတော့ အရက်မကျင်းခင် အစောကြီး အိပ်ရာကထ၊ ခြံထဲမှာ အမှိုက်လှည်းရှင်းရင်း ရတတ်သမျှ သစ်ရွက်ခြောက်၊ သစ်ကိုင်းခြောက်တွေ စုပုံမီးရှို့ကာ မီးဖိုကြီးတွေနဲ့ မီးပုံပွဲ ကျင်းပကြတော့တာ ပဲ။ မီးဖိုထဲကို ထန်းပင်မြစ်တွေ ထိုးထည့်ကာ မီးဖုတ်စားရတာကလည်း အရသာပဲ။ မီးအရှိန်ကောင်းကောင်းမှာ မြေကရားကို ရေဖြည့်ပြီး အနား ချထားရင်လည်း ခဏနဲ့ ဆူပွက်လာပေလိမ့်မယ်။ ဒီအညာကျေးလက် ရှုခင်းလေးကို စိတ်မျက်စိထဲ မြင်ယောင်ရင်း မဖြစ်ညစ်ကျယ် ကဗျာဉာဏ် ကလေးနဲ့ ပါသျှန်းကဗျာဆရာကြီး အိုမာရ်ခိုက်ယမ်းကို စော်ကားပြရရင် တော့...

ဆောင်းမီးဖိုနံဘေးမှာ

မြေရေနွေးကြမ်းကရားတစ်လုံးနဲ့
ဖုတ်မြည်းစရာ ထန်းပင်မြစ်တစ်စည်းနဲ့
ကဗျာစာအုပ်လေး တစ်အုပ်နဲ့
ဘေးက မင်းကလည်း တေးညည်းနေမယ်ဆိုရင်
ကန္တာတောကြမ်းဟာ နတ်ပြည်ပဲပ။

သူ့ကဗျာကို တုပရင်းမို့သာ 'တေးညည်းနေမယ်ဆိုရင်' လို့ ရေးလိုက်ရတာ။ တကယ်က တေးညည်းစရာ မလိုပါဘူးလေ။ ထန်းပင်မြစ်ဖုတ်ကလေး ဝါးလိုက်၊ ရေနွေးကြမ်းပူပူလေး တစ်ကျိုက်ကျိုက်လိုက်၊ ကဗျာလေး တစ်ကြောင်းဖတ်လိုက်နဲ့ပဲ စည်းစိမ်ကြီးလှပါဘိ။ ဘေးက တေးညည်းပြမယ့် သူကလည်း အဝေးမှာ ရောက်နေသူပီပီ တွေ့ရာ ကဗျာစာအုပ်ကိုပဲ ကောက်ဖွင့်လိုက်တော့...

သစ်ရွက်ကြွေလေးတွေ
ကြွေကာ စုပုံနေ။
မိုးပေါ် မိုးဆင့်လို့ ရွာသွန်း။
ဂျိုးအိ

ရိုးရိုးရှင်းရှင်းလေး ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပါပဲ။ သစ်ရွက်တွေ ကြွေနေပြီဆိုတော့ သူတို့ဆီမှာ ဆောင်းဦးညြတမ်ရာသီပ။ သစ်ရွက်တွေ ကြွေကာ ကြွေကာ တစ်ရွက်ပေါ်တစ်ရွက်ဆင့်ပြီး အစုအပုံကြီး ဖြစ်သွားတယ်။ စောစောက ရေးပြခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ခြံထဲက သစ်ရွက်ခြောက်တွေပ။ မီးရှို့ပြီး မီးလှုံချင်စရာပဲပေါ့။ သူတို့ဆီမှာက ဆောင်းဦးမှာ မိုးရွာပါတယ်။ ဆက်ကာဆက်ကာပဲ သဲသဲမဲမဲရွာနေတယ်။ မိုးစက်ပေါ် မိုးစက်ကျတာ ပြနေတာပါ။ သစ်ရွက်ပေါ် သစ်ရွက်ဆင့်သလို မိုးပေါ် မိုးဆင့်ပြီး ရွာနေတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပါပဲ။ ကဗျာတိုကလေးမှာ နိမိတ်ပုံနှစ်ခုပါတယ်။ ရွက်ကြွေ

တွေ တစ်ခုပေါ်တစ်ခုဆင့်ကာ စုပုံနေပုံ၊ မိုးပေါ်မိုးဆင့် ရွာနေပုံ။

သစ်ရွက်တွေကြွေပြီး မိုးတွေ ဆက်ကာရွာနေတဲ့ ဆောင်းဦးရာသီဖွဲ့ ရိုးရိုးကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ပေါ့လေလို့ မှတ်ချက်ချပြီး စာအုပ်ကို ပိတ်လိုက်မယ် ဆိုလည်း ရပါတယ်။ အတွေးစမပြတ်တတ်သေးသူ ဆိုရင်တော့ ဆက်စဉ်း စားချင်လာတယ်။ သစ်ရွက်တွေ တစ်ခုပေါ်တစ်ခုကြွေကာ စုပုံနေပုံ၊ မိုးပေါ် မိုးဆင့် ရွာနေပုံ။ ဒီနှစ်ခုကို ဆက်စပ်ပြထားတာ ဘာရည်ရွယ်ချက်များ ရှိသေးပါလိမ့်။

သစ်ရွက်တွေကြွေတယ်လို့တင် သာမန်တင်ပြလိုက်ရင် သစ်ရွက်တွေ ကြွေတဲ့ဟန်ကို သာမန်ပဲ မြင်လိုက်မှာပဲ။ အခုတော့ 'ကြွေ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို နှစ်ခါထပ်ဆိုထားတဲ့အပြင် ရွက်ကြွေတွေ တစ်ခုပေါ်တစ်ခု စုပုံနေတယ်လို့ ပြောပြန်တာကြောင့် အဆက်မပြတ် ကြွေရတဲ့သဘော၊ တစ်ခုပြီးတစ်ခု သဘာဝရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ နိဂုံးချုပ်ရတဲ့သဘောကို ပိုပြီးထင်သာမြင်သာ ဖြစ်သွား ရတော့တယ်။ ဖြစ်ပြီးရင်ပျက်၊ ဖြစ်ပြီးရင်ပျက်ဆိုတဲ့ နိယာမသဘောကို ပိုပြီး သဘောပေါက်သွားရတယ်။ ဒီမှာတစ်ခါ မိုးစက်တွေ တစ်စက်ပေါ်တစ်စက် ဆင့်ကာဆက်ကာ ကျလာပုံက ဒီသဘောကို ပိုမိုအားကောင်းအောင် ဖြည့် လောင်း ရှင်းပြလိုက်ရပြန်တော့တယ်။

ကဗျာဆရာများက လူ့ဘဝကို ရာသီဥတုလေးခုနဲ့ နှိုင်းယှဉ်သရုပ်ဖော် လေ့ရှိကြရာမှာ ပျော်မွေ့ဖွယ်အကောင်းဆုံး လူငယ်လူရွယ်ဘဝပိုင်းကို နွေဦးနဲ့ နှိုင်းလေ့ရှိကြပြီး လူလတ်ပိုင်း သန်တုန်းမြန်တုန်းအရွယ်ကို နွေနဲ့ နှိုင်း ကြတယ်။ ဇရာပိုင်းနည်းနည်းရောက်လာရင် ဆောင်းဦး။ ဇရာနှောင်းကို ဆောင်းပေါ့လေ။ ဒီကဗျာမှာတော့ ဆောင်းဦးဖွဲ့မှာပဲ မမြဲတဲ့သဘော၊ ကြွေကြ ရတဲ့သဘောကို ရေးဖွဲ့တင်ပြထားလေရဲ့။ နောက်တစ်ပုဒ်ကလည်း ဆောင်း ဖွဲ့ပါပဲ။ ဖတ်ကြည့်ပါဦးလေ၊ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါဦးလေ။

ပြတင်းပေါက်က သူငယ်

နှင်းလူ ဆည်းဆာမှာ တစ်ယောက်ထီးတည်း ရပ်နေတာ မြင်ရ၊
 အအေးဓာတ် သူ ခံနိုင်တာထက် ပိုမို၊
 လေက သွားချင်းခိုက်သံ၊ ဧရာမ ညည်းသံတို့ရဲ့ညကို
 ပြင်ဆင်နေတာ ကြားရသမို့ သူငယ်လေးငိုမိပါ။
 သူ့မျက်ရည်ရွဲ ရုပ်သဏ္ဍာန်ဟာ ကတ္တရာမျက်လုံးနဲ့
 မျက်နှာဖြူရော် အရုပ်က နတ်စွန့်ခံအကြည့်နဲ့ သူ့ကို
 တုံ့ပြန်ရာဆီတော့ မရောက်နိုင်။ အစွန့်ခံ အာဒံက
 ကောင်းကင်ဘုံက တုံ့ပြန်တဲ့အကြည့်မျိုး။

ဒါပေမဲ့၊ နှင်းသားရဲ့လူကတော့ ကျေနပ်ပါရဲ့၊
 အတွင်းကို ဝင်သေဖို့ ဆန္ဒမှ မရှိဘဲကိုး၊
 ချာတိတ်ငိုနေတာ မြင်ရတော့လည်း စိတ်ထိခိုက်မိ၊
 သူ့ခန္ဓာဓာတ်က ခဲနေတဲ့ရေ ဖြစ်ပေမဲ့လည်း
 နည်းနည်း အရည်ဖျော်ပေးလိုက်ရာ မျက်လုံးပျော့က
 အသန့်စင်ဆုံး မိုးရေတစ်စက်၊ မျက်ရည်တစ်ပေါက်ကျပေါ့။
 ဝင်းပ ပြတင်းမှန်က သူငယ်လေးဖို့လေ
 သူ့ကို ဝိုင်းနေတာ အနွေးတွေ၊ အလင်းတွေ၊ အချစ်တွေ
 များစွ အကြောက်တွေ။

ရစ်ချိန် ဝိလဟာ

အေးတဲ့ဒေသတွေမှာ မိုးနှင်းတွေကျလာရင် မိုးနှင်းတွေကို စုပုံကာ
 လူရုပ်ပုံလုပ်ပြီး ကလေးများ ကစားလေ့ရှိကြတယ်။ ဒီနှင်းခဲရုပ်ကို နှင်းလူလို့
 ခေါ်ကြတယ်။ သူငယ်လေးတစ်ယောက်ဟာ နေ့ခင်းမှာ နှင်းလူလုပ်တမ်း
 ကစားပြီး ညကျ အိမ်ပြန်လာခဲ့တယ်။ အိမ်ကျတော့ ပြတင်းပေါက်ကနေ
 လှမ်းအကြည့်မှာ အထီးတည်းရပ်နေတဲ့ နှင်းလူကို မြင်ရတယ်။ လေက
 အေးသထက် အေးလာနေပြီ။ တော်ကြာ အေးလွန်းလို့ သွားချင်းခိုက်ရ

mgye.com

ညည်းညူရတဲ့ထိ ချမ်းတုန်အေးစိမ့်ရတော့မယ်။ အခုပဲ လေပြင်းရဲ့ တရူးတူး တိုက်ခတ်သံ ကြားနေရပြီ။ ဒီတော့ လေအေးထဲ တစ်ကိုယ်တည်း နေရှာရမယ့် နှင်းလူကို သနားပြီး သူငယ်လေး ငိုမိတယ်။ သူငိုနေတာကို ခပ်လှမ်းလှမ်းက နှင်းလူက မြင်သာမယ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ နှင်းလူက သူငယ်လေးကို ပြန် ကြည့်နေပုံက အစွန့်ပစ်ခံတစ်ဦးရဲ့ အကြည့်မျိုးဖြစ်တယ်။ ပြစ်ဒဏ်ကျူးလွန် သမို့ ထာဝရဘုရားသခင်က ဧဒင်ဥယျာဉ်က နှင်းလွှတ်လိုက်တဲ့အခါ (ကမ္ဘာ့ ပထမဆုံးလူ) အာဒံက ဘုရားသခင်ကို ပြန်ကြည့်ပုံမျိုးပဲဖြစ်တယ်။ (ထာဝရ ဘုရားသခင်က လူသားအာဒံကို ဖန်ဆင်းသလို သူငယ်လေးက နှင်းလူကို ဖန်ဆင်းခဲ့တာမို့ ဒီဥပမာအလင်္ကာကို သုံးတာဖြစ်တယ်။)

သူငယ်လေးက ငိုမယ့်သာငိုနေတာ၊ နှင်းလူကတော့ ကျေနပ်ပါတယ်။ သူ့အဖို့က ပူနွေးတဲ့အိမ်အတွင်း လိုက်လာခဲ့မိရင် အရည်ပျော်ပြီး သေဆုံး ရမှာလေ။ သူ မသေချင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူငယ်လေးငိုနေတာ မြင်တော့လည်း နှင်းလူ စိတ်ထိခိုက်မိတယ်။ ဒီတော့ မျက်ရည်တစ်ပေါက် ကျမိတယ်။ နှင်းလူဆိုတာက ခဲနေတဲ့ရေ၊ (ဝါ) ရေခဲနဲ့လုပ်ထားတာ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သူ့မျက်ရည်ဆိုတာ အသန့်စင်ဆုံး မိုးရေပဲပ။ အဲဒီလို မျက်ရည်တစ်စက် ကျပြီး သူ သနားမိရတာကတော့ (ဒီမှာ ကဗျာရဲ့အထွတ်အထိပ်ပိုင်းကို ရောက်လာပါပြီ) သူငယ်လေးမှာ ပတ်လည်ဝိုင်းနေတာက အနွေးဓာတ်တွေ၊ အလင်းရောင်တွေ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာတွေ၊ အကြောက်တရားတွေ ဖြစ်နေလို့ ပါပဲတဲ့။

ကဗျာရဲ့ဆိုလိုချက်ဟာ ရှင်းနေပါတယ်။ အနွေးဆိုရာမှာ ပြင်ပနှင်းလူ ရောက်နေရာဝန်းကျင်နဲ့ ဆန့်ကျင်ကာ မီးဖိုနဲ့ ဘာနဲ့ နွေးထွေးနေတာကို ဆိုလိုသလို မိဘ၊ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေရဲ့ ချစ်ခြင်းမေတ္တာကိုလည်း နွေးထွေးတယ်လို့ပဲ ဆိုလေ့ရှိကြသမို့ မေတ္တာအနွေးကိုပါ ပြည့်နှင်းနေတယ်။ အလင်းဆိုတာကလည်း ထွန်းညှိထားတဲ့ မီးတို့ရဲ့ အလင်းအပြင် အသိဉာဏ် အလင်း၊ ပညာအလင်းတို့ကိုပါ ဆိုလိုသေးတယ်။ ပြီးတော့ မေတ္တာဓာတ်၊ ပြီးတော့ ဒါတွေနဲ့ ယှဉ်လျက်၊ တွဲလျက် အကြောက်တရား။ ယှဉ်တွဲလိုက်ပုံ ဟာ ဆန်းကြယ်လွန်းသမို့ ကျွန်တော်တို့ လန့်ဖျပ်သွားကြရတယ်။ အနွေး၊ အလင်း၊ အချစ် မင်္ဂလာတရားတွေချည်း ဆက်ကာ စီကာ ဆိုလိုက်ရက

mooe.com

မမျှော်လင့်ဘဲ အကြောက်တရား။ ခေါင်းနားပန်းကြီးသွားကြရတယ်။ ဒီတော့
 မှလည်း သူထောက်ပြတဲ့ အမှန်တရားကို ကျွန်တော်တို့ အသည်းခိုက်အောင်
 သဘောပေါက်သွားကြရတော့တယ်။ ဟုတ်သားပါလား။ လူသားဟာ
 မေတ္တာဓာတ်တွေ ဘယ်လိုပဲ ပတ်လည်ဝိုင်းနေစေတော့ တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်
 ချိန် ဒုက္ခတစ်မျိုးမျိုး ရောက်ရဦးမှာပါလားဆိုတဲ့ ကြောက်စရာအဖြစ်ကလည်း
 တွဲလျက်မှီကပ်နေတာပါကလား။ အနိစ္စတရားကို မွေးကတည်းက ရင်ဝယ်
 ပိုက်လာတဲ့ လူသားဟာ တစ်နေ့ နာရမယ်၊ ချစ်သူနဲ့ ကွဲရမယ်၊ အသည်း
 ကွဲရမယ်၊ အန္တရာယ်တစ်ခုခုနဲ့ ကြုံတွေ့ရမယ်၊ နောက်ဆုံး သေရမယ်၊ မလွဲ
 မရှောင်သာချေဘူး။ ဒါကြောင့် ဓမ္မပဒမှာ...

‘ဗဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ
 မနုဿာ ဘယတဇ္ဇိတာ’
 လို့ ဆိုတယ်။ မြန်မာလိုကတော့...

“အကြောက်တရားက မောင်းနှင်လိုက်သမို့ လူတွေဟာ ကိုးကွယ်ရာ
 အမျိုးမျိုးဆီ ပြေးကြတယ်” တဲ့...။

ဟောဒီကဗျာကလည်း ဆောင်းရာသီနဲ့ ပတ်သက်တာပါပဲ။ မြင်ပုံ၊
 တွေးပုံကတော့ တစ်ဘာသာဖြစ်တယ်။

ဒွေးမြင်ကွင်း

ဒီ နိုဝင်ဘာ ညနေခင်း မြစ်ဟာ
 နေနဲ့တိမ် ချိန်ကိုက်မှုမှာ တည်နေရဲ့။
 မှောင်မည်းမည်း အလင်း၊ ဝင်းပပ အမှောင်တို့
 သူ့လမ်းကို လွမ်းနေ၊ အားလုံး ငြိမ်သက်ပုံရ၊
 အားလုံး ပန်တင့်။
 ပုံရိပ်နဲ့တကယ်ဟာ ယိုးဒယားအမြွှာလို ဆက်နေတယ်။
 အတုတွေက မိုးမခတို့ကိုဆွဲ မြင်းညိုမ
 မိမိအရိပ်ကို သောက်နေ။ ခြပ် ဘယ်မှာတုံး။
 မာယာ ဘယ်မှာစ၊ နယ်သတ်မျဉ်း မရှိဘူး။

မင်းနဲ့ငါ မြစ်နားမှာ ငါတို့စိတ်အတ္တတွေကို
ဆင်ခြင်နေကြခဲ့။
ဝင်းလဲ့လို့နေ၊ ကြည်လင်ထင်ရှားလို့နေ။
တောင့်တမိကြ။
လေတစ်ချက်ညည်းလိုက်ရင်
အဖိုးတန်အရုပ်တွေ သင်ပုန်းက ပြယ်မှာ အသိသား။
ငါ ကြောက်တာ ဒါတွေရဲ့ မမြဲပုံ မဟုတ်ဘူး
လူသားမေတ္တာဆိုတာ ကြာရှည်သွားရင်
တကယ်မဲ့ ဖြစ်သွားတတ်တာ ထင်မြင်မိရဲ့။
လုပ်လိုက်တဲ့ပုံရိပ်ကြောင့် ကောင်းခြင်းကင်းသွားရတဲ့
အဖြစ်။
အို... ဆောင်းဦးမြစ်ချောင်းရဲ့ ဒွေးမြင်ကွင်း
မေတ္တာရဲ့နှောပုံ၊ ပြယ်ပုံကို ခံနိုင်ဖို့ သင်ကြားပ။
အို... အသန့်ဆုံးရေရဲ့ ကျောက်မြက်ကို မာယာအစစ်ငဲ့၊
ငါ့အလင်းတန်းတို့ကို ထူးပ၊ သိမဆီ စုပ။

ဆ-ဒေးလူဝစ်

ရုတ်တရက် ဖတ်လိုက်ရရင် ဘာမှန်းမသိ ဖြစ်သွားစရာပဲ။ တစ်ခါ
ထပ်ပြီး သေသေချာချာဖတ်ဖို့လိုတဲ့ ကဗျာမျိုးဖြစ်တယ်။ နိုဝင်ဘာညနေခင်း
ဖြစ်တယ်။ နေလည်းရှိ၊ တိမ်လည်းရှိ၊ ဘယ်သူကမှ ဘယ်သူ့ထက်မသာ။
အလင်းနဲ့အမှောင် ဆတူဖြစ်နေတဲ့အချိန်။ ဒါကိုပဲ 'မှောင်မည်းမည်းအလင်း'၊
'ဝင်းပပ အမှောင်' လို့ ဆိုလိုက်တာ အင်မတန်နေရာကျတဲ့ ပါရဒေါကွပါပဲ။
လောကဓာတ်တစ်ခွင်လုံး ငြိမ်သက်နေတယ်။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု သဟဇာတဖြစ်၊
ပန်ရနေတယ်။

အမှန်တရားနဲ့ အရိပ်အယောင်ဆိုတာ ရင်ချင်းဆက် ယိုးဒယားအမြွှာ
လိုပါပဲ။ ကမ်းပေါ်မှာ မိုးမခပင်တွေ၊ ရေထဲမှာ သူတို့ရဲ့အရိပ်တွေ၊ အတုတွေ၊
ကမ်းစပ်မှာ မြင်းညိုမတစ်ကောင် ရေလာသောက်နေတယ်၊ ရေထဲမှာက
သူ့ရဲ့အရိပ်။ ရေကို သောက်နေတာက သူ့အရိပ်သူ သောက်နေသလိုပဲ။

မိုးတစ်မိမိ

ဒီလို တကယ်နဲ့ အရိပ်နှစ်ခု ရှိနေတာကို ခွဲခြားဖို့ လွယ်ပါတယ်လို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ တကယ်ကတော့ မလွယ်ပါဘူး။ ဘယ်မှာ အစစ်အမှန် ပစ္စည်း ခြပ်က ဆုံးသွားပြီး ဘယ်မှာ အရိပ်အယောင်၊ အတု (ဝါ) မာယာက စတင်တယ်ဆိုတာ ခွဲခြားသတ်မှတ်ပြတဲ့မျဉ်းကြောင်း မရှိပါဘူး။ ကမ်းပေါ်မှာ မင်းနဲ့ငါ ထိုင်နေကြတယ်။ တို့အရိပ်တွေကို ရေထဲမှာ မြင်နေကြရတယ်။ ရုပ်ရဲ့အရိပ်ကို မြင်ရသလို သူ့မှာ ထင်ဟပ်နေတဲ့ စိတ်ရဲ့အရိပ်ကိုလည်း မြင်နေကြရတာပဲ။ ထင်ထင်ရှားရှား ကြည်ကြည်လင်လင်ပါပဲ။ လေတစ်ချက်ငှေ့လိုက်ရင် ရေထဲက အရိပ်တွေ ပြယ်လွင့်သွားမယ်ဆိုတာ သိပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဒါကိုပဲ စုံမက်တမ်းတမိကြတယ်။ ဒီနေရာမှာ နက်နဲလာပါပြီ။ 'လေတစ်ချက် ညည်းလိုက်ရင်' ဆိုတာ တကယ့်လေတိုက်တော့ ရေထဲက အရိပ်တွေ ပြယ်လွင့်တာကိုပြောသလို လောကဓံတရားက တိုက်ခတ်တဲ့ အခါ အခုမြင်တွေ့နေရတဲ့ ချစ်ခြင်း၊ ကြည်ညိုခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ အားကိုးခြင်းဆိုတာတွေ လွင့်စဉ်ကုန်မှာကိုပါဆိုလိုကြောင်း သိသာတယ်။

ဒါပေမဲ့ သူ့ကြောက်တာက အဲဒီလို ကြည်ညိုခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ စုံမက်ခြင်း စတာတွေ မတည်မြဲတာသက်သက်ကိုတင် ကြောက်တာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ မေတ္တာတရားဆိုတာ ရှည်ကြာသွားရင် တကယ် အရှိကနေ တကယ်မရှိ ပြောင်းလဲသွားတတ်တာကို သူသိပါတယ်တဲ့။ တကယ် အရှိရယ်လို့ ရှိနေရင် ပုံရိပ်ကရှိမြဲ၊ အဲဒီပုံရိပ်ရှိနေလို့ပဲ ကောင်းခြင်းအင်္ဂါ ကင်းမဲ့ရတယ်။ ဒါကိုပဲ ကြောက်မိတယ်တဲ့။ မေတ္တာတရားမှာ ပုံရိပ်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် တကယ့်မေတ္တာဆိုတာ ဘာလဲလို့ ထောက်ပြစရာ မရှိဘူး။ ဒီလို မေတ္တာတရားရယ်လို့ တကယ်မရှိတာကိုပဲ တကယ်ထင်မှတ် ကိုးကွယ်မိမှာကို အကြောက်ဆုံးပါပဲတဲ့။

ဒါကြောင့် ဆောင်းဦးမြစ်ချောင်းမှာ သူ မြင်တွေ့နေရတဲ့ ဒွေးမြင်ကွင်းကို တောင်းပန်လိုက်တယ်။ မေတ္တာရဲ့ ရှိလိုက်၊ မရှိလိုက် ဖြစ်တတ်တဲ့သဘောကို ကြံကြံခိုင်ခိုင်စွမ်းရှိအောင် သူ့ကို သင်ကြားပေးစမ်းပါတဲ့။ တကယ်က သူမြင်နေရတဲ့ မြစ်ကိုက တကယ်ရှိတာမဟုတ်၊ အတုအယောင်၊ လှည့်စားမှု၊ မာယာမျှသာ။ ဒီ မာယာမျှသာဖြစ်တဲ့ မြစ်ရေကိုပဲ သူက ပန်ကြားလိုက်တယ်။ (ဒီနေရာမှာ အခြေခံ ရူပဗေဒသဘောလေးကို သုံးနှုန်းထားတယ်။) သူ့ဆီက

အလင်းတန်းတွေကို တုံ့ပြန်ဖြေကြားပါလေ။ အလင်းတန်းတို့ကို ဆုံချက်မှာ ဆုံစည်းစေပြီး သီမ (ဆိုလိုချက်သဘော) တစ်ခုဆိုတဲ့ ပုံရိပ်ပေါ်လာအောင် လုပ်ပေးပါလေတဲ့။

ဒီနေရာမှာ သူ့ဆီက အလင်းတန်းတွေဆိုတာ ဘာတွေလဲ။ သူ့ဆီက လာတာဆိုတော့ သူ့ရဲ့အတွေးတွေ၊ အသိတရားတွေကိုပဲ ဆိုလိုတာ ဖြစ်လိမ့် မယ်လို့ တွက်ဆရတယ်။ အမျိုးမျိုးဖြာထွက်နေတဲ့ အတွေးတွေကို စုစည်းပြီး မှန်လိုမှန်ငြား ထင်ရတဲ့ ဆုံချက်တစ်ခုဆီ ပို့ပေးဖို့ တမ်းတလိုက်တာပဲ ဖြစ်မယ် လို့ ယူဆရပါကြောင်း။

လွမ်းမတတ် စံကားဝါအငူမှာ

ဂန္ထဝင် မြန်မာကဗျာမှာ နိဗ္ဗိန္ဒဆိုတဲ့ အဖွဲ့ဟာ ကြီးမားတဲ့ အခန်းကဏ္ဍ တစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်တယ်။ လောကီ လူ့ရပ်ရွာကို စွန့်ခွာပြီး တောရပ်မှာ တရားဘာဝနာ ပွားများလို့ပဲ နေတော့မယ့်အကြောင်း ရှေးစာဆိုများဟာ ကိုယ်က တကယ်မစွမ်းသော်လည်း နှုတ်ဖျားကဖြင့် ပီပီမြည်မြည် ရင့်ကျူး ထားကြတဲ့ ကဗျာတွေပါပဲ။ ရှင်ဥတ္တမကျော်နဲ့ ဝန်တောင်လည် ဘုန်းတော်ကြီး စတဲ့ ရဟန်းစာဆိုအချို့ကလွဲရင် အများစုဟာ နန်းတွင်းပျော် ကာမဘုံ သားတွေချည်းလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ နိဗ္ဗိန္ဒဖွဲ့၊ တောတောင်ဖွဲ့ တို့ဟာ အသက်မပါဘူး။ အဲ- ရဟန်းဘဝကလာခဲ့တဲ့ စလေဦးပုညကတော့ တောပျော်ဘဝကို တော်တော် ပီပီပြင်ပြင် ရေးနိုင်လေရဲ့။ သူ့ရဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒကဗျာ များဟာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ စကားအညွန့်အလှူတွေအပြင် ကိုယ်တွေ့ခံစားချက် လေးပါ ပါလာတတ်တာကို တွေ့ကြရတယ်။

(ဒါထက် တစ်လောက တယ်လီဗေးရှင်းမှာ ဇာတ်မင်းသားတစ် ယောက်က စလေဆရာရဲ့ ကဗျာစာသားကို မသိနားမလည် ဖျက်ဆီးသွား တာကိုလည်း စိတ်မချမ်းသာစရာ ကြားလိုက်ရရဲ့။ ‘လွမ်းစရာ စံကားဝါ အငူမှာ’ တဲ့။)

ခရစ်နှစ် ၈ ရာစုက (၇၀၁-၇၆၂) ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ တရုတ်ကဗျာဆရာကြီး လီပိုဟာ တောပျော်ရသေ့တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ် (၇၂၀) ကနေ အနှစ် ၂၀ လုံးလုံး တစ်နေရာက တစ်နေရာ လှည့်လည်ခရီးသွားနေသူတစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ ၇၄၂ က ၇၄၄ ထိ ဘုရင့်အမှုတော် ထမ်းခဲ့ရဲ့။ ဒီနောက် ဆက်လှည့်လည်နေခဲ့တာပဲ။ ၇၅၀ ပြည့်နှစ်မှာ မင်းသားတစ်ပါး ပုန်ကန်ရာမှာ ပတ်သက်နေတယ်ဆိုပြီး မဲဇာအပို့ခံလိုက်ရတာ ယူနန်ပြည်နယ် ယဲ့လန်းကို ရောက်လာရတယ်။ (လမ်းမှာပဲ ဘုရင်က ခွင့်လွှတ်တာ ခံရတယ်။) အရက်ကလေး တမြဲမြဲနဲ့ နေတတ်ပြီး တောက်ဝါဒကိုလည်း လိုက်စားရဲ့။ ရှေးခေတ် တရုတ်စာဆိုတွေထဲမှာ တာဝန်အမဲဆုံး ဖြစ်သလို အနေတတ်ဆုံးလို့ ဆိုကြတယ်။ သူ့ဝါဒ၊ သူ့နေပုံထိုင်ပုံကို သူ့ကဗျာမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ (ဘာသာပြန်သူက သင့်တော်သလို ခေါင်းစဉ်လေးများ တပ်ပေးလိုက်ပါ့မယ်။)

အမေးရဲ့အဖြေ

ငါ ဘာကြောင့် တောင်စိမ်းစိမ်းပေါ်
 နေသလဲ မင်းက မေးတယ်။
 ငါ ပြုံးပြီး ဘာမှပြန်မဖြေ၊
 ငါ့နှလုံးသားက သောက ကင်းတယ်လေ။
 မက်မွန်ပန်းဟာ ချောင်းရိုးစုန်သွားကာ
 ဘယ်မှန်း မသိရာဆီ ပျောက်သွားသလို
 လူတွေကြားမှာ မဟုတ်တဲ့
 သီးခြားကမ္ဘာ ငါ့မှာရှိရဲ့။

ရိုးရိုးစင်းစင်းကလေးပဲ၊ လွယ်ပါတယ်လို့ ထင်စရာရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပါဒငါးကစပြီး လေးနက်တဲ့ သူ့ဒဿနကို တင်ပြထားပါပြီ။ တစ်မိမိမိစဉ်းစားဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ မက်မွန်ပန်းလေးဟာ ချောင်းထဲကနေ မျောသွားလိုက်တာ ဘယ်ကမ်း ဘယ်သောင် ဆိုက်မယ်ဆိုတာ မသိရဘူးတဲ့။ လူ့ဘဝဟာလည်း

မိုးတစ်မိမိ

အဲသလိုပါပဲတဲ့။

ဘဝကို ဒီလိုမြင်နေတဲ့ ကဗျာဆရာဟာ လူ့လောကမှာ မပျော်မွေ့တော့ဘူး။ သူ့ကမ္ဘာဟာ လူတွေရဲ့ကမ္ဘာနဲ့ တသီးတခြားစီ ဖြစ်နေပြီ။ ဒါကြောင့် သူဟာ တောတောင်မှာပဲ မွေ့လျော်တော့တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ တောက်ဝါဒကို အခြေခံတဲ့အမြင်ပါပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ ဧကစာရိဘဝနဲ့ ရင်းနှီးနေသူများ နားလည်ခံစားလို့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်တစ်ပုဒ်ရဲ့ အဘော်ကိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင်တို့ နှာခေါင်းရှုံ့ချင်မိမှာပါပဲ။

ရသေ့တစ်ပါးနဲ့အတူ တောင်ပေါ်မှာ

တောင်ပေါ်ပန်းတို့ ပွင့်ရာမှာ ငါတို့နှစ်ဦး
မျက်နှာချင်းဆိုင်ကာ သောက်နေကြ
နောက်တစ်ခွက်၊ နောက်တစ်ခွက်
ပြီး... နောက် တစ်ခွက်။
ငါ ရီဝေလာပြီ။ မှိန်းချင်ပေါ့။
သွားတော့ သူငယ်ချင်း။
နက်ဖြန် မနက်မှာ စိတ်ရှိရင်
စောင်းကိုပိုက်ကာ လာခဲ့ပါဘိ။

ကြည်နူးတတ်သူများအဖို့တော့ အင်မတန် အားကျချင်စရာကောင်းတဲ့ ကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ပါ။ အရက်သောက်တယ်ဆိုရာမှာ အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ တချို့က စားသောက်ဆိုင်မှာ အပေါင်းအသင်းတွေ ဝိုင်းဖွဲ့ကာ ဆူညံပွက်လောရိုက်ပြီး သောက်ချင်တယ်။ တချို့က အိမ်မှာ တစ်ဦးတည်း ဇိမ်ခံကာ 'ခွက်ပုန်း' ကျိတ်တတ်တယ်။ အနည်းငယ်ကတော့ တောတောင်စိမ့်စမ်းစိုပြည်ရာမှာ အပေါင်းအသင်း တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စနဲ့ အေးအေးလူလူ ထိုင်၊ တစ်မိမိသောက်ရင်း တေးကလေးတကြော်ကြော်နဲ့ မွေ့လျော်တာမျိုးမှ နှစ်ခြိုက်တယ်။ (ကျိုက်ထီးရိုးတောင်၊ စစ်ကိုင်းတောင်၊ ပုပ္ဖားတောင်တို့လို ရေမြေတောတောင်မျိုးမှာပဲ။) လီပိုဟာ တတိယအမျိုးမှာပါတယ်။ သူ့ရဲ့

ဒီဝါသနာဟာ ပါသျှန်းကဗျာဆရာ အိုမာရ်ခိုက်ယမ်းနဲ့ တူသေးတော့။
 တစ်ခါတလေတော့လည်း လီပိုဟာ အဖော်မပါ တစ်ယောက်တည်းပဲ
 သောက်ရတယ်နဲ့ တူပါရဲ့။ ကြည့်လေ...

သန္တရသ

ထိုင်သောက်နေလိုက်တာ
 ဆည်းဆာကို သတိမမူမိ
 ပွင့်ဖတ်ကြွေတွေ ဝတ်ရုံ အခေါက်ထဲ
 ရောက်လာတော့မှပဲ
 မူးမူးနဲ့ထကာ
 လရောင်ဖြာ ချောင်းဆီ လာခဲ့မိ
 ငှက်တွေ မရှိတော့ပြီ
 လူလည်း ပါးချေပေါ့။

အရက်သောက်ကောင်းနေလို့ ညရောက်လာတာကိုတောင် မသိလိုက်
 တဲ့အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားတာများ ဘာဆန်းတာလိုက်လို့လို့ ပြောချင်စရာ
 ဖြစ်တယ်။ သေသေချာချာ ဖတ်ကြည့်ပါဦးလေ။ ဘယ်နေရာမှာ သောက်နေ
 တာလဲ။ သူ့ဝတ်ရုံပေါ်ကို ပွင့်ဖတ်ကလေးတွေ ကြွေကျလာတယ်တဲ့။ ဒီတော့
 ‘လွမ်းမတတ် စံကားဝါအငူ’ က စံကားပင်တစ်ပင်ရဲ့အောက်မှာ ဖြစ်ရမယ်။
 အနီးအနားမှာ စမ်းချောင်းကလေးလည်း ရှိတယ်။ ငှက်ကလေးတွေ စမ်း
 ချောင်းမှာ ရေလာသောက်နေခဲ့ကြတယ်။ လူတချို့လည်း စောစောကရှိခဲ့
 တော့ ရွာနဲ့ သိပ်ဝေးပုံလည်း မရဘူး။ ကျေးလက်ရှုခင်း စိမ်းစိမ်းလန်းလန်း
 လေးပ။ ဒီလိုရှုခင်းမှာ တစ်စုံစီမံသောက်နေရာက မူးယစ်ဝေသီအလာမှာ
 လရောင်အောက် ချောင်းကလေးဆီ လွမ်းခဲ့ရတာများ။ အို- ‘အဟောသုခံ၊
 အဟောသုခံ’ လို့ တမ်းတချင်စရာပါပဲ။

လီပိုနောက် နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ အကြာမှာ ပေါ်ထွန်းတဲ့ ဂျပန်ပြည်က
 ကဗျာဆရာကြီး ဆာအိဂျိုး (၁၃၁၈-၁၁၉၀)ကတော့ ရဟန်းတော်ဖြစ်ပါ

မိုးတစ်စိမ့်

တယ်။ တောတွင်းပျော် ဆရာတော်တစ်ပါးရဲ့ ဧကစာရီဘဝမှာ ကြုံရ ခံစား ရချက်လေးတွေကို ထိထိမိမိ ကဗျာရေးဖွဲ့ရုံ ရေးဖွဲ့တာပါပဲ။

ကိလေသာ ကုန်ခန်းသူတောင်
လွမ်းဆွတ်စိတ်တွေ
ပေါ်လွင်ပေလိမ့်မယ်။
စနိုက်ငှက် နွံအိုင်က ထပျံ
ဆောင်းဦးရဲ့ ညနေခင်း။

‘ကိလေသာ ကုန်ခန်းသူ’ ဆိုတာကတော့ အတိအကျ ရဟန္တာပလေ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကဗျာမှာ ရသေ့ရဟန်းကို သာမန်တင်စားပြီး ရေးဖွဲ့လိုက်တာပါ။ ရသေ့ရဟန်းတောင် လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲရမယ့် ရှုခင်းဆိုတော့ မြန်မာစာဆို ကြီးရဲ့ ‘ရသေ့သူတော်တိုင်မှ၊ ဈာန်မခိုင်၊ ဉာဏ်ယိုင်လျှောရတယ်’ ဆိုတဲ့ စာသားကို သတိရမိစေတော့တယ်။ ဘယ်လိုရှုခင်းပါလဲ။ ဆောင်းဦးညနေ ခင်းဖြစ်တယ်။ နှင်းမြူတွေ အုံ့ဆိုင်းပြီး တစ်လောကလုံး ချမ်းစိမ့်ငြိမ်ဆိတ် နေတဲ့အချိန်ပေါ့။ အဲသလိုအချိန်သမယမျိုးမှာ ညွှန်အိုင်ထဲကနေ စနိုက်ငှက် တစ်ကောင် ထပျံပြေးတာ မြင်လိုက်ရပါသတဲ့။ ဆောင်းဦးညနေနဲ့ နွံအိုင် ဟာ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်မှုကို ကိုယ်စားပြုနေတယ်။ စနိုက်ငှက် ထပျံပြေး တာက လှုပ်ရှားမှုကို ကိုယ်စားပြုတယ်။ ထာဝရတည်တံ့မှုထဲ လှုပ်ရှားမှု အနိစ္စတရား ထိုးပြလိုက်တာပါပဲ။ ‘ဝက’ လို့ခေါ်တဲ့ ဒီကဗျာဟာ နောင်ပေါ် လာမယ့် ဟိုက္ကုကဗျာတို့ရဲ့ ရှေ့တော်ပြေးလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ ဒီလို မှောင်မှောင် မည်းမည်း ငြိမ်သက်ကမ္ဘာထဲ စနိုက်ငှက်တစ်ကောင်တည်း ပျံပြလိုက်တာက စာဆိုရောက်နေတဲ့ ဝန်းကျင်နဲ့ စာဆိုရဲ့ ဧကစာရီဘဝကို ပိုမိုထိရောက်စေပြန် တယ်။

အလားတူ သီမကိုပဲ ဆရာတော် ဆာအိဂျိုး နောက်ကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ ရေးဖွဲ့ထားပုံက...

အထီးကျန်လယ်ကွင်း
 ဘေးမှာရပ်တည် သစ်ပင်ထက်
 ချိုးငှက်ကလေးရဲ့
 အဖော်ကို ခေါ်တဲ့အသံ
 ချောက်ချားဖွယ် ညနေခင်းပ။

လယ်ကွင်းဟာ တစ်ကွင်းတည်း 'အထီးကျန်'၊ သစ်ပင်က တစ်ပင်တည်း။ ချိုးငှက်က တစ်ကောင်တည်း။ ရုပ်ပုံအားလုံးဟာ တစ်ခုတည်းချည့်ဖြစ်နေတယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ ဧကစာရ၊ တစ်ခုတည်းဘဝ၊ အထီးကျန်ဘဝကို စုပြုံအားဖြည့် သရုပ်ဖော်ပေးနေတယ်။ ဘယ်သာမန်သတ္တဝါဟာ အခုလို အထီးကျန်နေလိုမလဲ။ ဒါကြောင့် ချိုးကလေးက အဖော်ကို တမ်းတမ်းတတ အော်ဟစ်ခေါ်နေတာပဲ။ ဒီလို ချိုးကလေး အဖော်ကို အော်ဟစ် တမ်းတလိုက်ပုံက ကြားရသူအဖို့ မိမိရဲ့ အထီးကျန်ဘဝကို အမှတ်ထင်ထင် ဖြစ်လာစေတယ်။ ဒီတော့မှ ပိုလို့ အားငယ်လာတယ်။ ချောက်ချားလာတယ်။ ရပ်တည်ရာမရ ဖြစ်လာမိတော့တယ်။ ဒါကို ပါဠိကျမ်းဂန်များမှာ 'ဘယဘောရဝ' (ချောက်ချားဖွယ်) လို့ခေါ်တယ်။ တရားကိုဖွေရှာတဲ့ သူတော်စင်ဟာ ဒီလို ချောက်ချားဖွယ်ကို ရင်တင်းပြီး သည်းခံနိုင်ရတယ်။ (ဘယဘောရဝ-သဟ)။ ကဗျာဆရာက သည်းခံရမယ်၊ ကြံကြံခံရမယ်လို့ ဆိုမထားဘူး။ ဆိုမထားပေမဲ့ သူ ကြံကြံခံနေရတယ်လို့ အလိုလို နားလည်ရတယ်။ ကဗျာကိုး။ ကောက်ချက်ချမပြတော့ဘူး၊ ညွှန်းရုံ ညွှန်းလိုက်တာပဲပေါ့။

တောထဲ တောင်ထဲမှာ အားနွဲ့သူ မိန်းမသားတစ်ယောက်တည်း ရှိနေခဲ့ရင်ကော ဘယ်လိုနေမလဲ။ ဘုရားရှင်လက်ထက်က တောကြီးမျက်မည်းထဲ ဧကစာရီကျင့်တဲ့ ရဟန်းမတွေ ရှိခဲ့တယ်။ သူတို့ သီကျူးတဲ့ ကဗျာများကို ပိဋကတ်စာပေမှာ (ထေရီဂါထာ) တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အခု ထုတ်ပြန်တာတော့ တောင်အာဖရိကပြည်ကပါ။ ရသေ့ရဟန်း အကျင့်နဲ့လည်း မဆိုင်ပါဘူး။ လူများက နှင်ထုတ်လိုက်လို့ တောထဲရောက်သွားရတဲ့ မိန်းကလေးရဲ့ အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားတာပါ။ ရေးသူကလည်း မိန်းကလေးမဟုတ်၊ ယောက်ျား ကဗျာဆရာပါပဲ။ ဘာသာစကားက ဒတ်ချ်စကားက ဆင်းသက်

mgyoe.com

လာပြီး တောင်အာဖရိကမှာ သုံးနှုန်းတဲ့ အာဖရိကားနစ်စကား ဖြစ်တယ်။
 ရေးဖွဲ့သူ ယူဂျင်းမရေးက ၁၈၇၁ ကမ္ဘာပွားပြီး ၁၉၃၆ မှာ သေဆုံးခဲ့တယ်။
 လန်ဒန်မှာ ပညာသင်ဖူးတယ်။ အာဖရိကားနစ် စကားနဲ့ရေးတဲ့ ပထမဆုံး
 အနုပညာသမားပါပဲ။ ကဗျာအပြင် ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထုတိုနဲ့ သဘာဝလေ့လာရေး
 စာအုပ်များလည်း ရေးခဲ့ရဲ့။

စုန်းမ

(နယ်နှင့်ခံ မိန်းမပျိုရဲ့တေးသံ)

အမြဲတမ်း တစ်ဦးတည်းနေရတဲ့ မိန်းမပျို ဘာဖြစ်လာလဲ
 မုဆိုးတို့ အိမ်အပြန်ကို သူ မစောင့်တော့ဘူး။
 ဆီးနက်ကိုင်းခြောက်နဲ့ မီးဖို မဖိုတော့ဘူး။
 လေ သူ့နားရွက်ကို ဖြတ်တိုက်သွား။
 အက တေးသံကို သူ မကြားတော့ဘူး။
 ပုံပြောဆရာရဲ့ အသံ ဆိတ်သုဉ်းပြီ။
 သူ့ကို ချိုသာစကားလေးတွေ ပြောဖို့
 ဘယ်သူမှ သူ့ကို အဝေးက မခေါ်ပြီ။
 သူ ကြားရသမျှက လေရဲ့အသံတစ်ခုတည်းသာ
 လေကလည်း အမြဲ ငိုကြွေးနေတယ်။
 တစ်ကိုယ်တည်း ဖြစ်ရတာကိုး။

ကမ္ဘာအနှံ့ လူမျိုးစုတော်တော်များများမှာပဲ အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို
 စုန်းမလို့ အများက သမုတ်လာရင် နယ်နှင့်ပစ်ကြတာ၊ ရိုက်နှက် သတ်ဖြတ်
 ပစ်ကြတာ၊ မီးတင်ရှို့ပစ်တာ ထုံးစံဖြစ်နေတယ်။ အာဖရိကမှာလည်း
 အဲသလိုပဲပဲ။ ဒီလို တစ်ရွာလုံးက စုန်းမဆိုပြီး မောင်းထုတ်လိုက်ကြသမို့
 တောထဲ တောင်ထဲမှာ တစ်ကိုယ်တည်းလာနေရတဲ့ မိန်းမပျိုတစ်ဦးရဲ့ဘဝကို
 ကဗျာဆရာက ရေးဖွဲ့ပြထားတာဖြစ်တယ်။ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး
 မှာတောင် ပါဝင်ဖူးတဲ့ ကဗျာဆရာ 'မရေး' က သူ့ပြည်သူလူထုရဲ့ အသိ

ဉာဏ်ခေါင်းပါးမှုကို ကဗျာနဲ့ နှိုးဆော် လမ်းပြချင်ပုံပါပဲ။

ကဗျာရဲ့စာသားဟာ ရိုးစင်းပေမဲ့ (လူထုတေးသံအသွင်နဲ့ ရေးထားတာ) စရိုက်သဘာဝလေးတွေ ရှင်းပြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ သူတို့ အာဖရိက လူမျိုးစုတွေမှာ ယောက်ျားများက တစ်နေကုန် အမဲလိုက်ထွက်ရပါတယ်။ ညနေကျ အမဲကောင်ကို ထမ်းပိုးပြီး မုဆိုးတွေ ပြန်လာကြမယ်။ အဲဒါကို အိမ်မှာကျန်ရစ်သူ အမျိုးသမီးတို့က တမျှော်မျှော် တစောင့်စောင့်နဲ့ နေကြရတယ်။ ခုတော့ ဒီအမျိုးသမီးမှာ ရွာက ဝေးခဲ့ပြီမို့ အဲသလို မစောင့်ရတော့ဘူးပေါ့။ ဖခင်၊ လင်ယောက်ျား၊ အစ်ကို စသူတို့ သယ်လာကြတဲ့အမဲကို ကင်ဖို့ အမျိုးသမီးတွေ မီးဖိုရတယ်။ သူတို့ဆီမှာ ဆီးနက်ပင်တွေ ပေါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျေးရွာများမှာ ရိုးရိုးဆီးပင်တွေ ပေါသလိုပဲ။ အဲဒီဆီးနက်ပင် ကိုင်းခြောက်တွေနဲ့ မီးဖိုလေ့ရှိကြတယ်။ အခုတော့ မဲဇာရောက်မိန်းမပျိုခများ မီးမဖိုရတော့ပြီလေ။ သူ့ဝန်းကျင်မှာ လေပဲ တဟူးဟူးတိုက်လို့ နေတယ်။ တောင်ပေါ်ကိုး။ (လေတိုက်တာကို အခုတစ်ခါ၊ ကဗျာအဆုံးမှာ တစ်ခါ ထပ်ကျော့ထားတာကို သတိပြုပါလေ။ လေဟာ ဒီကဗျာမှာ အရေးပါတယ်ဆိုတာ ပြလိုတဲ့သဘောပါပဲ။)

အမဲကောင်ကို ကင်ကြ၊ ဖုတ်ကြ၊ ဝိုင်းဖွဲ့စားကြပြီးရင် ရွာကလူတွေ ကကြ ခုန်ကြလေ့ရှိတယ်။ ဒီကခုန်ရာ သီဆိုတဲ့တေးသံကို မိန်းကလေး မကြားရတော့ဘူး။ တစ်ခါတလေ ပုံပြောဆရာက ပုံပြောတာကို စုပြုံနားထောင်ကြတဲ့အခါလည်း နားထောင်ကြတယ်။ ဒါကိုလည်း သူကလေး မကြားရတော့ဘူး။ တစ်ခါတလေ ရွာပြင် ယာကွင်းဆီမှာ ခပ်ဝေးဝေးက သူ့ကို လှမ်းခေါ်ကာ အနားရောက်လာတော့ ‘သိပ်လှတာပဲ’ တို့၊ ‘ချစ်မိပြီကွယ်’ တို့စတဲ့ ချိုသာစကားလေးတွေ ပြောတတ်ကြတာလေးတွေလည်း ရှိဖူးရဲ့။ ရင်တွေခုန်ရတဲ့ အချိန်အခါမျိုးပေပေ။ ခုတော့ အဲဒီလိုခေါ်မယ့်သူလည်း မရှိပြီလေ။ သူကြားနေရတဲ့ အသံဆိုလို့ လေရဲ့ တဟူးဟူး တိုက်ခတ်သံပဲ ရှိနေတယ်။ ဒီလေရဲ့ အသံကလည်း တစ်ကိုယ်တည်းနေရတဲ့ဘဝကို ငြီးငွေ့လို့၊ ချောက်ချားလို့ ငိုကြွေးနေတဲ့အသံမျိုး။ လူတစ်ကိုယ်တည်း ဖြစ်ရတာကို ကဗျာက ပြောနေတာမဟုတ်။ လေက တစ်ဦးတည်းဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို တစ်ဦးတည်းဖြစ်နေရတာကို လေက သူ့ဘာသာသူ ငိုကြွေးနေတယ်လို့

m g ၇၂၀ e . c o m

ရေးထားတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ လေရဲ့တစ်ဦးတည်းနေရလို့ ငိုကြွေးသံကို ကြားရတဲ့လူကလည်း အထီးကျန် တစ်ကိုယ်တည်းမဟုတ်လား။ ဒီတော့ လေရဲ့ငိုကြွေးသံဟာ ပိုလို့ အားကောင်းသွားလေတော့တယ်။

ယုဂန်လှည့်သွား လရထားနှင့်

ကဗျာစာဆိုတွေ လအကြောင်း ဖွဲ့ကြတာ ကဗျာပေါ်ဦးကတည်းက ဖြစ်မယ်နဲ့တူတယ်။ လူထုကဗျာတွေ (မိုးပေါ်မှာ ကြယ်တစ်လုံး၊ တိမ်ဖုံးပါလို့ လမသာ)၊ ကလေးကဗျာတွေ (ရွှေလမှာ ယုန်ဝပ်လို့၊ ဆန်ဖွပ်တဲ့ အဘိုးအို)မှာ လ ပါနေတယ်။ ပုံပြင်တွေမှာ လ ပါနေတယ်။ မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ အလွမ်းဖွဲ့၊ တွေမှာ လ ပါလိုက်ပုံကတော့ မပြောပါနဲ့တော့။ လဟာ ကြည်နူးမှုကိုပေး၊ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ပေးသလို အလွမ်းအဆွေး ခံစားမှုကိုလည်း လှုံ့ဆော်ပေးသကဲ့သို့။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၁၂၀၀ ကျော်က တရုတ်ကဗျာဆရာကြီး တုဖူ (၇၁၂-၇၇၀) ဟာ လသာတဲ့ညကို ကဗျာဖွဲ့စရာအကြောင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ တယ်။ အန်လူရှန် သူပုန်ထစဉ် ၇၅၆ မှာ တုဖူဟာ သူ့မိသားစုကို ဖူကျို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက် မိသားစုကိုထားခဲ့ပြီး မိမိလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မင်းမှုထမ်းများဆီအသွား လမ်းမှာ သူပုန်တွေရဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရကာ ကျန်အန် ကို ပါသွားတော့တယ်။ သူ့မိသားစု ရှိရစ်တဲ့ ဖူကျိုက ကျန်အန်ရဲ့အရှေ့ မြောက်မှာ ရှိပါတယ်။ အဲသလို မိသားစုနဲ့ခွဲခွာပြီး နေရစဉ် ကျန်အန်မှာ အလွမ်းကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တုဖူ ရေးလိုက်ပါတော့တယ်။ အဲဒီတုန်းက သူ့ အသက် ၄၄ နှစ်ပါ။ (တုဖူ သူပုန်တွေရဲ့ အဖမ်းအဆီးခံရတယ်လို့ အတိ

mg ၇၄ e . c o m

မိုးတစ်စိစိမ့်
အကျ မှတ်တမ်းတော့ မရှိပါဘူး။ ခွဲခွာနေရတယ်ဆိုတော့ အဲသလို ဖြစ်ရမယ်
လို့ ခန့်မှန်းကြည့်ကြရတာပါ။)

လသာတဲ့ ည

လရောင်ထဲ ဖူကျိုမှာ ဒီည၊
ခန်းဆောင်ထဲ မယ့်တစ်ယောက်တည်း အပြင်ငေး။
ကျန်အန်ကို မှန်းဆရမှန်း မသိရှာကြသေးသမို့၊
အဝေးက ငါ သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို သနားမိ။
နှင်းချိုချိုမှာ တိမ်နှယ် သူ့ဆံကေတို့ စိုထိုင်းထိုင်း။
လရောင်လဲ့လဲ့မှာ ကျောက်စိမ်းနှယ် သူ့လက်တို့ အေးစိမ့်။
တို့နှစ်ယောက်ရဲ့ ခြောက်သွေ့မျက်ရည်တွေကို လက ခင်းပြကာ၊
မပြည့်တဲ့ ခန်းဆီးဘေး ဘယ်တော့များ တို့ ထွေးပိုက်ကြရပါ။

တူဖူ

ကဗျာက လွယ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဖွဲ့ထားပုံကို
မှတ်သားအပ်တယ်။ ကျန်အန်မှာ ရောက်နေတဲ့ ကဗျာဆရာက ဖူကျိုမှာ
ရှိနေတဲ့ ဇနီးနဲ့ သားသမီးတို့ကို တမ်းတလိုက်တယ်။ လသာတဲ့ည၊ ဖူကျိုမှာ
လည်း လသာနေမှာပဲ။ သူ့ဇနီးဟာ သူ့ကို တမ်းတကာ ခန်းဆောင်ထဲကနေ
အပြင်ကို ငေးကြည့်နေပေလိမ့်မယ်။ သားငယ်၊ သမီးငယ်တို့ကတော့ သူတို့
ဖခင် အခု ကျန်အန်ရောက်နေမှန်း သိရှာကြမယ် မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်
အဖေရှိရာ ကျန်အန်ကို မှန်းဆပြီး လွမ်းရကောင်းမှန်း သိကြမယ်မဟုတ်ဘူး။
ဒါကိုပဲ သူ သနားမိရဲ့။ ပြတင်းက ထွက်မျှော်နေတဲ့ သူ့ဇနီးရဲ့ ‘တိမ်နှယ်
ဆံကေတို့ကို’ နှင်းရည်ပက်ဖျန်းကာ စိုထိုင်းနေလိမ့်မယ်။ ‘ကျောက်စိမ်းနှယ်’
အကြောစိမ်းစိမ်းနဲ့ သူ့လက်ကလေးတွေဟာလည်း လရောင်ထဲမှာ အေးစိမ့်
နေပေလိမ့်မယ်။ တစ်နေ့ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ကြရင်ဖြင့် ခွဲခွာစဉ် ငိုကြရတဲ့
မျက်ရည်တွေ ခန်းခြောက်နေတာကို လရောင်ထဲမှာ မြင်ကြရမယ်။ မောင်မယ်
မစုံလို့ ‘မပြည့်တဲ့’ ခန်းဆီးဘေး နှစ်ယောက်ထွေးပိုက်ကြမယ်။ ဒါပေမဲ့

ဘယ်တော့များမှ အဲသလို ဆုံကြရမှာပါလိမ့်--တဲ့။ အခု ခွဲခွာနေရလို့ လွမ်းရတာလည်း လသာည၊ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ဖို့ တောင့်တမိတာကလည်း လသာညရယ်လို့ ရေးဖွဲ့ပုံဟာ နှစ်လိုစရာ ကောင်းလှတယ်။

တုမူနောက် နှစ် ၃၀၀ အကြာမှာ ပေါ်ထွန်းတဲ့ တရုတ်ကဗျာဆရာ ဝမ်အန်ရှိ (၁၀၂၁-၈၆) ကလည်း လသာညအကြောင်း ရေးဖွဲ့ဖူးပါတယ်။ သူ့ကဗျာကတော့ အလွမ်းအဆွေးမဟုတ်ဘူး။ ညတာဝန် ထမ်းဆောင်နေခိုက် ကြုံတွေ့ခံစားရတာကို ရုပ်ပုံလေးတွေ ရေးခြယ်ပြထားတာပါပဲ။

ညတာဝန်

ရွှေဖလားရဲ့ အမွှေးတိုင် ပြာကျပြီး၊ ရေနာရီသံ တိုးခဲ့ပြီ။
ချမ်းစိမ့်စိမ့် တိုက်ခတ်ကာ လေပြည် တဖျပ်ဖျပ်၊
နွေဦးရဲ့ အရောင်တို့ ငါ့ကို ကျီစယ်နေ၊ ငါ အိပ်လို့မရ။
လှေကားလက်ရန်းမှာ ပန်းတို့ အရိပ်တွေကို လက
ရွှေ့လျားနေခဲ့။

ဝမ် အန်ရှိ

လသာသာ ညအခါရဲ့ ရုပ်ပုံလေးတွေထဲက အထင်ရှားဆုံးတွေကိုမှ ရွေးထုတ်ပြထားပုံ၊ အတွင်းက အပြင်ရောက်သွားပုံဟာ နေရာကျလှတယ်။ ဘုရားစင်မှာ ရွှေဖလားနဲ့ ထိုးပြီး အမွှေးတိုင် ပူဇော်ထားတာလည်း ပြာကျနေပြီ။ ရေနာရီရဲ့ အသံဟာလည်း ယဲ့ယဲ့ပဲ ကြားရတော့တယ်။ (စောစောက ရေများများမို့ ကျသံပြင်းမယ်၊ အချိန်နာရီ စေခါနီးတော့ ရေနည်းနည်းပဲ ကျန်တော့သမို့ အသံတိုးသွားတယ်။) ဒီလိုနဲ့ ညဉ့်နက်ပုံကို ပေါ်လွင်စေတယ်။ အခန်းတွင်းက အပြင်ကို လွမ်းကြည့်လိုက်တော့ နွေဦးရာသီ တောတောင်ပန်းမန် ရှုခင်းဟာ လှပါဘိခြင်း။ နီ ပြာ ဝါ စိမ်း ဒီရောင်စုံရှုခင်းက ကဗျာဆရာကို ကျီစယ်နေသလိုပဲတဲ့။ (ဘာကြောင့် ကျီစယ်သလို ဖြစ်ရပေ။) သူ အိပ်လို့မရတော့ဘူး။ ဝန်းကျင် ပန်းပင်တို့ရဲ့အရိပ်ဟာ လှေကားလက်ရန်း ပေါ် ထိုးကျနေတယ်။ လက တရွှေ့ရွှေ့သွားတော့ အရိပ်တွေကလည်း

တရွေ့ရွေ့ပ။ ကဗျာက ဒီမှာဆုံးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လကြောင့် ထင်ရတဲ့ ပန်းရိပ်တွေ ရွေ့ပုံကိုကြည့်ပြီး မကြာမီ လ ဝင်တော့မယ်။ လ ဝင်သွားသလို သူ ထိုးပြခဲ့တဲ့ ပန်းလေးတွေလည်း အမှောင်ထဲ ဝင်သွားကာ တစ်နေ့ ပျောက် ကွယ်ကြရမှာပဲ။ အလားတူ သတ္တဝါအနန္တလည်း စသဖြင့် မပြောဘဲ ညွှန်ပြ ရာရောက်နေတယ်။

ဂျပန် ဟိုက္ကုဆရာတို့ကလည်း လကို မမေ့ကြပါဘူး။ ဆရာကြီး ဗသျှိုးရဲ့ တပည့်တွေထဲမှာ အထူးချွန်ဆုံး နှစ်ဦးလို့ ယူမှတ်ကြတဲ့ ဟတ္တိုရီ ရန်ဆက်တ်စုနဲ့ အဲနိုမိုတို ကိကကုတို့ရဲ့ ဟိုက္ကုများကို ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

ကောင်းကင်ပြာထက်မှာ
ထင်းရှူးပင်တွေ ပန်းချီရေး၊
ကနေ့ညရဲ့ လ။
ရန်ဆက်တ်စု (၁၆၅၄-၁၇၀၇)

မိမိရှေ့မှာ ပြာလဲ့လဲ့ ကောင်းကင်ပြင်ကြီး၊ ကောင်းကင်ထက်မှာလ၊ လအောက်မှာ ထင်းရှူးပင်တွေ။ ကောင်းကင်ပြင်နောက်ခံမှာ ထင်းရှူးပင် တွေကို မြင်လိုက်ရပုံက ကောင်းကင်ဆိုတဲ့ ပိတ်ကားပေါ်မှာ ထင်းရှူးပင်တွေ ကို ပန်းချီရေးထားသလို ဖြစ်နေတော့တယ်။ လသာ မထွန်းပခဲရင် ထင်းရှူး ပင်တွေကို ညမှောင်မှောင်မှာ သဲသဲကွဲကွဲ မြင်ရလိမ့်မယ် မဟုတ်ပေဘူး။ လသာနေလို့သာ မြင်ရတာဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ထင်းရှူးပင်တွေကို ကောင်း ကင်မှာ လက ပန်းချီရေးဆွဲပြထားသလို ဖြစ်နေတယ်။ လ၊ ကောင်းကင်ပြာ၊ ထင်းရှူးပင်၊ လှလိုက်တဲ့ ပန်းချီကား။ ကလောလိုဒေသမှာ လသာသာ ညဝန်းကျင် တောင်ရိုးပေါ် လှမ်းကြည့်လိုက်ရင် တွေ့မြင်ရမယ့် ပန်းချီကား မျိုး။

ကောက်ရိတ်သိမ်းချိန် လ၊
 ကြမ်းခင်း ဝါးဖျာထက်ပေါ်မှာ
 ထင်းရှူးပင် အရိပ်။
 ကိကကု (၁၆၆၁-၁၇၀၇)

ခုနက ကဗျာနဲ့ဆင်ပေမဲ့ မတူပါဘူး။ ကောင်းကင်ထက်မှာ လပြည့် ဝန်းက ထိန်ထိန်သာနေတယ်။ လရောင်ကြောင့် ထင်းရှူးပင်တို့ရဲ့အရိပ်ဟာ ကဗျာဆရာရဲ့ တဲထဲက ကြမ်းခင်းဖျာပေါ် လာပြီး ကျရောက်နေတယ်။ ဝါးဖျာကို ပိတ်ကားလို့ ကြည့်မြင်ရင် ထင်းရှူးပင်ပုံ ပန်းချီကားတစ်ချပ်နဲ့ တူပဲတူသေးတော့။ သာမန်ရိုးရိုး မြင်နေကျ တွေ့နေကျ အရာမျိုးမှာပဲ အလှအပကို ရှုမြင်တတ်သူအဖို့ ကြည့်နူးစရာကြီး ဖြစ်နေတတ်ပုံကို ဖော်ကျူးနေတဲ့ ကဗျာလေးပါပဲ။ ရန်ဆက်တံစုက ပြင်ပကို လှမ်းကြည့်ပြီး ပန်းချီကားကို မြင်တယ်။ ကိကကုကတော့ မိမိနေရာ တဲထဲမှာပဲ အလှပန်းချီကို တွေ့ရကြောင်း ဖွဲ့ဆိုတယ်။ နှစ်ပုဒ်စလုံးမှာ လနဲ့ ထင်းရှူးပင်ပန်းချီချည်း။ ဒါပေမဲ့ အပြင်နဲ့အတွင်း ကွာခြားကြတယ်။

အာရှတိုက် ဂျပန်ပြည် သူတို့နှစ်ဦးလိုပဲ လနဲ့ ထင်းရှူးပင်နိမိတ်ပုံကို အာဖရိကတိုက် နိုက်ဂျီးရီးယားပြည်က ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာတစ်ဦးရဲ့ ကဗျာမှာ သွားတွေ့ကြရတယ်။ ခရစ်တိုဖာ အိုကီဘို (၁၉၃၂-၆၇) ရဲ့ ကဗျာပါပဲ။ ခံစားပုံချင်း မတူကြတာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ပါလေ။

ခွဲခွာအချစ်

တစ်ဦးဆီ တစ်ဦး ကိုင်းနေတဲ့
 ထင်းရှူးပင် နှစ်ပင်တို့ကြား
 ငါတို့ကြား လ တက်လာခဲ့ပြီ
 လ နဲ့အတူ အချစ်တက်လာခဲ့ပြီ
 ငါတို့ ထီးတည်း ပင်စည်တို့ကို စားသုံးခဲ့ပြီ
 ခုတော့ ငါတို့ အရိပ်တွေမျှ

တစ်ဦးကို တစ်ဦး တွယ်မိရဲ့၊
လေကိုပဲ နမ်းကြရ။
ခရစ်တို့ဟာ အိုကိဘို

မိမိနဲ့ ချစ်သူကို ထင်းရှူးပင်နှစ်ပင်လို့ ထပ်တူပြုပြင်လိုက်တယ်။ တစ်ပင်ဘက် တစ်ပင် တိမ်းညွတ်ကိုင်းနေတဲ့ ထင်းရှူးပင် နှစ်ပင်။ သူတို့ နှစ်ပင်ကြားမှာ လ တက်လာခဲ့တယ်။ လနဲ့အတူ အချစ်ကလည်း တက်လို့ လာခဲ့ပါသတဲ့။ ဒီနောက် ထီးတည်းဖြစ်နေတဲ့ ပင်စည်နှစ်ခုကို အချစ်က စားမျိုပစ်လေတော့တယ်။ ဟော... ခုတော့ ထင်းရှူးပင်နှစ်ပင်ဟာ အရိပ် ချည်း ကျန်ရစ်တော့တယ်။ အရိပ်ဘဝမှာ သူတို့နှစ်ပင် ချိတ်တွယ်မိကြပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ပင်စည်က မရှိတော့ဘူးမဟုတ်လား။ ဒီတော့ တစ်ပင်ကိုတစ်ပင် မနမ်းနိုင်ကြတော့ဘူး။ လေကိုပဲ နမ်းကြရပါတော့တယ်... တဲ့။ ဆန်းပြားတဲ့ နိမိတ်ပုံကလေးတစ်ခု ဖန်တီးပြထားတာ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသလောက် နားလည်ဖို့ မခက်ခဲလှဘူး။ ချစ်လျက်နဲ့ မနီးကြရသူတို့ရဲ့ဘဝကို ရေးဖွဲ့ ထားတာဖြစ်ကြောင်း အလွယ်နဲ့ သိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

လ အကြောင်း နောက်ကဗျာကို ရေးဖွဲ့သူကတော့ ၂၀ ရာစုရဲ့ အကြီး မားဆုံး ဝတ္ထုရေးဆရာလို့ ဆိုကြတဲ့ အင်္ဂလိပ်အမျိုးသား ဒ-ဟာ လောရင့်စ် ပါပဲ။ သူ့ကဗျာက...

ပွင့်ဖြူ

တစ်ပွင့်တည်း စံပယ်ပန်းလို သေးငယ်ဖြူဆွတ်တဲ့ ပိစိညက် လဟာ ညရဲ့ ဆောင်းရိပ်မြို့မှာ ငါ့ပြတင်းထက် တစ်ကိုယ် တည်း မှီလှာ၊ သံပရာပွင့်လို လဲ့ကြည်၊ လင်းလက်ရေလို-မိုးလို ညှံ့နုပြီး ဝင်းပနေတယ်၊ ငါ့ငယ်ဘဝရဲ့ ဖြူဖွေး အချစ်ဦး ရမ္မက်ကင်း အချည်းနှီး။

ဒ-ဟာ လောရင့်စ်